GRIB

GRIB

EN FORTÆLLING FRA KULSVIERLANDET

i KAPERTIDEN

AF

JOHANNES HELMS

KØBENHAVN

DET REITZELSKE FORLAG (GEORGE C. GRØN)

FR. BAGGES BOGTRYKKERI

1893

Fortale.

Den sagnagtige Figur Grib er ikke opfunden af Forfatteren. I min Barndom hørte jeg hende meget ofte omtale, men som en Person, der maatte være forsvunden vistnok mindst en Snes Aar før den Tid, da mine Erindringer begynde, omtrent midt i Trediverne.

Jeg har aldrig hørt Nogen fortælle, at han eller hun selv har seet Grib, men meget ofte, at den eller den navngivne Person ved en eller anden nærmere betegnet Lejlighed havde seet hende eller talt med hende. Hun stod i Folks Forestilling snart som en ulykkelig, vanvittig Kvinde, snart som et Væsen af mere mystisk Natur, som der var Fare ved at møde, men efter hele den Maade, hvorpaa jeg saa tidt har hørt hende omtale, har jeg aldrig tvivlet om, at der virkelig har existeret et ulykkeligt Væsen, der i en længere Aarrække har

havt sit væsenligste Tilhold i Gribskov paa en Tid, der paa det nærmeste maa falde sammen med Krigen i Aarhundredets Begyndelse.

Navnene i denne Fortælling ere saa godt som alle laante fra virkelige Personer, som jeg mindes fra min Barndom; men de ere forsætlig byttede om paa en meget vilkaarlig Maade, saa at næppe Nogen, der har Erindringer fra hin Tid, vil kunne gjenkjende en bestemt Person under det Navn, hvorunder han gaar i Fortællingen. En Undtagelse gjør Jensen, Smeden og Skolemesteren i Nøddebo, der virkelig havde den dobbelte Bestilling; han omtales allerede i Kommandør Paludans Barndomserindringer fra Rektor Bendtsens Tid, der findes optaget i et Skoleprogram fra Frederiksborg Skole. Jeg husker ham godt som en meget gammel Mand; men da havde han opgivet Skolemestervirksomheden.

Rørtang, den 2den August 1893.

J. Helms.

Indhold.

I.

Fændrike-Jens.

Naar man fra Esrom følger Vejen langs Søen til Nøddebo, kommer man efterhaanden forbi en Del Smaahuse, Vangehuse, der have Navn efter de „Vange", hvori Skoven fra gammel Tid er inddelt. „Vangene" ere nu blot Navnet paa de forskjellige Skovparter, men i tidligere Tid, da der var mange hundrede Heste paa Frederiksborg Stutteri, der om Sommeren gik paa Græs i Skoven, vare Vangene tillige Betegnelser for de Dele af Skoven, hvor de forskjellige Hold Heste havde deres Græsseplads. Derfor træffer man ogsaa den Dag idag store Stykker Stendiger inde i Skoven, der nu ere forsømte og forfaldne, men tidligere vare Grænserne mellem Vangene.

I Vangehusene bo „Hegnsmændene", eller, som de nu som oftest kaldes, Skovløberne. Da de i forrige Aarhundrede og i Begyndelsen af dette ikke blot vare Skovbetjente, men tillige havde Opsyn med Hestene, besattes disse Poster ofte med ud-

tjente Soldater eller Underofficerer, og derfra skriver sig Navne som „Piberhuset“ og „Fændrikehuset“. I dette sidste, som ligger omtrent midtvejs mellem Esrom og Nøddebo, boede ved dette Aarhundredes Begyndelse Hegnsmanden Mads Nielsen, efter Huset almindelig kaldet Mads Fændrik. Samme Mads Fændrik havde selvfølgelig en Flok hvidhovede Drenge, og den ældste af disse var en stor og stærk Knægt, Jens, af hans Samtidige almindelig kaldet Fændrike-Jens. Da Jens lykkelig var bleven konfirmeret, havde han et Aars Tid tjent hos Præsten i Søborg, men da han længtes efter Skoven og Hestene, og Faderen desuden havde god Brug for ham hjemme, var han vendt tilbage til sin Faders Arne, hvor han nu førte et lykkeligt Friluftsliv og fandt Næring for sin Trang til det Eventyrlige, der tidlig var udviklet hos den alvorlige og ordknappe attenaars Dreng. Foruden i sit Hjem havde han et andet Tilholdssted hos sin tidligere Skolemester i Nøddebo, Smed Jensen. Nøddebo er nemlig et lille Sogn med faa Mennesker, da det jo næsten helt og holdent ligger i Grib Skov, og Degne- og Skolemester-Embedet var derfor ikke just noget fedt Embede, og saaledes begav det sig, da gamle Rasmus Degn efter at have bestridt Embedet til Alles Tilfredshed i 40 Aar ærlig og redelig havde drukket sig ihjel, at der ikke fandtes Nogen, der søgte at blive hans Eftermand. Under disse vanskelige Forhold reddede Amtmanden Situationen ved at indgaa den rimelige Akkord med Smed Jensen,

at denne for en Godtgjørelse af 20 Rigsdaler om Helaaret og frit Husly i Skolen, skulde besørge Lærdommens Indbankelse i de Nøddebo Drenge og Piger paa den Betingelse, at han kun skulde læse, naar der ikke var Arbejde i Smedjen, og da der kun var faa Børn og kun lidt Smedearbejde, lode disse Bestillinger sig nogenlunde forene, og Børnene fik desuden, hvad man nu vilde kalde Sløjd, tillige Undervisning i praktisk Livsgjærning, for naar det hændte, at der midt under Undervisningen kom en Bonde, der skulde have sine Heste beslaaede, saa maatte de større Drenge hjælpe ham i Smedjen, medens de mindre og Pigerne maatte luge hans Bede og hyppe hans Kartofler.

Naar Fændrike-Jens jævnlig holdt til hos sin gamle Skolemester, var det dog ikke saa meget hverken for den ene eller den anden Slags Lærdoms Skyld, men fordi Smed Jensen ikke var nogen almindelig Mand, som man kan begribe. Han havde selv oplevet en Del, og mere kunde han fortælle. Hans Fader havde i sin Ungdom tjent under Tordenskjold, og han selv havde boet i Hørsholm i Struensees og Caroline Mathildes Dage, og vilde man tro Jensen, hvilket Mange vare letsindige nok til, havde han ikke taget saa ringe Del i hin Tids Begivenheder. Men foruden at fortælle kunde han ogsaa „forklare“, og paa den Tid, da Dønninger og Rygterne fra den franske Revolutions Begivenheder antoge helt sære Skikkelser, naar der samledes en Flok Bønder og Kulsviere i

Nøddebo Kro, trængte man i høj Grad til En, der kunde „forklare", og det skulde være en underlig Ting, hvorom Smed Jensen ikke havde en nogenlunde brugelig Forklaring paa rede Haand.

En af de sidste Dage i Marts 1801 gik Mester og Lærling og gravede i Skolehaven, og Jens søgte nu at faa rede paa, hvordan det hang sammen med de Rygter, der gik om Ufreden med Engelskmanden.

„Ja seer Du," sagde Smeden og satte Spaden i Jorden, medens han beredte sig til et Foredrag, „Du veed jo, at Paven ikke maa gifte sig."

„Ja vel," sagde Jens.

„Men Kongen af Ægypten —"

„Farao?" henkastede Jens spørgende.

„Ja — hm — ja, Farao, han maa have saa mange Koner, han vil, og derfor er der altid Ufred mellem Paven og Farao; og saa veed Du jo nok, at Franskmændene huggede Hovedet af deres Konge, og saa satte Paven dem i Ban, og derfor holdt General Bonaparte med Farao. Men da saa Bonaparte havde faaet Paven til at neje sig, saa sluttede han Forlig med Franskmanden paa den Betingelse, at Bonaparte skulde hjælpe ham mod Farao, og saa rejste han med hele Hæren til Ægypten, og saa fangede han Farao i et Slag ved en By, der hedder Pyramide, og huggede Hovedet af ham med det Samme. Men da saa General Bonaparte skulde hjem igjen, saa vare hele Flaaden gaaet Fanden i Vold, for den havde Admiral

Nielsen eller Nelson, eller hvad han nu hedder, ødelagt, og General Bonaparte maatte gaa hjem ad Landevejen udenom Tyrkiet. Den Historie tilgiver Franskmanden aldrig, og nu er den engelske Konge bange for sin Knap, og for at vi ikke skal forene os med Franskmanden, siger de, at han har i Sinde at angribe os, mens Franskmanden slaas med Østrigerne og Russerne."

„Men tror I da, at Engelskmanden kan gjøre os Noget?"

„Ja det kommer vel Noget an paa, hvor mange de er."

„Men i gamle Dage kunde vi da staa os til Søs mod hvem det skulde være. Hvordan var det, at Kongen af Preussen plejede at sige?"

„Ja, Frederik den Store, og det var en Mand, der forstod sine Ting, han plejede at sige, at hvis han var Konge over Danmark og Norge, saa skulde der ikke blive løsnet et Kanonskud i Evropa uden hans Tilladelse."

„Men holder vi da med Franskmanden?"

„Ja, seer Du, det er ikke saa godt at sige, for det er Statssager, som man ikke gjærne taler højt om, og da jeg sidst talte med Bernsdorff —"

„Men han er jo død."

„Ja, men det var før end han døde; da sagde han, at det var noget usikkert med Franskmanden i denne Tid."

„Ja, men jeg tror, at hvis Engelskmanden kommer, saa vil han nok blive vist hjem igjen, for

I har jo hørt, hvordan de har lagt Flaaden ud og gjort Alting rede inde i Kjøbenhavn."

„Ja, jeg tænker ogsaa nok, at han dyer sig, for naar Kronprindsen gaar ham imøde med hele Flaaden — nej, see God Dag, Svend Sobæk, hvor kommer I fra?"

Denne Hilsen gjaldt en Bondemand, der ganske langsomt kom kjørende ude paa Gaden langs Havegjærdet.

Svend Sobæk, saa kaldet efter Sobækhuset oppe i den nordlige Ende af Grib Skov, var en Kulsvierbonde, der regelmæssig en Gang om Ugen kjørte sit Læs Trækul til Kjøbenhavn. Han sad med Benene dinglende ud over Forsmækken foran det højt stablede Læs med Trækullene i store flettede Sække med vide Masker. Svend standsede sit Kjøretøj, smed Tømmerne løst over Ryggene paa de mere end adstadige Heste og klatrede ind over Havegjærdet.

„God Dag igjen, Skolemester," ja, jeg skulde jo see at liste ind til Staden med et Læs endnu; det bliver vel det sidste, inden Ufreden kommer."

„Aa, I mener Engelskmanden; han dyer sig nok, han har Franskmanden i Ryggen, har han."

„Naa, saa I tror ikke, at han kommer? Ja, det tror jeg heller ikke, for han er allerede kommen."

„Hvad siger I, Svend?" farer Skolemesteren op. „Er han kommen? hvoraf veed I det?"

„Ja, vi har da oppe fra Esbønderup Skovhuse talt over de 3 Snese store Skibe, der har ligget

nogle Dage ud for Kullen, og her skal I see et Stykke Papir, som Niels Væver igaar havde med fra Kjøbenhavn."

Med disse Ord trak han en Stump sammenkrøllet Avispapir op af Lommen, fik det med stort Besvær foldet ud og gav det til Skolemesteren, der saa læste det højt. Det var en Proklamation fra Kronprindsen med Opfordring til at melde sig som frivillig til Flaaden og lovede hver Mand 15 Rigsdaler i Haandpenge strax.

Jens's Øjne lynede, da han hørte det. „Der kunde jeg have Lyst til at være med!" fløj det ud af ham.

„Du," sagde Svend Sobæk med et noget ringeagtende Tonefald, „Du er vel noget for stumpet endnu, Jens. Men ellers kunde de 15 Rigsdaler jo nok være værd at tage med," føjede han til, „naar man da ellers fik Lov at beholde sin Helsen, og saa kunde slippe lidt snart hjem igjen. De siger ellers, at Admiral Nielsen selv er med, eller General Bonaparte, en af dem er det, men det kan være mig lige meget, for nu faar jeg afsted. Farvel, Skolemester!"

„Nej, trin indenfor og faa en Dram først, Svend."

„Ja, jeg siger Tak, som byder," siger Svend og gik nu med Skolemesteren ind i Huset, medens Jens blev alene i Haven.

Jens stod med Proklamationen i sin Haand. Han læste den igjennem den ene Gang efter den anden, mens

Historierne om Tordenskjold fløj ham gjennem Hovedet. Det surrede i hans Hjærne om Farao, Admiral Nielsen og General Bonaparte — og saa Proklamationen med Kronprindsens Navn under og 15 Rigsdaler i Haandpenge! „Jeg vil slaas med Engelskmanden,“ sagde han halvhøjt for sig selv den ene Gang efter den anden, og hver Gang fik hans Røst en bestemtere Klang og hans Ryg en rankere Holdning. Saa tog han sin Spade og gravede et Par Spadestik med et forbitret, energisk Tag, tog saa og slængte Spaden saa langt han kunde hen i den anden Ende af Haven, og da han havde kjølet sig ved denne Bedrift, gik han rolig hen og tog sin Trøje ned af en Busk, han havde lagt den over, trak den paa, sprang over Havegjærdet ud paa Landevejen og begav sig med raske Skridt ad Vejen op imod Skoven.

Imidlertid havde Smeden og Skolemesteren lagt hele Politiken klart som Dagen frem for Svend Sobæks forbavsede Øjne, og da denne nu troede sig tilstrækkelig instrueret, og sammen med en Dram eller to havde indtaget en tilstrækkelig Dosis af Paven og Farao, Admiral Nielsen og General Bonaparte, samt hvad Smed Jensen og Bernsdorff mente om det Hele, saa fik han atter fat i Tømmerne, satte sine Ben i den gamle dinglende Stilling ud over Forsmækken, bød Farvel til Mester og gav sig med samt sine Kul paa Vejen til Kjøbenhavn.

Han var omtrent naaet til det Sted, hvor de 8

Veje mødes, da han seer En sidde paa Vejkanten, og da han naaede derhen, opdagede han, at det var Jens.

„Hvad Fa'en sidder Du her og gaber efter, Jens?"

„Ja, jeg vilde bede Forlov, om jeg maatte age et Stød med?"

„Hvor vil Du hen?"

„Til Kjøbenhavn."

„Til Kjøbenhavn? Hvad er det for Tossestreger? hvad vil Du der?"

„Jeg vil slaas med Engelskmanden."

„Du vil Fa'en heller, Jens. Troer Du ogsaa, at Du er gammel nok til det, Jens?"

„Tordenskjold var ikke ældre end jeg, da han bankede Svenskerne."

„Ja, men Tordenskjold han var vel ogsaa anden Karl end Du er, hvis det da ikke er Løgn Altsammen. Men Smeden troede ellers, at Du var gaaet hjem. Hvad troer Du, han vil sige, naar han hører, at Du er løbet ad Kjøbenhavn til?"

„Ja, men her staar jo i Kronprindsens Skrivelse, at man skal melde sig paa Flaaden, og saa kommer det jo ingen Anden ved."

„Ja, det er godt nok, men det er dog saa sin Sag at tage Dig med til Kjøbenhavn."

„Ja, saa kan jeg gaa."

„Ja, det kan Du jo ogsaa. Nej, kom saa lige godt og sid op, saa kan vi jo snakke om det."

Saa kom Jens da op at age, og da Dagen

brød frem igjen, naaede de Nørreport, just som den blev lukket op, og Svend Sobæk indtog sit sædvanlige Stade paa Kultorvet.

Jens havde flere Gange været i Kjøbenhavn paa Kullæssene, saa at han kunde godt finde Vej, og foreløbig havde han kun et kort Stykke Vej at gaa, thi hans første Maal var Regensen. Der havde han nemlig en, rigtignok noget ældre, Barndomskammerat, en Fiskersøn fra Gilleleje, hvem Præsten i Søborg havde taget sig af, undervist og endelig dimitteret til Universitetet. Rasmus Lyngby var 4 à 5 Aar ældre end Jens, men i de Dage, da Rasmus, læste Latin, og Jens vogtede Kvæget samme Sted, havde de tumlet meget om sammen, gravet og rodet i Ruinerne af Søborg Slot, der ligger paa Præstens Mark, og vel ogsaa nu og da kæmpet en ridderlig Kamp baade i „Kongshaven“ og paa „Toves Kirkegaard“, Navne, som den Dag idag bruges om forskjellige Stykker af Præstegaardsjorden. Jens havde oftere bragt Bud ind til Rasmus fra Præsten i Søborg, og han vidste altsaa godt, hvor han skulde træffe ham.

Der var Uro og Bevægelse i Byen, og da Jens i den tidlige Morgenstund kom ind i Regensgaarden, hvor der ellers paa den Tid plejede at være stille og tomt, saa han strax, at der var noget Usædvanligt paa Færde. Gaarden var fuld af Studenter, hvoraf mange i den Tid gik i deres Studenteruniformer hjemme i Gaarden. Der var stærkt Røre i Flokken, Liv og Bevægelse, ivrig og højrøstet

Tale. Oppe paa den store Vandbeholder til Venstre i Gaarden ud for 6te Gang stod en Student og læste Noget op af et Papir, og Jens hørte strax, at det var det samme Papir, som han selv havde i sin Lomme, med Kronprindsens Navn under. Der var Uro og Lidenskab i Ord og i Miner, men den Tanke faldt dog ikke mange Studenter ind, at de, Studenterne, kunde gaa ombord paa Flaaden. Ligheds-forestillingerne vare dengang ikke herhjemme trængte saaledes ind i den almindelige Bevidsthed som et halvt Aarhundrede senere, i 1848, da Ingen holdt sig for god til at stille sig i de menige Soldaters Rækker; i 1801 havde man Minderne om de hvervede Soldater endnu for nær paa Livet, til at man kunde tænke sig Muligheden af at stille sig frivillig blandt de Menige. Ja, gjaldt det, at Studenterne som Korps skulde rykke ud, ja, det var en anden Sag. Og skjønt Flaadens Mandskab altid havde været populært blandt Studenterne, og skjønt Mange, ja maaske de Fleste i deres Hjærter følte sig rede til ethvert Offer for Fædrelandet, var denne Form, at gaa som Matros ombord paa Flaaden, dog noget saa Nyt, saa Overraskende, at næppe mange tænkte sig Muligheden af, at h a n kunde indlade sig paa sligt.

Jens stod i Flokken og undrede sig noget over, at der ikke ovenpaa Oplæsningon lød et almindeligt Raab om, at de Alle vilde ombord strax, da han fik Øje paa den, han søgte, Rasmus Lyngby. Han stod tavs med Ryggen op til en Mur og stirrede

lige ud for sig i Rummet. I ham foregik der i dette Øjeblik en Strid mellem hans to Naturer, Fiskerdrengen fra Gilleleje, der vilde ombord paa Flaaden, og Studenten, der ikke ret kunde forlige sig med Tanken derom. Da stod pludselig Jens lige for ham.

„God Morgen, Rasmus."

„Hvad Jens, Du her? Hvad vil Du?"

„Jeg vil slaas med Engelskmanden."

„Vil Du? Ja, saa vil jeg med. Men kom med op paa mit Kammer."

Saa gik de to Venner op paa Studentens Kammer, og her begyndte hos Rasmus paa ny Kampen mellem Fiskerdrengen og Studenten, og vant, som han var, til at lade Forstanden raade, til at veje og vælge, havde han ikke let ved at tage en Beslutning.

Det var et underligt Forhold, der i Øjeblikket var mellem de to Kammerater. Den Ældre, theologisk Student, nær ved sin Embedsexamen, vaklende, usikker, med Taarer i Øjnene, ligesom søgende Styrke hos den langt yngre, den uvidende Bondedreng, der troede, at der endnu var en Farao i Ægypten. Rolig og sikker i sin Beslutnings Urokkelighed stod han midt paa Gulvet og forstod ikke alle de Tvivl, der kæmpede i hans Kammerat.

„Og seer Du, Jens," sagde Rasmus Lyngby, „jeg er jo ikke min egen Herre. Da jeg saa pludselig saa Dig nede i Gaarden og hørte Dit sikre: „Jeg vil slaas med Engelskmanden," fløj de

Ord ud af min Mund, men det var Uret. Husk paa min gamle Fosterfader i Søborg — min egen Fader taler jeg ikke om — men den gamle Præst, der uden at have nogen Forpligtelse dertil, af ren faderlig Godhed har bragt Offer paa Offer, for at jeg engang skulde blive Præst, ham skylder jeg at overveje et saadant Skridt nøje.

„Ja, det kan nok være, men jeg mener, at hvis Alle havde de Betænkeligheder, saa fik Flaaden vel ikke sit Mandskab, og hvad vilde saa Kronprindsen sige? Men sig mig nu blot, for det veed Du sagtens, hvor jeg skal gaa hen og melde mig, saa gaar jeg strax, for slaas med Engelskmanden, det vil jeg, det er det Hele.“

„Jens, Jens, gaa ikke fra mig, før jeg har taget en Beslutning.“

„Det kommer da an paa, om Engelskmanden vil vente saa længe.“

„Ja, men“ — Videre kom han ikke. Nede fra Gaarden lød et vældigt Hurra, og de to Venner stormede ned ad Trapperne.

I Gaarden stod en Kanoneer af Marinen; ham gjaldt den rungende Hilsen. Studenterne vare stimlede sammen om ham og spurgte ham ud, thi han var lige kommen i Land ude fra Flaaden. Han fortalte, hvad han vidste, skjønt det næppe var mere, end hvad de Alle vidste, at den engelske Flaade laa ud for Vedbæk, og at man kunde vente et Angreb paa Blokskibene hvert Øjeblik. Han

skulde nu strax ombord igjen, og hvis Nogen vilde med, saa —"

„Her er jeg," sagde Jens og traadte frem. Studenterne traadte til Side og mønstrede med beundrende Blikke den djærve Bondeknøs, der saa uventet kom til Syne iblandt dem, og mere end Een gav ham et kraftigt og ærlig ment Haandtryk. Kanoneren kastede et prøvende Blik paa ham, skrev saa i en Fart hans Navn op i en lille Lommebog og vilde til at stikke den i Lommen igjen, men holdt inde. „Og jeg," lød det fra Rasmus Lyngby. Synet af den blaa Uniform havde gjort det af med ham; Fiskerdrengen havde sejret over Studenten, og efter at han i al Hast havde ordnet sine Sager og skrevet et Par Ord til den gamle Præst med Bøn om Tilgivelse for dette Skridt, fulgte de to unge Mennesker med Kanoneren, endnu i Regensporten hilste med et rungende Hurra fra Regensianerne, og faa Timer efter vare de ombord paa Prammen Nyborg, hvor de sammen med en Snes andre nylig hvervede Folk baxede Kanonerne og søgte i saa stor Hast som mulig at tilegne sig de allernødvendigste Færdigheder for at kunne gjøre Tjeneste ombord, og Studenten, den oprindelige Fiskerdreng, viste sig nu ikke at være blandt de ringeste til dette for dem alle saa uvante Arbejde.

II.

Under Slaget.

Saa kom Skjærtorsdag den 2den April.

Ved Kirketid lød de første Skud ude fra Rheden. Der gik som et elektrisk Stød gjennem hele Kjøbenhavn. Alt, hvad der kunde krybe og gaa, strømmede ud imod Toldboden og Lange Linie, der ellers var afspærret, men hvilken Afspærring kunde i dette Øjeblik dæmme op for den ustandselige Strøm af Mennesker? Ethvert Punkt i og udenfor Kjøbenhavn, hvorfra der var Udsigt ud over Vandet, var besat med Mennesker, Unge og Gamle, Mænd og Kvinder, der i Tavshed og aandeløs Spænding lyttede til Skuddene og stirrede ud imod Røgen, der steg og sank og langsomt trak sig ind over Kalkbrænderibugten. Af og til, naar Røgen et Øjeblik hævede sig, skimtede man Glimtene fra Kanonerne, og mellem Skuddene hørte man nu og da Klokkerne, som kaldte til Kirke, men de kaldte forgjæves. Vel var der dem, hvis Hjærtes Trang i dette Øjeblik drog dem til Kirken, men Bulderet lød ogsaa derind

og fyldte Rummene, saa at der ikke blev Plads for Andet. Tanken kunde ikke finde Ro og Hvile derinde, og lidt efter lidt listede de faa Kirkegængere atter ud i det Fri. Men brændende Bønner stege til Himlen fra Tusinder, Bønner saa varme, saa ivrige, saa indtrængende, som de sjældent stege fra Kirkernes Indre. De stege fra Torve og Stræder, fra Kirketaarne og Husenes Tage, fra de tætte Skarer paa Toldboden og fra de enlige Gamle og Svage, der sad hjemme og lyttede — lyttede — lyttede. Fik det dog aldrig Ende? Time efter Time gik; lige rasende, lige ubønhørligt lød Tordenen ude fra Søen.

I den tætte Skare paa Toldboden talte man kun sagte. Ingen vovede at forstyrre sin Sidemand i hans urolige Tanker; en knugende Stilhed hvilede over den tætsluttede Flok. Man kastede et spørgende Blik paa de Nærmeste, for om muligt i deres Ansigter at læse et Svar paa sine egne ængstelige Tvivl. Snart læste man Haab, snart Rædsel, men man tav.

En Standsning er indtraadt lidt efter Middag, men endnu er intet Budskab kommen derude fra, og snart begyndte Kanonbulderet igjen. Vel var der kommen Baade i Land med Saarede og med Resterne af Mandskaberne fra de forladte Skibe, men de vare landsatte ovre paa Holmen; til Toldboden er intet Budskab naaet derude fra, og Mængden staar endnu lige tavs og lige saa tæt sammentrængt som i Kampens første Timer.

Men pludselig kommer der Uro i Skaren; den begynder at bølge og bevæge sig; man hører Raabet: „See der! see der! hvad er det?" Der er Noget eller Nogen, der nærmer sig. De, som staa yderst, see en uformelig Ting langsomt, ganske langsomt, nærme sig ude fra Trekroner. Det er en sønderskudt Stykpram, der bugseres af to Baade, hvis Mandskab trækker tungt og træt paa Aarerne. Endelig kommer den saa nær, at man paa Siden af den kan læse det første og det sidste Bogstav af et Navn — Resten er skudt bort —. Der staar et N og et g. „Nyborg"! hører man En raabe, „det er Stykprammen Nyborg"! Den kommer nærmere; det lasede Flag slæber i Vandet efter den. Ombord seer man kun et Par Mand, men Resten? hvor er Resten? See nøjere til! Paa Dækket, eller det, der engang har været et Dæk, men nu kun er en ujævn Ophobning af Plankestumper og Splinter, er lagt et Par store lasede Sejl, og derunder tegner sig Formen af en hel Række menneskelige Legemer, Døde og Døende mellem hverandre.

Prammen lægger endelig til Land.

Kun de Nærmeste see hele det gruopvækkende Syn. Hist og her rejser sig en bleg Skikkelse, en Saaret, der nogenlunde kan hjælpe sig selv. De faa Usaarede have travlt med at faa Fartøjet gjort fast, men snart er en Flok fra Land ombord for at yde den Hjælp, de formaa. Det gjælder først og fremmest om at faa de Døde og Saarede i Land. Baarer og Bærebøre ere hurtig skaffede til Veje. En bred Vej aabner

sig gjennem Mængden, og nu begynder det første Tog af Kampens Ofre over Toldboden til Kvæsthuset og Almindeligt Hospital. Stille og roligt bæres Baare efter Baare gjennem Mængden, der blotter Hovedet, naar en Død eller en Døende bæres forbi.

De sidste ere komne i Land. Da kravler en ung Matros møjsommelig og træt fra den knuste Ræling op over Toldbodens Bolværk. Han gaar som i Søvne et Par Skridt frem, retter sig da først til sin fulde Højde, tager sin Hue af og tørrer med Bagen af sin Haand Sveden og Krudtslammet af sit Ansigt; saa kaster han et forundret og spørgende Blik omkring paa den store Flok, som han nu først synes at opdage, og siger da til en af de Nærmeste klangløst og henkastende, som om han slet ikke ventede Svar paa sit Spørgsmaal: „Hvad er Klokken“?

En ældre Mand, der har lagt Mærke til ham, træder hurtigt ud af Flokken, trækker sit Uhr op af Lommen og lægger det i Matrosens Haand, hvorpaa han lige saa hurtig trækker sig tilbage og forsvinder i Skaren. Matrosen kaster et tankeløst Blik paa Uhret, putter det saa i sin Buxelomme — og falder i samme Øjeblik tungt og som livløs til Jorden. Der er Hænder nok til at løfte ham op, og snart bæres han efter sine Kammerater til Almindeligt Hospital.

Det var Fændrike-Jens, der nu havde faaet sin Villie, at slaas med Engelskmanden. Han var en

af de faa ombord paa Prammen Nyborg, der uden Saar var sluppen derfra, og som endnu vare i Stand til at føre en Aare, da denne, sønderskudt og knust, uden en eneste brugbar Kanon, havde trukket sig ud af Slaget. Men den utrolige Anstrængelse og Kampens Spænding havde været for meget for hans unge Aar, og da Spændingen med Et hørte op, krævede Naturen sin Ret.

Hvile og Ro bragte ham dog snart paa ret Kjøl igjen; men da han efter et Par Dages Forløb atter kunde melde sig til Tjeneste, blev han afmønstret med det Samme. Han søgte til Kulsviervognene paa Kultorvet, og Jens var hjemme i Fændrikehuset, inden gamle Mads havde anet, at han var borte. Mads troede, at han gik og gravede i Haven hos Smeden og Skolemesteren i Nøddebo; denne troede, at han var gaaet hjem, og Svend Sobæk, der kunde have givet Oplysning, var rolig kjørt hjem igjennem Nøddebo uden at tænke paa at snakke om en saa ligegyldig Ting hverken til den Ene eller til den Anden.

Jens var nu altsaa hjemme, og vilde kunne have været Dagens Løve, hvis han havde holdt af at fortælle, men det laa nu engang ikke for ham; men desto mere blev der fortalt om ham rundt omkring, og Folk saa med Beundring paa den unge Knægt, der havde bundet an med Engelskmanden, og som nu næppe gad tale derom. Dog fik det næsten strax Indflydelse paa hans Skjæbne, thi Overførsteren paa Egelund, der fattede Interesse

for ham, fik ham anbragt i Lære hos Skovfogden i Nyhegn, for med Tiden at lave en Skovfoged af ham.

Der var to Ting foruden hans egen indesluttede Natur, der bidrog til, at han ikke holdt af at tale om sin Deltagelse i Slaget. For det Første vidste han ikke, hvad der var bleven af Rasmus Lyngby, og han følte et Slags Samvittighedsnag ved Tanken om, at det var ham, der havde bragt Rasmus ombord paa Flaaden. Og saa var der — Uhret, som han endnu gik med i sin Buxelomme. Da han var vaagnet til Bevidsthed, fandt han det i sin Lomme, og ved at undersøge det nøjere opdagede han, at det ikke alene var et Gulduhr, men paa den indre Side af Kapselen var der anbragt et Navnetræk, omgivet af Ædelstene. Det var først lidt efter lidt gaaet op for ham, hvorledes han var kommen til det. Men turde han beholde det? og hvorledes skulde han slippe af med det? En Følelse af, at det kunde kaste en Skygge paa ham at blive fundet i Besiddelse af en saa kostbar Gjenstand, og Frygten for, at man ikke vilde tro hans Fortælling derom, bevirkede, at han kun viste det til sin Fader, og denne, der ganske delte Sønnens Betænkeligheder, raadede ham til at gjemme det i det usikre Haab en Gang i Tiden at finde den oprindelige Ejermand, men ikke at tale om det eller vise det til Nogen.

III.

Sorte Philip.

Der er gaaet ni Aar siden Slaget paa Rheden. I tre Aar har Danmark været i en uforsonlig, men haabløs Krig med England. Der var fra Danmarks Side ikke Tale om at sejre i den ulige Kamp, men kun om at haabe paa, at Napoleon tilsidst skulde faa Bugt med England, og saa i Mellemtiden gjøre Fjenden al den Fortræd, man kunde, selv om det gik ud over En selv, og der var kun eet Punkt, hvor der var nogen Mulighed for at ramme den mægtige Fjende, nemlig i hans Handel. Et af de Midler, Datiden under saadanne Forhold betjente sig af, var Kaperværsenet, eller rettere sagt, Kaperuvæsenet, og i 1810 var det i fuld Gang, og de gamle Fiskere i Nordsjælland kunde endnu for en Menneskealder siden fortælle Et og Andet om, hvad de havde hørt eller selv været Vidne til som Børn, og naar der stundom taltes om en eller anden rask Sømandsdaad, om de hurtig vundne og lige saa hurtig tabte Penge, saa vare disse Fortællinger

isprængte med Sagn og Rygter om mislige Forhold og ligefremme Forbrydelser, som det vilde, helt eller halve, Sørøverliv, førte med sig. Endnu i Slutningen af Frederik den Sjættes Tid levede der adskillige Mænd i Nordsjælland, som man saa paa med en hemmelig Gru, thi Rygtet sagde, „at de var Slaver“, at det var Folk, der for Mord i Kapertiden var dømte til Døden, men af Frederik den Sjætte vare benaadede mod at aflevere fabelagtige Summer til den forsultne Statskasse og med Forpligtelse til een Dag i hvert Aar at møde i Slaveriet og gaa „i Kongens Mundering“ fra Morgen til Aften. Men i Krigsaarene selv var der ved Siden af Følelsen af Nøden og Lammelsen, der mærkedes overalt, dog endnu en Følelse, der trængte alt Andet i Baggrunden, Hadet til Englænderne og til Alt og Alle, der antoges at staa i Forbindelse med dem, og den store Hob var tilbøjelig til at tilgive Alt, naar det blot gik ud over en Englænder.

I Strandgade i Helsingør, i et af de større og smukkere Huse i Gadens nordlige Ende, sad en Formiddag i Efteraaret 1810 en ung Pige med sit Sytøj ved Vinduet. Værelset var stort og rigt udstyret; Alt tydede paa et velhavende Kjøbmandshjem. Den unge Pige kastede det ene Blik efter det andet ned mod Havnen, hvor der idag var stærkt Røre, og hvor Folk af alle Slags i broget Mangfoldighed bevægede sig mellem hverandre. I Havnen laa en let bygget Kutter, der ved sit hele Snit viste, at den hørte til de priviligerede Sørøver-

skibe, og lidt fra den laa en engelsk Brigg, der nylig var bragt ind. Der lød Hurraraab og Larm; der blev drukket og sunget; raat og vildt gik det til, men Helsingørs fredelige Borgere kunde dog ikke lade være at kaste misundelige og beundrende Blikke til Kaperkaptajnen, Sorte Philip, der nu for tredje Gang i kort Tid havde bragt en Price ind i Helsingørs Havn. Sorte Philip selv gik op og ned ad Dækket, kommanderede og demonstrerede. Eder, Spark og Skjældsord fløj til alle Sider, og dog var der dem, der lagde Mærke til, at han ikke blev saa ubetinget og blindt adlydt af sine Undergivne, der brummede, naar han kom dem for nær, og kun brød sig grumme lidt om hans bydende Væren, der syntes mere beregnet paa at imponere Borgerne paa Skibsbroen end Mandskabet paa Kutteren.

Det var paa denne Scene, den unge Piges Øjne dvælede, aabenbart i Frygt og Spænding; intet Under, thi hun vidste, at hendes Fader var der ombord, efterat han i flere Dage havde ventet Kaperens Ankomst, for om muligt at træffe en Aftale med den bekjendte Sorte Philip om et Foretagende, der maatte gribe stærkt ind i hendes Skjæbne.

Konsul Weigell havde tilbragt en lang Række af sine Ungdomsaar i England, hvor han var Deltager i et Handelshus, men efter sin Hustrus Død havde han taget fast Bolig i Kjøbenhavn, hvor han ledede det engelske Hus' Forretninger paa Danmark. Men ved Begivenhederne 1807 og den derpaa følgende

Krig og Afbrydelse af Forbindelserne med England gik hele hans Virksomhed i Stykker, og da han troede at kunne føre en roligere og mindre bemærket Tilværelse i en mindre By, var han flyttet til Helsingør. Det skulde kun altfor snart gaa op for ham, at han kun havde gjort Ondt værre. Han var snart kjendt af Alle i den lille By, og den Rest af engelsk Accent, han aldrig kunde frigjøre sig for, stemplede ham i Mængdens Øjne som „Englænderen“ eller vel endogsaa som „Spionen“. Det kunde ikke skjules, at han virkelig af og til havde faaet Breve fra sine gamle Handelsvenner i England, og skjønt dette ikke var en absolut Forbrydelse dengang, da selv Regjeringen i Smug ved „Lincenser“ lettede den officielt forbudte Samfærdsel med England, som man dog ikke helt kunde undvære, var det dog en farlig Sag at modtage saadanne Breve, naar man havde det Uheld paa Grund af en Nuance i sin Udtale at have gjort sig mistænkt. Konsul Weigell var en varmtfølende, trofast, dansk Mand, men de idelige Naalestik, den aldrig hvilende Mistænkeliggjørelse lagde sig tilsidst over ham som en Byrde, han ikke kunde bære, og da der endelig kom Meddelelser til ham fra England, der tydede paa, at hele hans Formue stod paa Spil, hvis han ikke personlig kom derover, modnedes efterhaanden den Tanke hos ham at vige for Trykket og for en Tid unddrage sig sine Landsmænds Blik. Tilfældig var han kommen i Berøring med Kaperkaptajn Philip Bendtsen, og han havde

nu endelig fattet den Beslutning, saasnart denne atter anløb Helsingørs Havn, da at henvende sig til ham og tilbyde ham en Sum for at sætte ham ombord paa et af de engelske Skibe.

Længe have Mary Weigell siddet ved Vinduet og stirret ned imod Havnen, men pludselig rejste hun sig og lyttede, thi i Kontoret neden under hørte hun hurtige og urolige Skridt. Hun fløj ned ad Trappen og ind i Kontoret, hvor hun traf sin Fader, der gik urolig op og ned ad Gulvet. Hun fløj ham om Halsen med det Udraab:

„Fader, Fader, jeg vidste ikke, at Du var kommen tilbage, o, jeg var saa bange, saa længe Du var ombord hos de vilde Mennesker.“

„Ja, de vilde Mennesker har nu lovet at bringe os herfra, Mary; vi maa nu betro os til dem.“

„Men tror Du da denne Kaperkaptajn?“

„Tror ham? Nej, Gud fri mig derfra! men han faar sine tusinde Daler i klingende Mynt, saasnart han har sat os sikkert ombord i et engelsk Fartøj, og at han vil tjene dem, det tror jeg fuldt og fast.“

„Saa er det da afgjort, at vi skal rejse. — Fader, men tror Du, at vi nogensinde komme tilbage igjen?“ spurgte Mary, idet Taarerne trillede ned ad hendes Kinder.

„Det raader Gud for, mit Barn, og tro Du mig, denne Tilstand kan ikke vare længe. Hele Verden trænger til Ro, der vil komme Fred paa den ene eller den anden Maade, og saa komme vi atter tilbage. Her kan jeg ikke blive for Øjeblikket, hvis

jeg ikke skal blive afsindig, og jeg tror tidt, at jeg allerede er det. Folk peger ad mig paa Gaden, ikke en Dag gaar hen, hvor ikke Ord som Forræder eller Spion bliver mig kastet i Ansigtet. Jeg vil bort, og jeg vil forsvinde paa en hemmelighedsfuld Maade, saa at Ingen aner, hvor jeg er rejst hen, og dertil kan den Slyngel Philip hjælpe mig."

Atter klyngede Mary sig til ham, kyssede de Taarer bort, der løb ned ad hans Kinder lige saa rigeligt som ad hendes.

„Jeg gjør jo ingen Indvendinger, Fader, gjør jeg vel? har Du noget Ønske, som ikke ogsaa er mit? Men naar — — naar?" føjede hun ængstelig til, „naar skal vi da rejse?"

„Imorgen Aften. Vi tage en Vogn herfra under Paaskud af at kjøre til Frederiksværk. Undervejs bede vi i Esrom. Vi giver Kusken et Ærinde op i Klosteret eller ned i Møllen og imidlertid kjøre vi alt hvad Remme og Tøj kan holde til Gilleleje. Philip har lovet at vente os der med Kutteren Kl. 10. Du og jeg maa nu i Stilhed træffe vore Forberedelser, saa at vi om muligt kunne forsvinde, uden at Nogen aner, hvor vi ere blevne af."

Mary havde en Følelse af, at denne Plan var udklækket i en syg Hjærne, men hun havde saa længe gaaet og seet paa sin Faders forknytte Adfærd, at hun var kommen til det Resultat, at enhver Forandring var at foretrække for den sygelige Tilstand, hvori han nu befandt sig.

Medens denne Samtale mellem Fader og Datter

fandt Sted, havde Situationen paa Skibsbroen forandret sig. Helsingørsfolkene passe deres Middag, og som Følge deraf blev der tomt ved Havnen. Den forrige Støj og Tummel var bleven afløst af forholdsvist Driveri, og Kaptajnen tog sig et Hvil i sin Kahyt, hvor han oplivede sig med en rummelig Flaske Genever, der stod paa det lille Bord, der var fastgjort til hans Standkøje. Det var aabenbart ikke blot Geneveren, der tegnede det tilfredse Grin paa Sorte Philips Læber.

„Saa Du vil stikke af, vil Du. Fæ! — og Du vil betale mig 1000 Rigsdaler for at sætte Dig ombord i en Engelskmand — men først give mig Pengene, naar Du er ombord — Fæ! Har jeg Dig først i Kutteren, kan vi jo akkordere om Prisen. Alt, hvad Du har hos Dig, kan jeg frit raade over, uden at en Kat skal gjø ad mig — og saa putte Dig til Bunds i Kattegattet. Men saa vil Mandskabet dele — var der blot Een af de Æsler, man kunde stole paa — de kunde let faa i Sinde at sende mig selv bagefter. Nej, skal der gjøres noget ordentligt ud af den Sag, maa det ske i Land. Naa! der maa spekuleres mere over den Sag, men hvordan det gaar eller ikke gaar, den Spion skal ikke bringe Penge ud af Landet i disse svære Tider.“

Idet han endte sin Enetale med denne om højt Fædrelandssind vidnende Tirade, tog han en Slurk af Flasken og faldt i en behagelig Søvn og drømte

om 1000 blanke Sølvdalere i en Suppeterrin, som han ikke kunde faa Laaget af.

Philips Søvn blev dog ikke af lang Varighed, men paa samme Tid, som han begyndte at komme til Bevidsthed igjen, vuggedes han atter tilbage i en halv drømmende Tilstand ved den monotone Lyd af en sagte Nynnen paa den anden Side af de Planker, der skilte hans Kahyt fra Folkelukafet. Endelig begyndte han tydeligere at skjælne Lydene i de korte, ensformige Strofer, men det var ikke Dansk, der blev sunget og heller ikke Engelsk. Han lyttede og lyttede, og endelig gik det op for ham, at det var Færøisk. Hvorfor blev Philip først rød, saa bleg, da han hørte den færøiske Sang? Han vidste dog godt, at der var en Færing ombord, men var dette Minde fra Færøerne ham maaske særlig ubehageligt i dette Øjeblik, da han rugede over onde Planer? Der var for ikke længe siden kommen en Mand ombord, der gik under Navn af Lars Tambour eller — efter hans Herkomst — Lars Færing. Det var en lille undersætsig Fyr paa omtrent 30 Aar, med rødagtigt, tottet Haar, lidt halt og lidt skeløjet, men trods det krumme Ben, efter hans Sigende et Minde fra den 2den April, og det skjæve Øje, var han hurtig og smidig som en Abekat, og skarpsynet som en Glente. Han holdt sig for det meste stille for sig selv, men kunde dog stundom blandt de vilde Kammerater slaa sig løs og synge for baade paa Dansk og Færøisk.

Philip kunde ikke lade være at lytte, og pludselig

mærkede han, at der mellem de færøiske Strofer indflettedes danske Linier, og af disse mærkede han, at en enkelt kom igjen med regelmæssige Mellemrum som et Slags Omkvæd, der lød:

„Men Strandskaden skriger for Nolsøpoul.“

Langsomt rejste Philip sig i Vejret, gned sine Øjne og lyttede videre, men kun den samme Verslinie, der stadig kom igjen, kunde han opfatte.

„Skulde den Djævel af en Færing kjende Noget til den Historie? Ikke en Mand er her ombord, der var med dengang, og mig bekjendt ligge de alle paa Havets Bund.“

Hurtig og lydløst steg han op ad den stejle Kahytstrappe og formørkede i næste Øjeblik Indgangen til Folkelukafet, hvor han overraskede Lars Tambour med det pludselige Udraab:

„Hvad er det, Du synger, Din Hallunk?“

Lars saa med de skjæve Øjne til Kaptajnen og svarede roligt og stilfærdigt:

„Hvad jeg synger, kan næppe more Kaptajnen, det er saadan en Vise, vi synge derhjemme paa Nolsø —“

„Paa Nolsø?“ raabte Kaptainen med en underlig Betoning, som om han sank Noget i det Samme, et Tonefald, der aabenbart ikke gik Lars's Øren forbi, thi han gjentog med et vist skadefro Eftertryk:

„Ja, paa Nolsø. Maaske Kaptajnen kjender den? Det er ellers en Vise, der mest handler om Fugle.“

„Men det Dansk, Du sang?“

„Ja, jeg skal sige Kaptajnen, at jeg kan ikke Visen rigtig, og saa pynter jeg paa den med lidt Dansk imellem, og jeg synes nu, at det lyder svært godt sammen.“

„Aa, syng et Par Vers for mig, jeg forstaar ogsaa lidt af det Færøiske — jeg har været deroppe engang.“

„Ja, Kaptajnen har nok saa,“ svarede Lars igjen med et Sideblik, der saa klart, som om det var sagt med Ord, viste, at han vidste Et eller Andet, som det maaske havde været klogere at anstille sig uvidende om.

„Lad os saa faa de to sidste Vers om igjen, Lars.“

„Nej, jeg vil ikke, Kaptajn. Det kan Kaptajnen ikke have nogen Fornøjelse af, det er bare om Fugle.“

„Saa, Du vil ikke, Din Satan?“ raabte Philip og gjorde en Bevægelse, som om han vilde lægge Haand paa ham; men Lars maa have forudset Muligheden af en saadan Ende paa Samtalen, thi i et Nu var han paa Benene og klar til at tage imod Angreb. Philip var dog ikke den Mand, der veg tilbage for nogen Voldsomhed, og da han saa, at Lars havde i Sinde at tage Kampen op, var han bestemt paa at haandhæve sin Myndighed. Med en pludselig uventet Bevægelse af sin venstre Haand fik han med denne et Tag om Struben paa Lars, og hans højre Haand faldt tungt paa dennes Hoved, saa at han et Øjeblik næsten sank i Knæ,

men i næste Sekund var han paa Benene, og med Skaftet af sin Kniv gav han Kaptajnen et saadant Slag over den venstre Arm, at han maatte slippe Taget og tumlede et Skridt tilbage, hvorved han i det snævre Rum tørnede med Nakken mod en Hylde, saa at det sortnede for hans Øjne, og Lars var ikke sen til at benytte sig af denne Fordel. I næste Øjeblik var det ham, der havde sine Hænder om Kaptajnens Hals. Denne faldt tungt bagover, og den lille Færing var ved at hæve Haanden til Slag, da han opdager, at Kaptajnen har faaet sin Kniv løs, og det havde været ude med Lars, hvis han ikke havde faaet Tid til at bibringe ham endnu et Slag med Knivskaftet over Haandleddet, saa at Kniven faldt ud af Kaptajnens Haand. Saa slap Lars sit Tag, snappede i en Fart Kaptajnens Kniv og satte sig saa roligt paa Bænken, mens Kaptajnen kom paa Benene.

„See, nu kan det vel være nok, Kaptajn. Denne Kniv har jeg ellers længe havt Kig paa, og naar jeg faar Lov til at beholde den i Fred, skal jeg holde min Mund for det Første. Den Kniv har tilhørt Nolsøpoul, og nu veed jeg, hvem den Kaper var, der rendte Poul i Sænk ude ved Vaagø, plyndrede Skib og Ladning og sendte ham og hele Mandskabet til Bunds.“

„Det er Løgn og Sladder Altsammen,“ udbrød Philip, „hvad kommer Din Nolsøpoul mig ved?“

„Ja, I husker maaske, Kaptajn, at jeg ogsaa er fra Nolsø, og jeg har faret med Poul baade paa

England og Spanien, og skulde jeg saa ikke kjende hans Kniv?“ I havde handlet forsigtigere, om I havde ladet ham tage sin Kniv med, dengang I lod Nolsøpoul, en Mand, der var Jer ti Gange værd, gaa nedenom i de blaa Vover. I og ingen Anden er Poul Nolsøs Morder.“

Kaptajnen havde bleg som et Lig hørt disse Ord; da rejste han sig, som om han vilde stige op af Lukaf'et, men pludselig gjorde han en brat Vending og for som rasende ind paa Lars. Men ogsaa da var denne paa sin Post. Smidig som en Kat sprang han til Side, og Kaptajnens Slag ramte i Luften og han selv faldt næsegrus til Jorden.

„Ja, nu er det nok mig, der kunde være Herre her om Bord,“ hviskede Lars ham i Øret, „men jeg skal holde min Mund — for det Første. Men husk paa, Kaptajn, at jeg behøver blot at aabne min Mund, for at I skal blive gjort et Hoved kortere ude paa Amager.“

„Der tager Du fejl, Lars,“ hviskede Kaptajnen, thi han begyndte aabenbart at blive bange for at tale højt. „Hvad jeg har gjort, havde jeg Lov til at gjøre; der er dem blandt de høje Herrer i Kjøbenhavn, der kun vilde sige den en daarlig Tak, der er dum nok til at vaase om, hvor Nolsøpoul blev af —“

„Ja, jeg skal holde min Mund — for det Første.“

„Hvorlænge?“

Ja, det kommer an paa, hvad der er at tjene

derved, Kaptajn, men det er vel ingen Skade til, at I husker paa, at den lille krumbenede Færing har Jert Liv i sin Haand, og jeg slipper ikke mit Tag, før jeg er nødt til det. See nu til, I kommer ind i Jer' egen Baas, inden Nogen mærker, hvad her er gaaet for sig. Som jeg siger, Kaptajn, jeg skal holde min Mund — for det Første."

Da gik Philip tilbage til sin Kahyt. Frem og tilbage gik han en lille Stund som en Bjørn i sit Bur, medens han hyppig gav sig en Opstrammer af Geneverflasken, og godt var det, om Lars havde seet og kunnet læse hele det Bjerg af Grusomhed og Haan, der tegnede sig paa hans Ansigt, da han udbrød: „Fæ! Han har mit Liv i sin Haand, og saa fortæller den Dumrian mig det lige i Øjnene. Nolsøpoul*)! Ja, det kommer ingen Anden ved end de høje Herrer i Kommissionen. Det var dog Meningen, at jeg skulde løbe den Storskryder i Sænk.

---

*) Nolsøpoul eller Poul Nolsø var en af sine Landsmænd højt fortjent og ualmindelig dygtig Færing, der i Slutningen af forrige og i Begyndelsen af dette Aarhundrede arbejdede ivrig for at fremme Færøernes Opkomst i mange Retninger, blandt Andet ved at søge at faa Handelen frigivet. Han var derved ofte i Konflikter med den kgl. Handelskommission i Kjøbh., og da han 1808 sporløst forsvandt med Skib og Mandskab, var den Tro almindelig paa Færøerne, at han paa Foranledning af Regjeringsmyndighederne i Kjøbh. var rendt i Sænk af en dansk eller norsk Kaper. Han var Forfatter af mange Viser, i hvilke han under Billeder fra Fuglenes Liv spottede over de danske Embeds- og Bestillingsmænd paa Øerne.

Og Penge til fik jeg oven i Kjøbet. Det gaar paa deres Regning og ikke paa min. Tilbunds gik de allesammen og Skuden i Luften. Ikke en Balle af Ladningen tog vi ombord. Blot den forbandede Kniv — ja lad ham kun beholde den saalænge — — saa mit Liv er i Din Haand? men er Dit da ikke i min?" Saa satte Philip sig til at grunde. Pludselig rejste han sig som en Mand, der har faaet et godt og fornøjeligt Indfald, stak Hovedet ud af Kahytsdøren og raabte:

„Lars Tambour!"

„Halløj, Kaptajn!" lød det inde fra Lukaf'et, og et Øjeblik efter traadte Lars med Huen i Haanden ind til Kaptajnen, som om der Ingenting var forefaldet.

„Der er min Haand, Lars," sagde Philip, idet han med en nedladende Mine rakte ham Haanden, „lad nu det være glemt, der er forefaldet mellem os to. Kniven kan Du beholde, og hvis Du har Lyst, kan Du imorgen følge mig paa en Tour, hvor der er dygtig med Penge at tjene — saadan, forstaar Du, at en fattig Karl kan have nok for sin Livstid — men — hold ren Mund, ikke en Kjæft maa drømme om, hvad vi to tage os for imorgen Aften."

„Det er godt, Kaptajn, lad mig kun komme med paa den Sjov, og jeg skal holde mig Mund, skal jeg — saalænge jeg selv vil," føjede han til for sig selv, idet han gik ud af Kahytten.

„See saa," sagde Kaptajnen, idet han satte sig til Ro i Kahytten, „har han først faaet Blod paa Fingrene, saa bliver han vel nødt til at holde sin Mund."

IV.

Gildet paa Voxtrup.

Dagen efter, at det i det Foregaaende fortalte Optrin mellem Kaperkaptajnen og Lars Tambour havde fundet Sted, var der stort Gilde paa Gaarden Voxtrup, der ligger i Esbønderup Sogn imellem Saltrup og Græsted. Per Larsen, hyppigere kaldet Per Voxtrup, bortgiftede Datteren Pernille til Lars Terkelsen, Søn af Terkel Nielsen paa Gaarden Hov ved Villingerød.

Det var strænge Tider og haarde Kaar, Bønderne som alle Andre dengang levede under, og dog maatte man undres over, hvilken Velstand der selv under de daværende Forhold nu og da kunde stilles til Skue, naar det skulde være, og Per Voxtrup var ikke den Mand, der lod Lejligheden til at forbavse sin Samtid gaa forbi, naar den tilbød sig. I Nordsjælland havde man aldrig kjendt til Herremandstyranniet; det var først Klosterets, siden Kronens Bønder; de havde længe levet under forholdsvis gode Vilkaar, og naar der gik mange Sagn og

Fortællinger om, at Lov og Ret hørte op saa langt, som Kulmilerne røg, saa var der vel nok Noget deri, for saa vidt som der boede en stridig og selvraadig Slægt, der var vant til at staa paa sin Ret. Store Skatte var der dog intet Sted paa Kistebunden, dertil var Kulsvierracen en for letsindig Befolkning, men der var kun ringe Fattigdom og ikke faa Steder solid Velstand efter Datidens Forhold.

Bryllupet paa Voxtrup bar ikke Vidne om Tidernes Tryk. Som der Aaringer i Forvejen havde været spundet og vævet til Brudens Udstyr, var der i mange Uger i Forvejen brygget og bagt til Festen. „Bedemænd“ havde mindst en Maaned forud redet rundt ikke blot til Slægt og Venner, men til alle de Mange, baade udensogns og indensogns, som Per Voxtrup „var i Gildeslag med“. Nogle vare bedte til at møde som „Ridere“, Andre som „Kjørere“, men Alle til at møde „med Knive og Skeer og bedste Klæ'er“. Dage før Gildet gik det ud over stort Kvæg og smaat Kvæg til den tre Dages Fest; Høns og Ænder maatte række Hals; overalt lugtede der af nybagt Brød, og i „Øverste-Stuen“ stod i lange Rækker Stabler af Stentøj og Tintøj, der var laant i Omegnen, og Rækker af store Spylkummer med Smør, formet i Toppe som en Sukkertop, og disses Tal forøgedes bestandig, thi ikke blot i Dagene forud, men paa selve Bryllupsdagen bragte hvert nyt Læs Bryllupsgjæster deres Bidrag til Husets Forsyning, Æg, Høns, Skinker, Smørstabler, Sigtebrød, Søsterkage o. s. v. i det Uendelige; der

kom Dunke med Extrakt og Brændevin, derimod var der paa den Tid endnu ikke Tale om Vin ved et Bondegilde, selv paa de største Gaarde.

Paa Bryllupsdagen samledes Gjæsterne i Per Voxtrups Gaard, men kun et ringe Tal af dem rummedes i de tre Værelser, i „Stuen“, den store fælles Daglig- og Beboelsesstue med Alkoverne og det lange faste Egetræs Bord; i den lille „Mellemstuen“, ligesom Stuen med Lergulv, og saa i „Øverste-Stuen“ med Bræddegulv, Husets Fest- og Balsal, skjønt der ikke var højere til Loftet, end at en nogenlunde velvoxen Mand maatte vare sit Hoved for Loftsbjælkerne. De fleste af Gjæsterne færdedes omkring i Gaarden, i Haven eller i Loerne, hvor der allerede var gjort ryddeligt til Aftenens Dans for dem, der ikke kunde rummes i Øverste-Stuen. Kl. 12 steg man til Vogns. Forrest kom 16 Ridere, hvoraf adskillige vare forsynede med gamle Bøsser, overordentlig ufarlige for det Maal, man mulig kunde finde paa at skyde efter, men sande Mordvaaben for dem, der vovede at fyre dem af; thi de rigtige „Pufferter“, dem man brugte til at skyde „Katte“ med paa Kongens Enemærker, de kom ikke frem ved saadanne Lejligheder. Saa fulgte den lange Vognrække, først en Vogn med Spillemænd, der trakterede Violiner og Klarinetter, saa Brudgommen med sine Forlovere og Bruden med sine, saa begges Forældre og nærmeste Slægt og derefter Resten af Følget i en Orden, hvor Ranghensyn i høj Grad gjorde sig gjældende; allersidst mulige fjærnere Slægt-

ninge, der ikke hørte til den saa fast afgrændsede Gaardmandsklasse.

Et saadant Brudetog tog sig prægtig ud, ikke mindst fordi man kjørte godt i Nordsjælland, hvor Bønderne allerede dengang næsten overalt havde ypperlige Heste, til Dels af den nu saa godt som forsvundne ejendommelige Race af de smaa „Frederiksborgheste“; Bønderne fra Søborg og Gilleleje Sogne kjørte næsten alle med Skimler eller hvide Heste. I flyvende Fart gik det gjennem Saltrup til Esbønderup, hvor Toget tog ind i Præstegaarden, medens Klokkerne allerede havde begyndt at ringe, saasnart man fra Taarnet fik Toget i Sigte. „Riderne“ havde i Forvejen bragt Extrakt og Søsterkage, hvormed Bordet var dækket i Præstens Storstue, da Vogntoget kom, og til enhver indtrædende Gjæst blev der budt Brød og Extrakt, og Høflighed bød, at man nippede til Glasset — der var kun eet — og brød en lille Stump af Søsterkagen, medens den sidste Haand lagdes paa Brudens Pynt af Præstens Kone. Efter Vielsen samledes Følget endnu engang i Præstegaarden, hvor Ceremonien med Extrakten og Søsterkagen gjentoges, og Toget tog afsted i samme Orden, hvori det var kommen, om muligt i et endnu hurtigere Tempo, og nu knaldede de gamle Muskedonnere hele Vejen hjemad, medens Kirkeklokkerne ringede paany.

Paafaldende tarveligt var det egentlige Festmaaltid, Middagsmaden, hvor Brud og Brudgom vare bænkede for Enden af det lange Bord. Maaltidet bestod

kun af „Grød og Fisk“, Risengrød og Klipfisk. Kun ved den øverste Bordende, hvor Egnens Honoratiores, Præsten og Doktoren med Familier, sadde nærmest Brudeparret, havde hver sin egen Tallerken; længere nede ved det samme Bord langedes til Fadet med de medbragte Knive samt Horn- eller Træskeer. Drikkevarerne vare Brændevin og Øl, Brændevinen drukken af Glas eller „Stov“, et lille Tinbæger, der rummede en god Snaps, Øllet af Kande, af Træ eller Tin. Gjæsterne spiste i mange Hold, saa at Dandsen forlængst var begyndt i Øverste-Stuen, inden de sidste Gjæster havde spist til Middag. De mange Stege serveredes først ved det meget sene Aftensmaaltid, og da de skulde række gjennem tre Dage, kunde det være rigtigt nok at lægge en solid Grundvold med Grød og Fisk, før man tog fat paa dem.

Dandsen gik lige fra Mørkningens Begyndelse livligt i Øverste-Stuen, hvor en yderst sparsom Belysning tilvejebragtes ved enkelte meget spredte Tællelys, der vare anbragte hist og her paa Væggene i Træklodser med et Hul i. I Loerne lød Violinerne ligesaa lystig; Engelskdands, Reel og Kontrasejre, Sextour og Totour afløstes af „Skotsk“, hvad der nu kaldes Gallopade, og Vals. Karlene holdt i disse sidste Hænderne i Pigens Sider, hun lagde begge Hænderne paa Karlenes Skuldre. Latter og drøj Skjæmt, der dog aldrig gik til Raahed, lød højt, kort sagt, Ungdommen morede sig.

Ude i den lille Forhave, der skilte Gaarden fra

Landevejen, sad i den endnu temmelig lyse Septemberaftenen et lille udvalgt Selskab ved et lille Bord, hvorpaa der stod et Tinkrus Øl og en Klukflaske med Brændevin. Selskabet bestod af Ingen ringere end selve Per Voxtrup og Terkel Nielsen fra Hov samt et Par andre Bondematadorer fra Egnen. Samtalen drejede sig om Krigen og de strænge Tider, om Napoleon og Pontecorvo*). Meningerne var delte om denne Sidstes Forhold til Spaniolerne, der for et Par Aar siden havde været her i Landet, og hvoraf en lille Flok var naaet op til Gilleleje, hvor de havde sat sig i Besiddelse af Baade og reddet sig ombord paa Engelskmandens Orlogsskibe.

„Det er ligegodt en Filur, den Pontecorvo," mente Terkel Nielsen, idet han gav et Smæk paa Sølvlaaget paa Merskummeren, „det er ligegodt en Filur, og hvis jeg var Napoleon, saa skulde han ikke faa Lov til at gaa løs i mange Dage. Det var sgu ham, der slap Spaniolerne løs, saa de brændte Kolding Slot af, og nu siger de ude i Helsenør — jeg hørte det inde hos Kjøbmand Holstebro's, — at han skal være Konge i Sverrig, og Rasmus Hiortespring, han Bodsvenden, mente, at han ogsaa havde havt sine Fingre med i Spillet, da de knækkede Halsen paa Prindsen af Augustenborg ovre i Skaane."

*) Kun under dette Navn var den senere Carl Johan paa den Tid bekjendt blandt Nordsjællands Bønder. Jeg har i gamle Folks Fortællinger aldrig hørt ham benævne Bernadotte.

J. H.

„Nej stop nu lidt, Terkel," bemærkede Per Voxtrup, „det kan godt være, at Pontecorvo er en Filur, men det kunde han dog ligegodt ikke gjøre for, at Prindsens Hest snublede, saa han faldt af og brak Halsen, og det siger jeg, at kunde jeg blive Konge i Sverrig, saa var jeg en Tosse, om jeg ikke tog imod det, naar det saadan bød sig til af sig selv."

„Ja nu skal man see, at de gjør Dig til Konge i Sverrig," faldt Terkel Hov ind, „det skulde da være Sokonge, som han sagde Lars Kjældsen, der outede *) Svinene paa Skæffergaarden **), da Kancelliraaden spurgte ham, hvad han var. Jeg er Sokonge, sagde han, over Firehundrede, det er mere end Deres Velbyrdighed nogen Tid bli'r."

Den „Sokonge" faldt Per Voxtrup for Brystet. Han tog et Par lange Drag af sin Pibe og en Slurk Øl. Saa gjorde han en Bevægelse, som om han vilde slaa i Bordet, men tog sig i det. Havde Terkel Hov drukket en Snaps mindre, vilde han have mærket, at den Spøg ikke huede hans Vært, men Terkel var af en skjæmtefuld Natur, og vilde desuden for de Tilstedeværendes Skyld ikke stikke op for Per Voxtrup.

„Du skulde dog see, Per," forsatte han, „at faa en rigtig Akkord med Pontecorvo, for skal I to trække Læs sammen, saa varer det ikke længe, før Du kommer til at holde Dig selv med Kost ligesom Thomas Slagters Hund."

*) oute = vogte.

**) Schäfergaarden, nu Esromgaard.

Den Sammenligning med Thomas Slagters Hund tiltalte endnu mindre Per Voxtrup. Han blev rød i Hovedet og rejste sig op med en Bevægelse, der tydede paa Storm, men Terkel Hov kom ham i Forkjøbet, lagde beroligende sin Haand paa hans Skulder og sagde:

„Naa, godt Ord igjen, Per, det er jo bare Plaser. Lad os nu ikke blive usaates*) for Pontecorvos Skyld. Sid nu nør og lad os faa en Dram — men der har vi min Salighed Smed Jensen fra Nøddebo, han kan udlægge os Skrifterne."

Smed Jensen var netop den Mand, Situationen behøvede. Han kunde oplyse de Vildfarende og styrke de lidet Troende, for det var utroligt, saa han vidste Besked. Per Voxtrup, der havde en Fornemmelse af, at han som Vært havde været nær ved at forløbe sig, greb Lejligheden til at vende Ordet til Smed Jensen.

„See God Dag, Skolemester, kom hid og sid hos, saa kan vi faa Re'elighed paa det med Pontecorvo og Prindsen af Augustenborg, for Terkel har faaet meget mere Nyt at løbe med ude hos Holstebro's, end han kan gabe over."

Smeden følte sig i høj Grad smigret ved at blive opfordret til at give sit Besyv med i saa fornemt Lag, men i Bevidstheden om sin aandelige Overlegenhed i dette ulærde Selskab fandt han sig ikke foranlediget til at lægge nogen særdeles stor Ydmyg-

---

*) usaates = uenige.

hed for Dagen; tværtimod traadte han med Selvfølelse hen til Bordet, greb Kanden og tog med et „Med Forlov“ en god Slurk Øl og med et nyt „Med Forlov“ stoppede han sin Pibe af Per Voxtrups Sælskinds Pung, der laa paa Bordet; gav sig saa god Tid med at slaa Ild, og først da han havde faaet sikker og solid Fyr paa Pibetøjet, skubbede han sin Hat bag i Nakken og lavede sig til at forklare.

„Ja — inte mine Ord igjen,“ sagde han og saa sig forsigtig om, som om han formodede en Spion i Nærheden, der blev betalt for at mærke sig, hvad Smed Jensen mente om Tingene, „inte mine Ord igjen, men jeg skulde tage meget fejl, om det ikke er Paven, der staar bag ved det Hele.“

„Paven!“ udbrød Per Voxtrup forbavset, „Paven har jo Franskmanden slæbt til Paris og kappet Hovedet af.“

„Nej ikke denne, Per Voxtrup, det var den forrige Pave, som de kappede i Paris.“

„Naa, saa hans Fa'r, kan jeg tro?“

„Nej, det er min Sjæl Løgn, Skolemester, for saa meget veed jeg da, at det var Kongen, som de kappede,“ raabte Terkel Hov. „Men hvad mener saa I, Jensen, om hvordan det gik til, da Hertugen af Augustenborg brak Halsen?“

„Ja det er nu ikke saa bestemt at sige, Terkel, om han brak Halsen.“

„Jo Gu' min Sjæl brak han Halsen. Det sagde ogsaa han, Rasmus Hjortespring, for han havde

hørt det af en Skaaning, der selv havde været med ved Manø'ren; han sagde, at han gik lige paa Næsen nør af Hesten, saa han fik et Spark i Hovedet af det nærmer Fremben, og saa var der Noget, der sagde Krk-Krk — ligesom en Skovskade, og væk var han."

„Nej, saa har Rasmus Hjortespring vidst daarlig Besked, nej Gift, min Fa'r, Gift!" bemærkede Smed Jensen med en hemmelighedsfuld Mine.

„Var han gift?" udbrød En af de andre Tilstedeværende, der hidtil kun havde skjenket Samtalen en forbigaaende Interesse og imidlertid faaet sig en lille Middagslur. „Siger I, at han var gift?"

„Nej, jeg siger, at han har faaet Gift af Paven, Per Jensen."

„Er Paven bleven gift?" gjentog den noget omtaagede Per Jensen.

„Nej, det var Prindsen af Augustenborg, vi talte om," rettede Per Voxtrup.

„Er han ogsaa bleven gift? Til Lykke, Per Voxtrup! Ja det er jo med Din Søn, Terkel Hov. Skade, at han er rødhaaret ligesom Du, Terkel, men derfor kan han min Sjæl godt faa sorte Ræveunger. Singot, Terkel!"

Nu var det Terkel Hovs Tour at blive rød i Kammen, men atter blev Situationen reddet ved en ny Gjæsts Ankomst.

Den Nysankomne var en høj, lyshaaret Mand med store Træk og et aabent om end noget alvorligt Ansigt. Han var iført en ny Skovfoged-

uniform. Den klædelige grønne Dragt med det brede Læderbælte om Livet fremhævede hans ranke og kraftige Skikkelse, idet han frit og utvunget gik hen til Værten og undskyldte med et Par Ord, at han paa Grund af Tjenesteforretninger først var kommen saa sent.

„Tak, og velkommen, Jens Skovfoged!“ raabte Per Voxtrup, „hvor godt Folk er, kommer godt Folk til. Ja, Du skal vel ind og gantes med Tøsene, kan jeg tro, jeg har jo seet Dig træde en Reel før; men kom nu først og sid ned og faa en Dram med os Andre. Singot, Skovfoged!“

Jens Skovfoged hilste paa de Tilstedeværende, inden han tog Plads, medens Smeden mønstrede ham fra Top til Taa og fornøjet udbrød:

„Se, nu er der jo bleven en hel Karl af Dig, Jens. Det er en anden Sludder, end dengang Du løb fra mig i Nøddebo, og Svend Sobæk tog Dig op og kjørte Dig til Kjøbenhavn for at slaas med Engelskmanden. Naa, dengang fik Du da din Lyst styret, men det kunde let have gaaet saa, at Du aldrig havde seet Sol eller Maane mere.“

„Det kunde saa gaaet, Skolemester, men vor Herre holdt sin Haand over mig.“

„Ja, det er nu godt nok,“ bemærkede Skolemesteren, „men jeg er ellers af den Mening, at vor Herre har Andet at gjøre end at blande sig i den Ting, hvem der skal træffes og hvem der skal gaa Ram forbi. Han fik ellers et farligt Hyre, især i denne Tid, men at falde med en god Samvittighed,

det er allerede en hel Slump. Men — seer I, Per Voxtrup, hvad nu ellers Pontocorvo angaar og Prindsen af Augustenborg, saa holder jeg for, at det altsammen kommer fra Paven —“

„Det kommer fra Maven — ja, det rigtig,“ afbrød Per Jensen, „Du drikker for meget, Smed Jensen, det er Din Skade —“

„Nej, stop nu med Paven, Skolemester!“ raabte Per Voxtrup, „for der har vi, min Salighed, en Mand, der veed Besked. Jeg vil give mit Liv paa, at det er Philip Bendtsen, som kommer der og har en Mand med sig. Halløj, Kaptajn Philip!“ raabte han, idet han sprang op paa Havediget, „vær saa god at see indenfor, her er lidt Lystighed her, vær saa god! I er jo Mand for at kravle over Gjærdet, og I, Kammerat, vær saa god!“ lød Per Voxtrups gjæstfri Indbydelse.

„Ja, det er min Styrmand, jeg har med; han er lidt krumbenet, men derfor kravler han ligegodt — naa — herop med Dig, Lars!“

Saa kom Kaptajn Philip og Lars Tambour ind i Haven og bleve bænkede hos de Andre, der nu fik en Tællepraas paa Bordet.

Philip var ikke barnefødt der paa Egnen, og hvor han egentlig hørte hjemme, var der nok Ingen, der vidste; men som en ganske ung Fyr havde han et Aarstid spillet slemt op derude paa Egnen med en paafaldende Mængde Penge i Lommen, var derefter gaaet til Søs med Skipper Bendt Persen fra Gilleleje, og fra den Tid gik han oftest under

Navn af Philip Bendtsen eller Sorte Philip. Han var nemlig ualmindelig mørk af Hudfarve, hvorhos hans sorte Haar og mørke Øjne gav ham et zigeuneragtigt Udseende. Som en Fyr paa nogle og tyve Aar færdedes han atter jævnlig derude, udmærkede sig paa en alt andet end fordelagtig Maade, ved Slagsmaal ved alle Gilder og grove Uordener og Spektakler, ja, han havde mere end een Gang gjort Bekjendtskab med „Kulhytten", en gammel, lav Bygning nede ved Esrom, der laa paa den Plads, hvor der nu er et Bryggeri, og som brugtes til Arrest. Kun ved Arrestanter, der ansaaes for meget farlige, brugte man Kjælderne under Klosteret. Syv eller otte Aar før de Tildragelser, som her fortælles, forsvandt han igjen for en Tid, og der var dem, der satte hans Forsvinden i Forbindelse med et Mord paa en Skovbetjent, hvorom der aldrig blev opklaret Noget. Men i Aarene 1809 og 1810 hørte man hyppig hans Navn nævne som Kaptajn paa Kutteren „Svalen", og at han i Egenskab af Kaperkaptajn slog raske og djærve Slag og gjorde Engelskmanden stor Fortræd, derom var der ikke to Meninger, og Følgen var, at Sorte Philip i en Haandevending blev populær i hele Nordsjælland, og de Fleste vare tilbøjelige til at slaa hans Ungdomsbedrifter i Glemmebogen og kun i ham saa den uforfærdede Kaper, der, naar han var i Land, slog svært om sig med Penge, mødte med et Gulduhr i den ene Lomme og et Sølvuhr i den anden, om der end mumledes

om, at Tjenesten ombord hos Philip var noget uregelret i det Hele, og at hans Mandskab var sammensat af temmelig mistænkelige Bestanddele. Men Philip var i ethvert Tilfælde i Øjeblikket en Mand af Betydning, og baade Per Voxtrup og Terkel Nielsen følte sig smigrede ved hans Selskab. Anderledes var det med Smeden og Skolemesteren, der pludselig følte sig trængt i Baggrunden og opgav Haabet om at faa „forklaret“ til Ende, og endnu mere med Skovfogeden, der benyttede Øjeblikket til at trække sig tilbage og træde ind i Gildeshuset, men det kunde ikke undgaaes, at han og Philip kom til at mødes, og i Forbigaaende vexlede de et hurtigt Blik, der vidnede om, at de kjendte hinanden, men at Ingen af dem satte Pris paa Bekjendtskabet.

Ved den øverste Ende af det lange Bord sad nu en Del ældre Koner og drak Kaffe, der rigtignok i Hovedsagen var lavet af brændte Ærter og Agern. Unge Piger og Karle færdedes frem og tilbage, medens Dandsen gik lystig i „Øverste-Stuen“. Da Jens Skovfoged traadte ind, blev han modtagen med Glæde og venlige Ord, og mere end een af de unge Piger saa med næsten alt for milde Øjne til den unge Skovfoged i den ny og klædelige Dragt. Hilsende til Højre og Venstre gik han op imod Mellemstuen for at gaa ind til de Dandsende, da der opstod en pludselig Stilhed i hele Stuen, og Alles Øjne vendte sig ned imod Døren. Ogsaa Jens Skovfoged vendte sig om, og indenfor Døren,

næsten som om hun var kommen i Følge med ham, stod en gammel, sammensunken Skikkelse, en Kone med et langt hvidt Haar bunden op under en almindelig Bondehue, hvorfra enkelte lange uredte Tjavser trængte sig frem og hang ned over hendes Ansigt og ned ad Ryggen. I sin Haand holdt hun en lang snoet Stok. Hun blev staaende tavs indenfor Døren, og da Synet af hende havde frembragt Stilhed overalt, og man kun hørte hviskende Stemmer udtale Ordet „Grib“ eller „Gribkonen“, sagde hun med tydelig, sikker Røst: „Guds Fred i Stuen“!

Jens Skovfoged kastede et Blik omkring sig, og da det var klart, at Alle saa lydløst som muligt tog Afstand fra hende, og da Ingen besvarede hendes Hilsen, gik han hen imod hende og sagde: „Tak, Mor Grib, og Guds Fred igjen, sid ned og faa Noget at bide paa!“

Han satte en lille Bænk hen til hende ved den nederste Ende af Bordet, og fik, om end med nogen Besvær, Husets Folk til at sætte Grød og Fisk for hende.

Hun satte sig et Øjeblik, nød et Par Mundfulde, men rejste sig saa igjen og lod sine Øjne urolig løbe omkring i Stuen, som om hun søgte Nogen. Jens Skovfoged, som var bleven staaende i Nærheden af hende, opfordrede hende til at spise.

„Tak, Fændrike-Jens,“ sagde hun, „ikke er Du ræd for Grib.“ „Sært Gilde det,“ føjede hun lidt efter til, halvt hviskende, som om det kun var be-

stemt for Skovfogeden, „hvor Ræven er til Gjæst. Vogt paa Fæ og paa Folk, for Ufred er nær, naar den Sorte er ude. Tak for Skjænk og for Mad! Guds Fred og Farvel!“

Med disse Ord gik hun ud af Døren, og idet hun gik langs Havediget, blev hun et Øjeblik staaende og lyttede til Samtalen i den Kreds, hvor Sorte Philip nys havde slaaet sig ned. Kun et Øjeblik stod hun stille, saa gik hun med langt hurtigere Skridt, end man efter hendes Alder skulde have formodet, op ad Vejen til Saltrup, drejede saa til Højre op imod Skoven og tog Retningen henimod Knokkehuset.

Men inde i Gildeshuset varede det noget, inden Lystigheden kom i Gang igjen. Mange havde seet Grib indenfor Døren, men Ingen havde Lyst til at nævne Navnet. Ingen sagde, men Alle tænkte, at en Ulykke var nær, naar Grib saa pludselig havde vist sig.

Hvem var Grib? Ja, det var der Ingen, der vidste. De Fleste havde jo aldrig seet hende, men Alle havde hørt tale om, at en lille, gammel Kone levede i Grib Skov, at hun i Ny og Næ blev seet saa af En, saa af en Anden, men at der kunde hengaa lange Tider, hvor Ingen hørte Noget til hende. Saa troede man, at hun var død, indtil det en skjøn Dag atter spurgtes, at hun var seet af den eller den. Hvor hun boede, spurgte Ingen om; hyppigst var hun seet i Nærheden af Grib Sø, men ogsaa hyppig i Skovens nordligste Ende ved Es-

bønderup Skovhuse og Saltrup. Hun saa træt og affældig ud, men gik hurtigt, og Mange troede, at det ikke gik helt naturlig til, fordi man mente, at hun næsten samtidig var seet i begge Ender af Skoven, der dog er næsten tre Mile lang. Det Ukjendte, det Hemmelighedsfulde, der omgav hende, fremkaldte Frygt, skjønt Ingen havde hørt noget Ondt om hende, og at have mødt Grib blev aldrig anseet for et godt Varsel, og at hun nu havde vist sig i selve Gildeshuset, tog de Fleste for et daarligt Tegn for de Nygifte, eller i det Mindste for et Forbud om et eller andet Ondt, der vilde times i Egnen.

Snart var Grib dog atter glemt. Violinerne klang fra Øverste-Stuen og Loen, og Gildet gik sin reglementerede Gang, saalænge Fødderne kunde røre sig, og Øjnene holdes aabne.

V.

Overfaldet.

Det var dog ikke alle Gjæsterne paa Voxtrup, der glemte Grib. Ikke længe efter, at hun havde forladt Gaarden, gik en Anden bag efter hende; det var den unge Skovfoged, der fulgte hende, nær nok, til at han kunde holde Øje med hende, men fjærnt nok, til at hun foreløbig ikke mærkede, at Nogen fulgte hende. Først i det Øjeblik, da hun stod i Begreb med at gaa ind i Kovlet*) oppe ved Knokkehuset, satte han Fart paa, og ganske lidt indenfor Skovkanten indhentede han hende.

„God Aften, Mor Grib, bliv ikke bange, det er kun mig, Jens Skovfoged.“

„Bange! Fændrike-Jens,“ gjentog hun med lidt haanlig Betoning, „bange for Mennesker har jeg for længe siden holdt op at være. Men hvorfor kan Du ikke lade en gammel Kone som mig gaa i Fred? Du i det Mindste veed dog, at jeg fornærmer Ingen.“

---

*) Sibberup Hegn eller Kobbel, almindeligt kaldet „Kovlet“.

„Ja, det veed jeg godt, Mor Grib, men jeg veed ogsaa, at det ikke var for Ingenting, I var paa Voxtrup i Aften. I vilde søge efter Nogen eller vare mod Nogen.“

„Kanske begge Dele, Fændrike-Jens, men gaa nu tilbage til Voxtrup og hold Dine Øjne aabne. Kan hænd's, en Ulykke er nær, men hvilken, det veed jeg ikke.“

„I veed dog maaske mere, end I lader til, og jeg tror næsten, jeg er paa Sporet. Hvad mente I med, at den Sorte er ude?“

„Jeg sagde, Du skulde selv bruge Dine Øjne.“

„Ja, jeg plejer saa van, og det er derfor, jeg fulgte Jer. Jeg saa sorte Philip komme ind paa Gaarden, og jeg belavede mig paa Ondt. Sig mig, er det ham, I mener?“

Der lød som et Suk, eller var det et Vindpust i Skoven?

Grib gik hurtigere til, og Skovfogden fulgte hende et Stykke i Tavshed. Da standsede hun med Eet.

„Gaa tilbage, Fændrike-Jens, gaa tilbage, men hurtig, ellers er det maaske for sent.“

Disse Ord lød, som kom de fra et Bryst, fuldt af Angst og Kvide.

„I svarer mig ikke paa mit Spørgsmaal, men det er mig ogsaa et Svar. God Nat, Mor Grib, og vor Herre være med Jer! Skulde I behøve en Haandsrækning, saa veed I, hvor jeg bor.“

Med disse Ord gjorde Skovfogden kort omkring

og gik saa hurtig, som hans Ben kunde bære ham, tilbage i Retningen ad Voxtrup. Da han var lige ved fra den smalle Skovvej at naa ud paa den bredere Vej, hørte han Stemmer, lidt efter Fodtrin. Maanen var staaet op, og i det usikre Lys saa han to Mænd nærme sig, og lagde allerede i nogen Afstand Mærke til, at den ene haltede. Han holdt sig stille i Skyggen, mens de gik lige tæt forbi ham, og han kjendte nu tydelig Sorte Philips slentrende Gang og hans brøsige Stemme, idet han henkastede nogle ligegyldige Ord til sin Ledsager, og han saa dem nu bøje ind i Skoven, netop ad den samme Vej, paa hvilken han selv lige nylig havde fulgt Grib. Han var intet Øjeblik i Tvivl om, at Grib paa en eller anden Maade havde fattet Mistanke til disse, og at hendes Besøg i Gaarden i Virkeligheden sigtede til at faa Folk til at vare sig for dem. Formodentlig havde hun tilfældig været i Nærheden og seet dem i Skumringen kravle over Havediget, og i denne i og for sig ganske uskyldige Omstændighed kunde hun muligvis have seet en Fare, der truede fra Philips Side. Men da hans Mistanke nu en Gang var vakt, og han vidste, hvilken farlig Person Philip var, besluttede han i Stilhed at følge efter ham, saa meget mere, som det i Øjeblikket faldt ham ind, at han maaske havde ondt i Sinde mod den gamle Kone, og han i det Hele havde Grund til at undre sig over, hvad Philip overhovedet vilde saa langt inde i Landet,

medens hans Kutter laa i Helsingørs Havn, hvilket han tilfældigvis havde hørt.

Som han før var gaaet efter Grib, gik han nu efter Philip og hans Kammerat, kun med langt større Forsigtighed og saa lydløst som mulig. Philip kjendte aabenbart nøje Besked med Stierne i Skoven. Han valgte en Sti, der holdt sig i Udkanten og gik i Retning ad Huseby, dog gik han ikke her ud af Skoven, som Skovfogden først havde troet, men efterat han i nogen Tid havde staaet stille, som om Stien var ved at forsvinde for ham, gik han videre fremad lige i Retning ad Skovfogedhuset i Nyhegn, netop Jens Skovfogeds Bolig. Et Øjeblik opstod den Tanke hos ham, at de muligen agtede at aflægge ham selv et Besøg, og saa hurtig som mulig skyndte han sig derfor forbi dem ad en Omvej, gik indenfor og tog en Bøsse med sig og stillede sig ved en aabenstaaende Lem i sin Lo, hvorfra han maatte kunne see dem komme. Han havde kun staaet der et Minut, da han hørte hviskende Stemmer:

„Monstro han skulde være gaaet hjem?“ hørte han Philip sige.

„Ja,“ lød Svaret, ligeledes hviskende, „jeg saa ham gaa denne Vej ind i Skoven, men hvor han saa blev af, maa Fanden vide. Dog bildte jeg mig et Par Gange ind, at jeg kunde høre Fodtrin foran os.“

„Saa meget des bedre, hvis han er hjemme,“ hørte han svare, men til sin Forundring saa han

dem derpaa gaa forbi Huset ud paa Landevejen mellem Helsingør og Frederiksværk, der løber lige forbi, og derfra over Vejen ind i Skoven paa den anden Side, hvor der hverken er Vej eller Sti. Han gik nu et lille Stykke op ad Vejen i Retning ad Maarum, men tog saa Plads paa en Grøftekant, hvorfra han selv useet kunde oversee et temmelig stort Stykke af Vejen.

Han havde ikke siddet længe, før han hørte Rummel af Vogne, der nærmede sig hurtig fra Esrom-Siden. Han mærkede snart, at der var flere Vogne i Følge, og at det var mere eller mindre fulde Bønder, der sagtens kom hjem fra Helsingør, og som under Kjørselen raabte til hverandre fra den ene Vogn til den anden. Ganske tæt ved, hvor han sad, holdt den forreste Vogn pludselig stille, saa at den bageste kjørte sin Vognstang ind i Bagsmækken paa den forreste.

„Nu skulde da ogsaa den Onde gale og splintre Dit forbandede Bæst,“ raabte en Stemme fra den forreste Vogn, „saadan som Du kjører.“

„Ja, hvorfor Fa'n i Helvede holder Du stille midt paa Landevejen?“

„Jeg tabte min Pisk — naa, kan Du ikke rykke en Kjende, Din Fjærmer er jo lige ved at kravle op i Vognen til mig.“

„Ja, hold a' Dig*), saa jeg kan komme forbi.“

---

*) Hold a' Dig = kjør til Venstre.

„Du kan jo gi' Tid — men hvad Fa'n er det? Holdt! Høj! Stands!“

Dette Udraab gjaldt en tredje Vogn, der kom kjørende i vild Fart, og som truede med at kjøre lige lukt ind i de to Vogne, der allerede spærrede Vejen. Denne fik standset lige i rette Tid for ikke at kjøre paa de to andre, men i samme Øjeblik, som den holdt, lød derhenne fra først et Raab af en Mandsstemme, saa et Skrig af en Kvinderøst, der faldt et Skud, saa et nyt Skrig, og da Skovfogden, da Skuddet faldt, skyndte sig hen til Vognene, troede han at see een eller to Mænd skynde sig derfra ind i Skoven.

„Hvem var det?“ raabte han til Bønderne, „var det Nogen af Jer, der skjød?“

„Nej,“ svarede En af dem, „det var der ved den bageste Vogn, og Bønderne flokkedes nu sammen om denne. Der var ingen Kudsk, og det var med Nød, de fik Ro paa de skummende og stejlende Heste. I Vognen sad en ung Pige, der i sine Arme holdt en ældre Mand, der var i Begreb med at synke sammen.

„For Guds Skyld, hjælp! de har truffet ham, Hjælp! Hjælp!“ raabte den unge Pige i Angst og Rædsel.

„Hold paa Hestene og see efter dem i Vognen,“ raabte Skovfogden, „medens jeg springer ind efter en Lygte.“

Han var hurtig tilbage med Lygten, og det blev nu klart, at det virkelig forholdt sig saa, at den

ældre Mand var saaret, og den unge Pige sad og støttede hans Hoved, der hang slapt ned paa hans Bryst. Men inden de ret havde faaet begyndt at tage sig af dem, lød endnu et Skud tæt ved, inde i Skoven, uden at dog Nogen af dem ude paa Vejen blev ramt, og de hørte en stønnende Lyd, som af et Menneske, der vaandede sig.

Alt dette, der foregik saa at sige i samme Øjeblik, forvildede de Bønder, der vare til Stede, og som vare villige nok til at hjælpe, men som hverken havde vidst ud eller ind, hvis ikke Skovfogden havde taget Kommandoen. Vognen med den Saarede blev vendt og kjørte i Skridtgang de Par Hundrede Alen hen til Skovfogedboligen. Den Saarede var besvimet, og den unge Pige vred fortvivlet sine Hænder. Jens Skovfoged søgte, saa godt han kunde, at berolige hende, og det lykkedes til Dels, da hun saa, med hvor kraftig og varsom Haand han fik ham taget af Vognen og bragt ind i Huset, medens han samtidig gav en af Bønderne Ordre til, alt hvad Remme og Tøj kunde holde, at kjøre til Esbønderup efter Lægen.

Snart var den Saarede bragt til Hvile paa Skovfogdens Seng. Saa godt de kunde, søgte han og den unge Pige i Forening at standse Blodet, der kom fra et Saar i Halsen. Den Saarede var kommen til Bevidsthed, men kunde ikke tale. Han søgte med Tegn at gjøre dem Et eller Andet begribeligt, men det varede en Stund, inden det gik op for dem, at han spurgte om Kufferterne. Vog-

nen blev undersøgt, og det viste sig, at en Kuffert manglede, men det lod til at virke beroligende paa ham, da de viste ham en mindre Vadsæk, der formodentlig indeholdt hans Værdisager.

Da bankede det paa Husdøren, og da Jens Skovfoged lukkede op, stod der to af de Mænd, der havde været til Stede ved Overfaldet, som bar en Tredje, der var dødbleg og ligeledes saaret, og til sin Overraskelse saa Skovfogeden, at dette ikke var nogen Anden end Philip. Da Folkene havde faaet Orden paa deres Kjøretøjer og vilde give sig paa Vej, havde de hørt Stønnen inde fra Skoven, og ved at gaa efter Lyden havde de fundet en Mand, badet i sit Blod, som de nu kom slæbende med. Han blev foreløbig lagt ude i Karlekammeret og overgivet til de Folks Omsorg, der havde bragt ham, og da Lægen lidt efter kom og fik de Saarede undersøgt, viste det sig snart, at denne sidste kun havde faaet et temmelig ufarligt Saar i Armen, der paa Grund af stærk Blødning havde medført en Besvimelse, medens den ældre Mands Saar var af den Beskaffenhed, at der maatte anvendes den yderste Forsigtighed, skjønt han søgte at berolige ved den Ytring, at der næppe var nogen overhængende Fare til Stede.

Hermed var Konsul Wejgells og Datteren Mary's Englandsrejse foreløbig standset, og de befandt sig nu begge i Skovfogdens Hus, der helt og holdent blev overladt til deres Brug, medens den unge

Skovfoged, hans gamle Pige Maren og Karlen indrettede sig i Udhuset.

Philip slap de nemt af med; thi den næste Morgen var han borte, og kun paa Blodpletter rundt om i Kammeret kunde man see, at der havde været et saaret Menneske. Vinduet stod aabent, og Fuglen var fløjet.

Overfaldet ved Skovfogedhuset var selvfølgelig Dagen efter bekjendt og det staaende Samtaleæmne i hele Egnen, og alle Kræfter bleve satte i Gang for at fange Morderen, og at dette var Philip, var Ingen i Tvivl om, saa meget mindre, som det jo var bekjendt for Mange, at han Dagen i Forvejen havde været paa Voxtrup, og Skovfogden angrede nu, at han havde givet saa ringe Agt paa ham, men dels havde han ikke troet ham i Stand til at flygte, dels havde den Omstændighed, at han ogsaa var saaret, aabenbart ved det andet Skud, de Alle havde hørt, men som var gaaet dem af Glemme, medens de syslede med den ældre haardt saarede Mand, i Øjeblikket bragt nogen Forvirring i hans Forestillinger.

De optagne Forhør styrkede paa alle Maader Mistanken, og det gjaldt nu at fange ham. Opmærksomheden rettedes først mod Kutteren, der Dagen efter Overfaldet saaes at gaa for smaa Sejl frem og tilbage ud for Gilleleje. Der laa en Jolle ved Land med en Mand, der havde Ordre til at tage Kaptajnen ombord der, men han var ikke kommen, og Kutteren holdt det fremdeles gaaende

for at vente paa ham. Der blev sat Vagt og holdt Opsyn, men Kaptajnen kom ikke, og efter at have ventet et Par Dage gik Kutteren med en Politiembedsmand ombord tilbage til Helsingørs Havn. Hvert Hus og hver Gaard i Omegnen blev gjennemsøgt, men Alt forgjæves. Hans Ydre var saa let kjendeligt, og da han tilmed var saaret, skulde man tro, at han vanskelig kunde skjule sig, og der var næppe Nogen, der kunde tænkes at ville yde ham Tilflugt, thi Beundringen for Kaperkaptajnen var nu hurtig afløst af Forbitrelse mod Morderen, og alle gamle Historier om ham dukkede nu op igjen, oven i Kjøbet i forstærkede og overdrevne Former. Der var en formelig Klapjagt paa ham, men han var som sunken i Jorden, og hvert Spor af ham var tabt. Medens man efterhaanden holdt op at tale om Morderen, talte man desto mere om den unge Pige og hendes Fader, der stadig boede i Skovfogedhuset, hvor Alle, som kom og gik, vidste at fortælle om den rørende Omhu, hvormed hun plejede den Syge. Folk i Omegnen tilbød, den Ene efter den Anden, at tage ham hjem til sig for at skaffe ham bedre Pleje, men Lægen raadede bestemt fra at flytte ham, og den unge Pige selv forsikrede, idet hun rørt takkede for de venlige Tilbud, at hendes Fader ikke kunde befinde sig under gunstigere Forhold, saa omhyggelig som hun blev understøttet dels af Skovfogden selv, dels af gamle Maren.

Men der gik Dage, der gik Uger; Forholdene

forandrede sig ikke væsentlig. Konsulen kunde bestandig ikke tale, og Lægen forbød ham paa det Strængeste at prøve derpaa, ligesom han paalagde alle dem, der plejede ham, at undgaa ethvert Spørgsmaal eller Forsøg paa, at faa ham til at tale, da hans Tilstand derved forværredes, og den gamle Læge begyndte i det Hele at see mere og mere mistrøstig ud.

Var Stillingen allerede i den Henseende saare farlig, blev den det ikke mindre i en anden. Mary havde, siden hun blev voxen, levet et saa tilbagetrukket Liv, at hun yderst sjælden havde havt Lejlighed til at omgaaes med yngre Mænd. Nu befandt hun sig daglig i den nærmeste Berøring med en ung Mand, der vel i Kundskaber og Dannelse stod saa langt under hende, men en Mand af en ædel og mandig Skjønhed, en Mand, der oven i Kjøbet i et kritisk Øjeblik, saa troede hun i det Mindste, var bleven hendes Livs Frelser, og som nu med lige saa stor Takt som Omhu ydede hendes syge Fader enhver mulig Bistand. Vel holdt Skovfogden sig saa vidt mulig tilbage fra Sygeværelset, men flere Gange hver Dag tyede man til hans stærke Arm, naar det gjaldt om at lette den Syge, at pusle og forandre hans Leje, og naar han ikke var til Stede, og en Anden prøvede derpaa, var det aabenbart, at den Syges Blik urolig og ængstelig spurgte efter Skovfogden. Og naar hun Dag efter Dag saa, med hvor megen behersket Kraft, ja næsten Ynde i hver Bevægelse, med hvilken Ængstelighed

for at volde Smerte, han flyttede ham paa Lejet; naar hun dernæst saa, hvor megen Umage han gjorde sig for at vise dem hver lille Tjeneste med den Ærbødighed, han mente at skylde hendes Fader og hende selv, saa blev hun opfyldt af en hidtil ikke kjendt Følelse af taknemmelig Beundring og en Hengivenhed, som en ganske ung og uerfaren Pige ikke uden Fare nærer for en ung Mand af ubestridelig Skjønhed, og denne Følelse blev hende lidt efter lidt bevidst, saa at hun begyndte med en vis Sky at undgaa at være ene med ham, og hun tyede sjældnere og sjældnere til hans Hjælp, skjønt den desværre stadig gjordes mere og mere nødvendig; thi det lod sig ikke længer skjule, at det gik tilbage og ikke fremad med den Syges Tilstand.

Skovfogden paa sin Side kunde lige saa lidt undgaa at føle sig dragen af den unge Piges Skjønhed, dog endnu mere af den rørende og opofrende Kjærlighed, hvormed hun plejede sin Fader. Han saa med Forbavselse, hvor ganske hun glemte alt Hensyn til sin egen Bekvemmelighed, og hvor let hun tog til Takke med de saare mangelfulde Forhold i Skovfogedhuset. Hun veg næsten aldrig fra Faderens Leje, og med Nød og Næppe fik den gamle Maren hende til at gaa en lille Tour i den friske Luft, naar det lakkede henimod Aften.

Skovfogedboligen ligger lige tæt ved et af Nordsjællands, ja af hele Danmarks, smukkeste Punkter, Skovhusbakken, nu paa Kortene kaldet Haregabs-

bakken, hvorfra man har en henrivende Udsigt til alle Sider. Mod Nord og Øst seer man ud over Kattegat og Sundet med Kullen og Hallandsaas i Baggrunden; nærmere har man det storartede, stærkt bakkede Landskab ud imod Nakkehoved og Villingebæk, med Søborg og Søborgsø, som dengang frembød en udstrakt Vandflade, til Venstre, og Skovene henimod Helsingør til Højre, medens man dybt under sig seer de takkede Gavle af den langt nærmere liggende Esbønderup Kirke. Mod Syd saa man dengang ikke blot som nu udover et stort Parti af Grib Skov, men da Skovbestanden i denne Del af Skoven dengang var forholdsvis ung, saa man over Skoven Esrom Sø og yderst i Horizonten de fjærne Højder henimod Hørsholm. Og dog var og er næsten det allersmukkeste den allernærmeste Forgrund, hvor paa alle Sider, langs Bakkens Skraaninger, en stor Mængde Huse, de saakaldte Esbønderup Skovhuse, ligge i dejlige maleriske Grupperinger, omgivne af en yppig Vegation, og alle Gange og Stier propfulde af hvidhovede Børn, kjønne, frimodige og kvikke. Paa Toppen af Bakken stod en gammel mægtig Pil, der kunde sees milevidt, og derunder stod en simpel Træbænk. Denne Bænk var Maalet for Mary's smaa Vandringer, naar hun et Øjeblik søgte Vederkvægelse uden for Huset.

Det var nu i de sidste Dage af Oktober; Løvet faldt og Dagene bleve korte, men Luften var vidunderlig klar og gjennemsigtig, og naar Mary henad

Aften sad paa sin Bænk og saa ud over det dejlige Landskab, saa Røgen stige i Vejret fra Husene, Arbejdsmændende vende hjem fra Skovarbejde, og de hvidhovede Børn løbe dem jublende i Møde, kunde hun midt i sin Sorg og Kvide blive greben af en Følelse af Lykke, og den Tanke dæmrede frem: Her kunde jeg ønske at leve hele mit Liv.

VI.

Paa Sporet.

Lige over Bakkekammen gaar en meget befærdet Fodsti, der fra „Præstevejen“, den Vej, der paalangs gjennem Skoven fører fra Esbønderup til Nøddebo, forgrener sig ned til de spredte Skovhuse, og hvad var naturligere, end at Skovfogdens Vej fra Hjemmet ned til Skovene ved Esrom Sø førte derover? og Intet var uheldigere, end at han just skulde komme forbi netop i et Øjeblik, da saadanne Tanker utydelig dæmrede i Mary's Sjæl.

Med et venligt „God Aften“ svarede hun paa hans ærbødige Hilsen, og saa venlig have disse Ord lydt i hans Øren, at han standsede, og, som naturligt var, spurgte, hvorledes hendes Fader havde det i Eftermiddag.

„Aa, det er kun daarligt,“ svarede hun, „jeg seer ingen Ende paa hans Sygeleje, uden den, som jeg næppe tør tænke paa, men jeg maa dog ikke dølge for mig selv, at mit Haab mere og mere begynder at svinde. Har Lægen ikke for Dem ud-

talt, hvad jeg godt forstaar, at den gamle Mand ikke nænner rent ud at sige til mig?"

„Ikke med rene Ord, Jomfru. Han plejer desuden ikke at sige meget, men jeg kan jo nok see, at Sygdommens Gang ikke lover meget. Men, tillad mig et Spørgsmaal, som jeg tidt har havt paa Læberne, har De altid boet i Helsingør?"

„Nej, jeg er født i England, og De har jo sagtens hørt, at Folk paa Grund af min Faders mangeaarige Oplold der og hans lidt udenlandske Udtale har mistænkt ham for at være engelsksindet, og at Sorgen derover var Grunden til hans vistnok overilede Plan til at rejse bort fra Landet paa en hemmelighedsfuld Maade. Selv har jeg næsten ingen Erindringer fra England, da jeg som ganske lille Pige kom til Kjøbenhavn, og der boede vi til for et Par Aar siden."

„Jeg spørger derom, Jomfru, fordi jeg, især i de sidste Dage, da Deres Fader er bleven svagere og ligesom har faaet et yngre Udseende, ikke kan frigjøre mig for den Tanke, at jeg har seet ham engang før, men uden at det er mig muligt at sige hvor."

„Ja, det er jo ikke saa underligt, om De kunde have seet ham i Kjøbenhavn, hvor De jo ofte har været, eller i Helsingør."

„Nej, det er mig, som om jeg har seet ham i Drømme. Ja, jeg forstaar det ikke selv; men det er mig, som om jeg saa ham midt i en stor Skare, som om jeg saa et Hav af blottede Hoveder om-

kring ham; og han talte til mig, og saa forsvandt Alt paa een Gang. Og det var ganske bestemt ham, ikke blot hans Ansigt, men selv det Fremmede i hans Udtale, som De taler om, mindes jeg, skjønt jeg kun synes, at det var to Ord, han sagde til mig; men, som sagt, det Hele er mig saa forunderligt uklart, kun veed jeg, at det var hans Ansigt."

„Det er vist kun en Indbildning hos Dem. Han var altid bange for at komme i Sværme af Mennesker. Men De har nu seet ham saa ofte, og De har vist ham og mig saa megen Godhed, saa at jeg ikke veed, hvorledes vi — ak! jeg maa vist sige jeg — nogensinde skal kunne gjengjælde Dem det."

„Aa, tal ikke derom, Jomfru; De betaler jo for Deres Ophold."

„Ak, hvorledes vilde vi med Penge kunne betale Deres Omhu og Opofrelse?"

„Det er saamænd ikke værdt at tale om, Jomfru," naar vor Herre blot vilde lade ham leve — og, føjede han til efter et lille Ophold, „og saa De bag efter vilde tænke lidt venlig paa os Bønderfolk herude. Men — det er nok bedst, jeg gaar," sluttede han i en rigtig Følelse af, at det virkelig var bedst, han gik, da der var Noget, der sagde ham, at det var farligt i Øjeblikket at komme ind paa Følelsernes Omraade, hvorhen Samtalen truede med at forvilde sig.

„God Nat, lille Jomfru, og jeg vil ønske Deres Fader det Samme."

„Tak, Hr. Madsen.“

„Kald De mig hellere Jens Skovfoged. Rigtignok er mit Navn Jens Madsen, men det er der ikke et Menneske, der kalder mig herude, hvor de allesammen har kjendt mig fra Dreng af. God Nat.“

Saa gik han ned i Skoven, skjønt det næsten var mørkt, men Skoven var ham jo saa bekjendt, at det ikke gjorde stor Forskjel. Han gik i sine egne Tanker, og de skiftede fra Mary deroppe paa Bænken til hendes Fader, dog ikke saa meget den syge Mand, der laa hjemme i hans Stue, som den Mand, han havde seet i Drømme mellem de mange Hoveder. Da hørte han Fodtrin og saa en Mand komme sig imøde, og i Maaneskinnet kjendte han Svend Sobæk.“

„God Aften, Jens Fændrik! naa, Du gaar sent i Skoven.“

„Ja, det er da ikke saa underligt, da mit Embede fører det saa med sig. Men hvad Pokker vil Du her, Svend? Du skulde da ikke ogsaa være her paa Professionens Vegne?“

„Jøsses, Jens, hvad kan Du mene med det?“ udbrød Svend Sobæk med et godt forstilt Udbrud af Forundring og med et Præg af miskjendt Uskyldighed.

Det gamle Venskab mellem Jens og Svend Sobæk, der skrev sig fra dengang Jens havde kjørt med ham til Kjøbenhavn i 1801, havde siden den Tid ikke fornægtet sig, men det havde faaet en pikant Bismag, omtrent som mellem to Elskende,

der plage hinanden med smaa elskværdige Drillerier og til Tider gjøre hinanden Helvede hedt nok. Sagen var, at de stode paa modsatte Sider i deres Livsanskuelser. Jens var Ordenens og Lovens Mand. Han var en Hegnsmands Søn og nu Skovfoged selv, opdragen i den Tro, at Krybskytteri var ulovligt og Brændetyveri strafbart. Svend Sobæk var Kulsvier og en Kulsviers Søn. Det var ham med Modersmælken indgivet, at en Pind Brænde i Skoven og en Smule Raadyr mer eller mindre, det kunde aldrig rage saa vidt. Kulsvierprofessionen var tilmed en daarlig Forretning, naar man ikke kunde have Brændet saa billigt som muligt, det vil sige, helst frit, og at „et Bøgestød eller en Elletrunte engang imellem, det kerer Kongen sig sgu ikke om," og saa samlede man sig lidt efter lidt saa mange Bøgestød og Elletrunter, at der kunde blive til en ny Brænding, og hændes kunde det, naar Uheld skulde være, at, naar det var mørkt i Vejret, kunde der løbe et Par Favnestykker eller Fagotter med i Bunken, og var det saa en Aften bleven lidt sent, og man af et rent Tilfælde havde den gamle Skyder med i Vognen, ja, saa kunde en Raabuk komme saa fristende nær, at der havde hørt en Engels Taalmodighed til at lade den gaa fra sig, og en Engel var Svend ikke, og siges skal det til hans Ros, at han heller aldrig havde gjort Paastand paa at være det.

Læseren vil heraf kunne forstaa, at Svend følte sig noget krænket ved Skogfogdens Hentydning til,

at han muligvis var her „paa Professionens Vegne“, og hans fuldstændige Mangel paa Evne til at forstaa, hvad han kunde mene med det.

„Ja, lad nu det være godt, Svend,“ sagde Skovfogden, „vi kan jo være lige gode Venner for det saa længe, til vi snupper Dig engang.“

„Ja Kors kan vi det, Jens. Jeg har ellers kun været nøre paa Kloster*) og faat mig nogen Skraatobak paa Kroen. Jeg var ogsaa inde paa Kjælderstuen. De snakker endnu ikke om Andet end om, hvor Fanden i Helvede Philip kan være bleven af. Jeg tror lige godt, at han er her i Skoven endnu, og hvis Nogen vidste, hvor Grib havde sit Tilhold, saa tror jeg nok, at hun var Mand for at sige os det.“

„Mener du det, Svend?“ siger Jens med nogen Opmærksomhed, som om der ved Svends Yttring var falden ham en Tanke ind, som det nok var værd at give Agt paa, og saa gik de en Stund videre i Tavshed.

Omtrent midt imellem Esbønderup og Nøddebo, noget nærmere ved den østlige end ved den vestlige Side af Skoven, ligger en stor aaben Slette, hvor nu Ostrup Skovridergaard ligger, men som før var en Skovfogedbolig. Sletten er nu meget mindre end tidligere, da en stor Del er bleven tilplantet for tyve til tredive Aar siden. Midt over den, fra Nord til Syd, gaar „Præstevejen“, Sognevejen mellem Esbønderup og Nøddebo Kirker, der høre til eet Pastorat. Endnu for en Snes Aar siden var en Del af denne Vej bro-

*) Den sædvanlige Betegnelse for Esrom.

lagt, thi her stod indtil for noget over halvandet Hundrede Aar siden en Landsby, Ostrup, der tillige med en anden Landsby, længere Nord paa, Sibberup, blev nedlagt for det kongelige Stutteris Skyld. Denne Slette var Hovedsamlingspladsen for de Hundreder af Heste fra Frederiksborgs Stutteri, der om Sommeren gik løse paa Græs i Skoven. I Stutteriets Velmagtsdage, i Slutningen af forrige Aarhundrede, skal der have været otte til ni Hundrede Heste. Senere svandt Antallet betydeligt ind, men endnu i Midten af dette Aarhundrede, da Fortælleren heraf som Dreng eller ganske ungt Menneske mangfoldige Gange baade ved lys Dag og i Mørke er gaaet over Sletten, var det ikke uden en vis ængstelig Fornemmelse, man mødte disse halvvilde Flokke, der vel som oftest græssede fredeligt, men nu og da, naar de opskræmmedes, kunde sætte afsted i flyvende Fart og med dundrende Hovslag henover Sletten. Tilsynet med Hestene paahvilede Hegnsmændene, og Fændrike-Jens havde jo fra Barnsben af gaaet sin Fader til Haande i Skoven, saa at han var nøje fortrolig med hele deres Færd. Svend Sobæk var jo ogsaa godt hjemme i Skoven, men det var en anden Slags firbenede Dyr, han var mere fortrolig med, og naar det begyndte at blive mørkt, holdt han sig til sin egen Udkant af Skoven, hvor han var bedst hjemme i Forholdene.

Under Samtalen mellem ham og Skovfogden vare de nu komne noget ud af hans almindelige Vej, og de befandt sig pludselig ude paa Ostrup Sletten,

som de stode i Begreb med at gaa tværs over fra Øst til Vest.

Pludselig standsede Skovfogden og lyttede.

„Hør, hvor urolige Hestene er," siger han, „der er Nogen, der jager dem."

„Ja, det er vel det Tyvetøj, der løber omkring med Bøsse i Skoven om Natten," siger Svend Sobæk med det uskyldigste Tonefald, han kunde faa frem.

„Ja," siger Skovfogden, „Folk kan ikke lade være at jage dem, men det skulde de hellere lade være med, for det gjør dem vilde, men vent blot lidt, saa skal vi snart faa Ro paa dem."

„Det er farlig saa godt, du kjender de Heste, Jens."

„Ja, jeg har jo gaaet imellem dem, siden jeg kunde skræve over en Hesteryg, og de kjender mig alle sammen. Hør, hvor urolige de er."

Saa dannede han af sine to hule Hænder ligesom en stor Konkylie og blæste ind mellem de to Tommelfingre, saa det gav en hul fløjtende Lyd. Det gjorde han et Par Gange, og nu hørtes Hovslagene af en stor Flok Heste, der kom travende hen imod dem, og lidt efter vare de to Mænd midt i en tæt Kreds af de smaa Heste, man kaldte Tumlinger. Svend saa lidt urolig ud, men Skovfogden strøg en over Mulen, klappede en anden paa Halsen, nævnede nu en, nu en anden ved Navn og tog saa en lille Pose med Salt op af Lommen og lod nogle af de nærmeste slikke det af sine Hænder, saa løftede

han Hænderne højt op til en jagende Bevægelse, klappede et Par Gange i Hænderne, og med løftede Haler fløj Hestene vrinskende afsted.

Svend havde været et undrende Vidne til dette Møde, og saa gik de videre.

„Det er farligt, saa Du har Magt over Bæsterne," sagde han, men det er lige godt ikke saa rart for en Anden at møde dem i Flokke, naar de er vrede. Ja, nu skilles nok vore Veje. God Nat, Jens."

Saa gik Skovfogden hjemad, men jo længere han gik, desto mere kom han til at tænke paa Svend Sobæks Ord, at muligvis Grib vidste Besked om Philip. For Svends Vedkommende kom hans Bemærkning derom fra den Tro, at Grib som et Slags Skovtrold vidste Besked med alt det Hemmelighedsfulde, der færdedes i Skoven ved Nattetid. Jens kjendte lidt mere til hende, og ansaa hende simpelt hen for en ulykkelig Stakkel, der skyede alt menneskeligt Samkvem, men at hun, hvis Nogen holdt sig skjult i Skoven, vidste lidt Besked derom, den Tanke fandt han ikke saa urimelig. Han nærmede sig imidlertid sit Hjem, og da han fik Øje paa Lyset i Sygeværelset, vege alle andre Tanker for Bekymringen for den stakkels unge Pige, som derinde sad ved sin Faders Dødsleje.

Da Svend Sobæk efter en noget længere Vandring, der ikke var ganske interesseløs med Hensyn til Bøgestød og Elletrunter, nærmede sig sit Hjem, gjorde han allerførst et Løb ned til sin Kulmile for

at see, om Alt var i Orden der. Der gik en lille Mand med et krumt Ben og passede Ilden.

Den Krumbenede var Lars Tambour. Han var et Par Dage efter Overfaldet kommen ned til Svend Sobæks Kulmile og havde først staaet og seet til, medens Svend stablede Brændet og dækkede det med Græstørv; lidt efter lidt havde han givet sig i Snak med ham, havde saa begyndt at give ham en Haandsrækning, og Enden var bleven, at Lars havde faaet Lov til at ligge paa Stænget om Natten. Den næste Dag var det gaaet paa samme Maade, saadan af sig selv, saa at Lars uformærkt var kommen i et Slags Tyendeforhold der i Huset, hvilket kom Svend tilpas, for han gik paa den Tid og passede sin Bedrift uden nogen anden mandlig Bistand, idet hans sædvanlige Hjælper, Jens Jæger, sad i Kulhytten paa Grund af et uheldigt Møde med Forstraaden i et Øjeblik, da han bar en Pose paa Ryggen, og Forstraaden saa fik Lyst til at kjøbe hans „Gris“, som han havde i Posen, og det saa viste sig, at samme Gris havde ualmindelig lange Øren og Bagben, og i det Hele lignede en Hare saa livagtig, at Jens Jæger blev nappet, og Kancelliraaden tog et altfor ringe Hensyn til bemeldte Jægers Paastand, „at det havde været en Gris, da han puttede den i Posen.“

Lars befandt sig vel hos Svend og gjorde al Slags Tjeneste baade ved Milerne, paa Lodden og i Huset; han kunde baade passe Høns og Kreaturer, han kunde lege med Børnene og synge Viser, og

nogle af dem paa et udenlandsk Maal, og det var især til Fornøjelse. Om Skudsmaal og saadanne Formaliteter plejede man ikke at spørge i den Ende af Skoven, og saadan gik nu Lars paa tredje Uge og gjorde sig nyttig hos Svend Sobæk.

„Naa, hørte I saa Noget om Philip nede paa Kloster?“ spurgte Lars, og det var i det Hele paafaldende, hvilken Interesse han ved alle Lejligheder viste for den Sag.

„Nej, ikke saadan større,“ svarede Svend, „men de tror ellers, at han maa være her i Skoven endnu, og der er dem, der tror, og det tror jeg med, at Grib veed Besked.“

„Grib? Hvem er Grib?“

„Aa, det er saadan en gammel Kvinde eller Hex eller saadan noget Djævelskab, der løber omkring i Skoven ved Nattetid. De siger for Resten, at hun var paa Voxtrup, da der var Gilde i forrige Maaned, men de siger jo saa meget Sludder, og det kan ogsaa nok hændes, at det ikke altid gaar, som de siger, at naar Grib er til Bryllup, saa bliver der Artid*) inden Barsel. Ligegodt løjerligt var det, at det var netop selvsamme Aften, da Engelskmanden blev skudt nøre i Nyhegn.“

„Veed I Noget om, hvor hun boer?“

„Boer? Hun boer vel i et Hul under Jorden et Sted, hvis hun da ikke rider omkring paa et Kosteskaft. Og hvem Fanden veed, om saadan noget Troldtøj boer noget Steds?“

*) Begravelse.

„Jeg kunde dog lige godt have Lyst til at faa hende ledt op,“ sagde Lars.

„Vil Du lede hende op? Du er nok ikke rigtig tosset, Du. Nej, det Djævelskab skal man holde sig fra. Hvordan gik det ikke ham Mureren, Møllerwært, nøre paa Kloster, da han krøb ind og vilde mure Bruderus's*) Hul til? Han var da halvgantet, da han kom ud igjen, og lige meget hjalp det, for Hullet er der sgu endnu.“

„Men var han ikke halvgantet i Forvejen?“

„Han var ikke med de Klogeste, det kan ha' sin Rigtighed.“

Men fra den Tid af begyndte Lars Tambour at liste omkring i Skoven ved Nattetid. Men det er ikke saadan at færdes i Skoven om Natten, naar man da ikke saa at sige er født i den, og man ikke er ualmindelig staalsat mod Overtro. Det var næsten værre i de maanelyse Nætter end i de mørke, og naar Lars pludselig hørte det rasle i Løvet tæt ved sig, eller en pludselig Maaneskinsstribe skjød sig ned paa en udgaaet Stub eller uventet gav Gjenskin i en Mosepyt, fløj der en Gysen igjennem ham, som han havde ondt ved at beherske, og mangen Gang bildte han sig ind at see den gamle Kone med det hvide Haar, men naar han saa nærmede sig, var hun borte, Lyset skuffede ham, og han løb Panden mod et Træ eller blev hængende i de sammenfiltrede Buske. Og kom han saa til at jage de sovende Heste op, og de satte afsted i vild Gallop tæt forbi

*) Broder Rus.

ham, krøb han i Skjul bag et Træ, hvorfra han kunde føle Dampen fra de snøftende Næseboer. Men dog blev han ved, Nat efter Nat, betagen af et aldrig opgivet Haab om at udforske Philips Skjul. Naar han saa henad Morgenstunden kom tilbage til Sobækkehuset og krøb op paa Stænget for at faa sig et Par Timers Søvn, sagde han til sig selv: „Jeg skal dog tilsidst faa Dig ud paa Amager."

Naar Philip i sin Tid havde faaet Lars Tambour med til Overfaldet, var det jo i Haab om derved at faa ham gjort uskadelig, men naar Lars var gaaet ind derpaa, havde det udelukkende været dennes Hensigt at faa et nyt og sikkert Tag i ham, og Lars gik ikke for Ingenting med Nolsøpouls Kniv i en Snor om Livet.

VII.

Jul i Skoven.

I den sydlige Udkant af Grib Skov, ikke langt fra Fruebjerg, omtrent der, hvor Alsynderup, Tjæreby og Nøddebo Sogne mødes, ligge et Par Huse, der hedde Gadevangshusene. De ere kun kjendte af Faa; vel gaar Landevejen fra Frederiksborg til Helsinge og derfra Nord om Arresø der forbi, men ikke Mange have Ærinde der, og paa den Tid, da denne Historie foregik, var det Skik, at Kulsvierne, naar de kom der i Nærheden, smurte paa Krallikerne, for der gik Rygter om, at Egnen deromkring var lidt mere usikker end andetsteds; de glemte kun, at Rygternes Oprindelse nok mere skyldtes de Herrer Kulsviere selv end de fredelige Skovarbejdere, der boede i de faa meget fattigt udseende Huse.

I et af disse Huse, der laa lidt afsides fra de andre, vel noget nær det tarveligste af dem alle, boede Sidse Hvass. De Lærde ere uenige om Oprindelsen til dette Tilnavn. Maaske havde hun selv, men rimeligvis hendes Fader eller Moder eller en

fjærnere Slægtning tjent hos en Familie ved dette Navn; thi hvis det skulde betegne, at hun var af en særlig hvas Karakter, gjorde det hende skammelig Uret. Det var en stakkels døvstum, omtrent fyrretyveaarig Pige, der erhvervede sig et tarveligt Udkomme ved at væve, især for Folk i Frederiksborg, hvortil hun havde en lille Times Gang; og om hun ogsaa gik lidt ud at sy og paa de Dage fik Kosten, kan man dog let tænke sig, at det var yderst smaat med Fortjenesten, og dog havde hun havt Hjærte og Mod til at paatage sig at sørge for endnu et Væsen foruden sig selv, for en lille døvstum Pige, hendes Broderdatter, der var bleven forældreløs, da hendes Fader et Par Aar i Forvejen under Arbejdet med at afbarke en Eg var falden ned og havde slaaet sig ihjel, og hendes Moder var død kort efter. Sidse tog saa den lille syvaarige Birthe hjem til sig, og der blev hun. Hvilken Sum af opofrende Kjærlighed der blev givet og modtaget i dette fattige Hjem, det veed kun Gud, og derfor var det vel ogsaa, at han sendte en tredje Kvinde, tilsyneladende endnu mere hjælpeløs og forladt end nogen af de to, men som ogsaa gav sin Kjærligheds Skat, og naar det strængt behøvedes, selv fandt et Ly hos de to døvstumme Kvinder.

Naar Sidse stundom gik bort og syede, saa var Barnet saa godt som hele Dagen overladt til sig selv, og saa hændte det en Aften flere Aar før de sidst fortalte Begivenheder, at da Sidse kom hjem, savnede hun Barnet. Forfærdet søgte hun i de

nærmeste Huse og den nærmeste Del af Skoven, men da hun ved Midnatstid vendte hjem i Angst og Kvide, fandt hun sit Plejebarn sovende sødt paa det fattige Leje, men ved Siden af hende sad en lille gammel Kone med Tjavser af det hvide Haar hængende frem under Huen, der smaanynnede for Barnet og ved Tegn ivrig tyssede paa den indtrædende Kvinde, for at hun ikke skulde forstyrre Barnets Søvn. Sidses Tegnsprog gjorde det snart klart for den gamle Kone, at ogsaa hun var døvstum ligesom Barnet, og Grib, thi hende var det, fik nu ogsaa Plejemoderen til at gaa til Ro, medens hun selv blev siddende og nynnede for hende ligesom for Barnet. Da de vaagnede, var Grib borte, men fra den Tid kom hun af og til igjen ligesom for at holde Øje med de to Stakler, ja, naar Sidse var borte, kunde hun blive længere Tid hos den Lille, som hun efterhaanden lærte at forstaa og gjøre sig forstaaelig for, og engang imellem bragte hun lidt Fødevarer og nogle tarvelige Klædningsstykker til Huset, men altid kom og forsvandt hun, uden at Nogen saa, hvorfra hun kom, eller hvor hun gik hen. Kun i de koldeste Vintermaaneder havde hun tilsidst vænnet sig til at tage et Slags fast Ophold hos de to Døvstumme, men hun holdt sig da altid fuldkommen skjult for alle andre Mennesker, og hendes Værter havde forstaaet, at hun ikke vilde sees af Nogen. Saasnart det første Spor af Foraar viste sig, forsvandt hun uden Varsel, og kom saa kun en sjælden Gang for at holde Øje med sine Venner

eller bringe dem en lille Gave. Hvor Grib saa opholdt sig fra Vinter til Vinter, det var der, som før fortalt, Ingen der vidste, lige saa lidt som Nogen kjendte hendes Vintertilhold hos de to Døvstumme. Men Føde og Klæder maatte hun dog have, i Fald hun da var et Menneske, der havde samme Fornødenheder som Andre, og der var dem, der troede, at gamle Erhard vidste Noget derom.

Gamle Erhard, ikke han, som gamle nulevende Folk kunne huske, men hans Fader, var ligesom senere Sønnen Skovfoged i Ostrup, paa den store før omtalte Slette midt i Skoven, Stutterihestenes bedste Græsseplads, hvor der nu ligger en Skovridergaard. Det var nemlig Folks Tro, at hun der i Nærheden havde en eller flere Boliger, med hvis Indretning hun i al Hemmelighed blev hjulpen af Skovfogden, og der var ganske vist paa det Sted Muligheder, som paa ikke mange andre Steder. Der havde nemlig, som ovenfor fortalt, indtil Midten af forrige Aarhundrede ligget en stor Landsby, Ostrup, der i sin Tid var nedreven for Stutteriets Skyld, og der var endnu i Udkanterne af Sletten ikke blot Levninger af Haver med Frugttræer og Frugtbuske, men udtørrede, kun halvt tilkastede Brønde, ja endogsaa Spor af enkelte Kjælderrum. Og lidt længere inde i Skoven, inde mellem Multebjærgene, hvor saa at sige aldrig noget Menneske satte sin Fod, naar han ikke havde bestemt Ærinde der, kunde en Løvhytte ligge lunt i Læ baade for Vind og Regn, og, som sagt, der var

Folk, der troede, at gamle Erhard vidste mere Besked derom, end han vilde ud med.

Sent en Aften i Efteraaret, da det var begyndt at blive koldt, bankedes der paa Sidses Dør. Kunde hun end ikke høre det, kunde hun føle, at der blev banket, og da hun lukkede op, stod Grib der, hvem hun længe ikke havde seet noget til, men større var hendes Forundring, da hun saa, at Grib førte en Mand med sig, en Mand, der bar sin ene Arm i et Bind. Manden saa syg og afkræftet ud, og hans Bleghed traadte endnu skarpere frem paa Grund af det lange uredte sorte Haar og det stride Skæg. Der hverken kunde gives eller modtages nogen Forklaring, men Sygdom og Nød behøvede ingen saadan hos Sidse, og snart laa den Syge, plejet af kjærlige Hænder og endnu kjærligere Hjærter, i lidt Hø, der henlaa i et lille Rum, der vel engang havde huset en Ko eller en Gris, men nu længe havde været uden Beboere.

Det var Kaperen, Morderen, Philip, der nu laa gjemt i det afsides liggende Hus i Gadevang, værnet og plejet af en halv afsindig gammel Kone, en døvstum halvgammel Pige og et døvstumt Barn.

Saaret maatte have været ondartet eller være bleven det ved mangelfuld Pleje; utilstrækkelig og uhensigtsmæssig Ernæring havde vel ogsaa gjort Sit til at nedbryde den stærke Mands Kræfter. Grib blev der i Huset, men der gik Maaneder, inden Philip begyndte at kunne bruge sin Arm, og inden Legemets Kræfter for Alvor begyndte at vende til-

bage. Det var et underligt Hjem for de fire Mennesker, et Hus, hvor der næsten aldrig hørtes en Lyd, og ikke blot de, der passerede Vejen, men selv Naboerne havde nærmest Fornemmelsen af, at Huset stod ubeboet. Kun henad Aften kunde man, hvis man stod meget tæt derved, have hørt en Lyd derfra, en underlig mumlende Lyd; det var, naar Grib med en lille Tællepraas satte sig ved den syge Mands Leje, tog et gammelt laset Testamente op af sin Lomme og læste for ham. Ingen veed, hvad der saa bevægede sig i hans Tanker. Stille laa han og stirrede paa Loftet; om han hørte Noget eller bevægedes af, hvad han hørte, det var umuligt at sige. Sjælden sagde han et Ord; man mærkede lige saa lidt Taknemmelighed over de Velgjærninger, der vistes ham, som Utaalmodighed eller Vrede; han saa nærmest ud som en Mand, der var fældet under et Slag, og som foreløbig havde opgivet Alt og fandt sig i Alt. Og dog lyttede han, naar den gamle Kone læste; men om han lyttede til Guds Ord, om han lyttede efter Haab og Trøst, eller om han kun i den gamle Kones mumlende Røst søgte efter et Minde, der utydelig syntes at tage Skikkelse hos ham — ja det veed Ingen; men lidt var det maaske af begge Dele. Undertiden kunde han da pludselig vende Hovedet om imod hende med et ivrigt spørgende Udtryk, som om han søgte Svar paa en Tvivl, og den gamle Kone fortolkede Spørgsmaalet paa sin Vis og sagde: „Lig stille, Philip, ja vist, det gjælder ogsaa for Dig — sagde ikke

Frelseren paa Korset: „Sandelig, idag skal Du være med mig i Paradis.“

Det var Juleaften, og den blev holdt hellig i det fattige Hus. Philip var kommen ind i den lille Stue, hvor Sidses Væv stod, og hvor der lige netop kunde være Plads til, at de fire Mennesker kunde sidde om det lille Bord. Der brændte et Lys, omviklet med en Grankvist, og Grib læste af Bogen. Sidse saa hende i Ansigtet og nikkede engang imellem til Tegn paa, at hun fulgte med. Hun kunde læse lidt, og hun vidste, hvad der stod i Bogen, og hvad Bevægelsen af den gamle Kones Læber betød. Den lille Birthe stirrede snart paa Grankvisten om Lyset, snart paa Grib, snart paa Sidse; Ordene kjendte hun ikke, og vel kun meget lidt til Tanken, men hendes Ansigt straalede med et Udtryk, der viste, at hun havde Følelsen af noget Glædeligt, noget Højtideligt, og engang imellem kastede hun ogsaa et spørgende Blik paa Philip, som om hun var nysgjærrig efter at vide, om han forstod, hvad Grib læste. Han, der var den eneste, der forstod Ordene, havde, saa langt han kunde mindes tilbage, kun kjendt Juleaften som en Aften, hvor man svirede, drak og for det meste sloges. Tavs stirrede han paa Grib med et Udtryk af Forundring, og det tog Tid, inden det gik op for ham, at der var nogen Forbindelse mellem Grankvisten og hvad den gamle Kone læste; men der kom et Øjeblik, da han var greben deraf, og en Taare rullede langsomt ned ad hans Kind — Gud veed, naar

det sidst var sket? — og Barnet saa det, og hun gik troskyldig hen og satte sig paa hans Skjød, tog sit gamle hullede Forklæde op og tørrede Taaren bort; da bøjede Philip sit Ansigt ned over Barnet og kyssede den lille Birthe, og han fik for første Gang siden sin tidligste Barndom — desværre ogsaa for sidste Gang i sit Liv — en Fornemmelse af den hellige Juleaften.

Men da Julen var omme, begyndte Philip at komme til Kræfter, og da var den stille Tid forbi. Da begyndte hans urolige og voldsomme Natur at kræve sin Ret. Da begyndte han at færdes, rigtignok kun saa længe det var mørkt, ude omkring i Skoven, og hans Tanker rugede over nye Planer, om Planer til at komme bort. Men hvorhen? Han turde ikke nærme sig Kysten, allermindst komme i Nærheden af sit gamle Skib, thi han vidste, at han havde en uforsonlig Fjende, der lurede paa ham, og denne Fjende, Lars Tambour, tænkte han sig altid ombord paa Svalen, og lidet anede han, at denne hans ubønhørlige Fjende Nat efter Nat sneg sig om i Skoven uden anden Tanke end den at fange Philip levende eller at bore Poul Nolsøs Kniv i hans Hjærte.

Men som Philips Kræfter voxede Dag for Dag, blev han utaalmodigere og uforsigtigere, og samtidig bleve Dagene længere og lysere, og dermed voxede Faren; men Fangelivet hos de Døvstumme — endogsaa Grib begyndte nu at forsvinde for længere Tid ad Gangen — blev ham uudholdeligt; han

maatte ud i Verden, der maatte voves for at vindes. Han blev nu borte hele Dage ad Gangen, kom saa træt og modløs tilbage, som om en Plan atter var opgivet eller mislykket, men en Aften i Marts gik han bort og kom ikke mere tilbage. Fire eller fem Dage derefter kom Grib, gik søgende omkring i Huset, men da hun ikke fandt ham og af de Døvstummes Tegn forstod, at han var gaaet bort for adskillige Dage siden, blev hun greben af en heftig Uro og gik hastig bort, og nu saa Sidse og Birthe ikke noget til hende i lang Tid.

VIII.

Kancelliraaden.

Inde i Skoven omkring Grib Sø er der tæt og lunt, og Løvet sidder længe paa Træerne, men en Dag i November kommer Stormen og tager et Tag i de gamle Bøge, saa de kaste deres sidste Hovedpynt; og Vinden spiller op med de løsslupne Blade og fejer dem sammen i Bunker; men Bunkerne ryster paa Hovedet, flyver endnu en Gang til Vejrs og hvirvle i en Hexedans mellem de gamle Bøges og Eges nøgne Grene, men naar de atter nærme sig til Jorden, saa blive de fangne af de unge Risbøge, der kror sig i deres falmede Dragt og gjøre sig vigtige. Men Løvet lægger sig roligt ved Risbøgenes Fod og siger: „Det var Ret, vogt mig nu, her ligger jeg trygt og lunt, men naar de hvide Sommerfugle komme og dække os med sit bløde Tæppe, saa staa I og fryse, og tak I Gud, om I kan slippe Vinteren over og faa nye Klæder til Foraaret.“ Der var tyst i Grib Skov. Hestene stod og gumlede i de lune Stalde i Frederiksborg Stutteri,

og naar Jens Skovfoged med sin Bøsse paa Nakken gik gjennem Skoven, var det ikke for at gjøre Dyrene Fortræd, de havde ondt nok ved at bjærge sig i Kulden og Sneen, det var mere for at værge dem mod de mange frivillige Jægere, der i de maaneklare Nætter vare ude for at hente en Buk eller vel endogsaa Hjort, naar det kunde træffe sig saa heldigt, skjønt det sidste gjaldt Slaveriet paa Kronborg. Ofte havde han da ved Nattetid mødt en lille Mand, der haltede lidt, og som tilsyneladende for sin Fornøjelses Skyld tridsede rundt i Skoven, thi saavidt Skovfogden kunde see, havde han hverken Bøsse eller Sæk eller Reb, eller overhovedet Noget, hvoraf man kunde slutte, at han gik i ulovligt Ærinde, saa at der ikke var nogen Grund til at stoppe ham. Traf Skovfogden ham saa paa et afsides Sted inde i Skoven og sagde: „God Aften“, saa svarede han høflig igjen, men med lidt udenlandsk Tonefald, og Skovfogden gik videre og undrede sig over, hvad den Fyr kunde have at tage vare paa derude ved Nattetid.

Ogsaa Vinteren gik til Ende. I Skovfogedhuset var der for længe siden bleven saa underlig tomt. Den syge Mand var død og laa begravet paa Esbønderup Kirkegaard, og Marys Onkel, hendes Farbroder, der var en højtstaaende Embedsmand i Kjøbenhavn, havde været derude, ordnet Alt med Hensyn til Begravelsen og havde taget Mary med sig til Kjøbenhavn, hvor hun nu havde fundet et Hjem i Onkelens Hus. Rigelig — efter Skovfogdens

Mening altfor rigelig — havde han faaet Vederlag for sine Udgifter og sin Ulejlighed, og Mary havde ved Afskeden trykket hans Haand og takket ham saa varmt og inderligt, medens tunge Taarer trillede ned ad hendes Kinder, og da hun saa var borte, havde han for første Gang følt, hvor ensomt der var i det gamle Skovfogedhus.

„Du er en god Tosse,“ sagde han tidt og mangen Gang til sig selv, „hvad kommer den fine Jomfru Dig ved? Hende faar Du dog aldrig mere at see, og Dig har hun for længe siden glemt,“ men han kunde sige det saa tidt, han vilde; gik han paa sine ensomme Vandringer omkring i Skoven, vendte hans Tanker dog altid tilbage til den Tid, da Mary sad grædende ved sin døende Faders Leje, eller han talte et Par Ord med hende, naar de mødtes paa hendes smaa Vandringer til Skovhusbakken.

Philip var glemt eller næsten glemt. Ingen hørte eller saa noget til ham. Svalen laa trukken paa Land ved Hornbæk, hvor den blev kalfatret og tættet og malet, at den kunde være rede til, naar Isen var af Sundet, at gaa paa Jagt efter ny Eventyr og nyt Bytte under sin ny Fører, Skipper Jakob Reimers fra Fanø, der med sit Mandskab svirede i Kroen og længtes efter at faa begyndt paa en Frisk, thi de Penge, der var tjent forrige Sommer, de vare for længe siden fløjet med Vildgæssene fra ifjor.

Selv Birkedommer og Politi havde slaaet Philip

i Glemmebogen, og naar Alt kom til Alt, var der dog Ingen, der med Vished kunde sige, at det var ham, der havde begaaet Mordet; han havde jo selv været saaret, da man fandt ham; borte var han i ethvert Tilfælde, og Ingen havde hørt eller seet noget til ham. Birkedommeren — Kancelliraaden hed han i Tale mellem Mand og Mand — boede i Nøddebo, hvor han havde sin egen Gaard. Han var en gemytlig Mand, der ikke tog sig sit Embede saa overmaade strængt. Han havde saa mange gode Venner i Fredensborg og Frederiksborg, og naar de gode Venner samledes om et Glas Punsch og Visebogen, saa var Kancelliraaden gjærne den, der sang for, og for en Spøg gik han aldrig af Vejen, naar han kunde komme til. Sin Tids Drikkeviser kunde han allesammen, og han kunde begynde at tralle paa dem fra den tidligste Morgen. Det forstaar sig, det var ikke saa meget tidligt. Han og Fruen havde det gemytligt sammen. De nød deres Morgendrik paa Sengen, og det var god indsmuglet Kaffe, thi det var Fastlandsspærringens Tid, og havde man ikke en fast Akkord med et Firma i Helsingør, der igjen havde en lige saa fast Akkord med en Smugler eller Kaper, hvad der ofte var et og det samme, saa var Kaffe og Sukker paa den Tid en Luxusvare, der kun kom paa de meget Riges Bord. Stundom fik de sig saa et Parti Piquet paa Sengen, og naar Fruen saa havde faaet sit Morgentoilette i Orden, hvad der tog grumme lidt Tid og følgelig var derefter, saa begyndte Kancelliraaden i

Ro og Mag at berede sig til Dagens Gjærning ved at iføre sig sine Klædningsstykker, og ude paa Gaden, hvortil Sovekammervinduerne vendte ud, kunde man saa høre hans Livarier, der steg og sank i Forhold til de Anstrængelser, Paaklædningen medførte.

En Morgenstund i Slutningen af Marts var han netop midt i et af sine bedste Numere, da han blev afbrudt af Fruen, der aabnede Døren paa Klem.

„Møllerkarlen fra Stenholt Mølle er her med en Kurv Aal, kan jeg tage imod dem.“

„Duer de noget, Mille?“

„Ja, det er store, dejlige Aal.“

„Saa tag imod dem for Guds Skyld, men de skal spises idag, hver eneste en, hører Du, ellers sender det Møllerbæst Bud imorgen og siger, at det var en Fejltagelse, naar han faar at vide, at han har tabt sin Proces,“ og saa slog han en Latter op, saa det kunde høres over til Skolen.

Derfra kom i samme Øjeblik Smeden og Skolelæreren Jensen, og da han hørte den glade Røst, kastede han i Forbigaaende et Blik til Kancelliraadens Sovekammervinduer, og mødte Allerhøjstsammes Ansigt, der straalede ved Tanken om det Fjæs, som „Møllerbæstet“ imorgen vilde sætte op. Kancelliraaden slog i en Fart Vinduet op og hilste paa Jensen.

„God Morgen, Jensen, der er nok Ferie i Skolen idag.“

„Ja der er saa, Hr. Kancelliraad," svarede Jensen, „jeg skal sige Hr. Kancelliraaden, at naar det saadan hverken er Frost eller Tø, saa har de stakkels Unger svært ved at traske de lange Veje, og saa er der altid lidt Pilleri henne i Smedien."

„Hør, sig mig, Jensen, har I nylig hørt Noget fra Kejser Napoleon? Tror I, at det er sandt, at han og Russen ikke kan forliges længere? De siger ude i Frederiksborg, at vi snart kan vente, at Russen vil slaa sig til Engelskmanden, og at vi saa kan vente at faa baade Kaffe og Sukker til rimelige Priser igjen."

„Ja de siger saa meget derude i Frederiksborg, men jeg veed nok, hvad jeg veed."

„Naa, hvad veed I da?"

„Ja jeg veed det jo ikke saa lige, men jeg tror, at siden Napoleon er bleven Kejser Frantses Svigersøn og har faaet Polen i Medgift, saa dyer Russen sig nok, for Engelskmanden maa dog tilsidst neje sig, og ikke tror jeg, at nogen af de tre Kejsere i Længden har Lyst til at drikke Agernkaffe med Sirup i. Nej de holder sammen mod Engelskmanden, gjør de, til han nejer sig. Og nu siger de, at ogsaa stærke Jeppe i Villingebæk har faaet Kaperbrev, og det vil blive Engelskmanden en haard Torn at bide i — men, hvem Fanden er det, som der kommer? Det er, min Salighed, Niels Udrider, men Jøsses! hvor han seer ud!"

Tæt udenfor Esrom Kloster laa et Par Smaahuse

med en Smule Jord til, hvor de to „Udridere“ boede. Disse Bestillingsmænd vare nærmest knyttede til Amtstuen, der havde sit Kontor paa Klosteret, men gjorde iøvrigt ogsaa Tjeneste som ridende Bud for Administrationen i det Hele, og to Gange om Ugen hentede de blandt Andet Posten i Frederiksborg.

Det var en af disse Udridere, der fremkaldte ovenstaaende Udbrud af den politiske Smed og Skolelærer, og det ikke uden Grund, for Niels Udrider kom farende, som om han havde stjaalet Hesten; stænket og sølet var han, og da han var ud for det aabne Vindue og saa Kancelliraaden staa der i Skjorteærmer, standsede han Hesten med et Ryk, saa at den nær var gaaet bag over, og rakte et stort Brev ind ad Vinduet til Kancelliraaden. Denne aabnede det i en Fart og læste: „Philip er greben imorges tidlig, indsat i Arresten paa Klosteret,“ undertegnet Jens Nielsen, Sognefoged.

„Godt! vel!“ raabte Kancelliraaden, „rid tilbage saa hurtig Du kan, og sig, jeg er der om en Time.“

Udrideren gjorde kort omkring og væk var han, medens Jensen saa gabende skiftevis paa ham og Kancelliraaden. Nysgjærrigheden løb af med ham, og han udbrød: „Men Gud bevares, Hr. Kancelliraad, hvad er der paa Færde?“

„Hvad der er paa Færde — Hm! ja! Hvad der er paa Færde? Hvad kommer det ham ved? — Aa

Skidt! I kan lige saa godt faa det at vide strax — Kejser Napoleon er død!“ — og saa smækkede han Vinduet i med det samme, og Jensen stod og gabede en Gang saa højt som før. En Snes Minutter efter kjørte han alt hvad Remme og Tøj kunde holde ad Vejen til Esrom og havde da for længe siden glemt den Limstang, han havde givet Smed Jensen at rende med.

Hvordan det paa den Tid gik med Rettens Pleje, naar man kom Nord for Grib Skov, er et omtvistet Spørgsmaal. Den almindelige Tro var, at det gik godt, fordi det noget nær gik af sig selv, og den ene Haand holdt den anden i Lommen. Store Forbrydelser skete der sjælden — og saadan noget som at tage en Raabuk eller en Pind Brænde i Skoven, var der ingen ærlig Mand, der faldt paa at regne for Noget; det højeste var, at en Mand, der var uheldig, kunde faa sig et Tilnavn som den brave Jens Jæger eller Fagot Carl, men slige Hædersnavne kom Ingen til Skade paa gode Navn og Rygte, og havde han faaet sit passende Kvantum Vand og Brød, saa var han og Samfundet dermed kvit.

Rent lokalt seet kunde det synes, som om Institutionen trængte til at reformeres. Egnens Thingsted var Thinghuset, et lille teglhængt Hus med Dør og to Fag Vinduer, der indtil noget over Midten af dette Aarhundrede laa paa Thingbakken ved Esrom. Her holdtes regelmæssig Ret en Gang

om Ugen. Udenfor, imellem Thinghuset og Landevejen, der fra Helsingør over Esrom, Maarum og Helsinge fører til Frederiksværk, stod en „Kag“, en fire til fem Alen høj Pæl med to Jærnringe for oven og en forneden, hvori man bandt den ulykkelige Synder fast, der var „benaadet“ med at stryges til Kagen for derefter at indsættes i Rapshuset paa Livstid. Den stod der ikke for et Syns Skyld, hvilket Undertegnede kan bevidne, thi i mine Drengeaar, i Slutningen af Trediverne, har jeg to Gange seet slige benaadede Livsfanger blive kagstrøgne der. Mon det ikke netop skulde være de Sidste, der have lidt den Straf her i Danmark?

Paa Esrom, omtrent der, hvor der nu ligger et Bryggeri, laa „Kulhytten“, et gammelt Træskur, der brugtes til Arrest for mindre farlige Fanger, men skulde de forvares extra godt, bleve de anbragte i Kjælderen under Klosterets vestlige Gavl. Der skinnede hverken Sol eller Maane, og midt i Kjælderen stod — og staar maaske endnu — en stærk Egestolpe fra Gulv til Loft med Jærnringe til deri at lænke Forbryderen; det var et fuldkommen middelalderligt Fangehul, saa barbarisk som tænkes kunde. En Behagelighed var der dog forbunden med den første af disse milde Stiftelser, og det var den Omstændighed, at naar Fangen først var tilbørlig anbragt, saa overlod man det saa noget nær til ham selv, naar han vilde bryde ud, thi Arrestforvareren boede hverken i Kulhytten eller paa Klosteret, men i den

snurrige høje, nu aldeles forfaldne, Bygning, der ligger lige over for Kroen, og som vistnok var Klosterets gamle Portnerbolig. Saa meget er vist, at da denne Bygning i Tyverne eller Trediverne blev indrettet til Arresthus, fik Arrestforvareren bestandig sin Løn udbetalt som „Portner", en Benævnelse, der kun synes at kunne forklares ved, at Navnet er fulgt med Huset eller et ældre Hus, der har ligget paa samme Sted. Fra den Tid af boede Arrestforvareren dog under Tag med sine Gjæster. Naar dertil nu kom, at Birkedommeren boede i Nøddebo, en Mil derfra, og Sognefogden i Esbønderup, en Fjerdedel Mil derfra, saa vil man vistnok indrømme, at der noget nær var gjort, hvad der kunde gjøres, for Arbejdets Deling.

Den, der denne Morgen havde været lidt tidlig paa Benene paa Esrom, vilde kunne have været Vidne til et mærkeligt Optog. Jens Skovfoged indbragte to Arrestanter, hvoraf den ene i Grunden arresterede den anden. Philip gik med Hænderne bundne paa Ryggen, bleg, blodig, træt og tilsølet, og han skjælvede øjensynlig, ikke for Skovfogden, men for en lille halt Mand, der holdt ham i Kraven og ikke et Øjeblik slappede sit Tag eller vendte sine Øjne fra ham. Jens Skovfoged overlod denne at føre sin Fange og gik lige bag efter dem begge med Bøssen løs i Haanden. En Dreng, som han mødte, sendte han til Sognefogden med Bud om øjeblikkelig at komme ned paa Kroen.

Da dette Optog kom ind i Kroens Gjæstestue,

var det endnu meget tidligt paa Dagen, og Gjæstgiver Skade var ikke i Stand til at møde strax, thi han var midt i en Pot Kegler. Dette er ikke saaledes at forstaa, at han paa den Tid af Dagen — eller Natten — allerede hengav sig til denne behagelige Sport, nej han drømte om en for ham meget indbringende Pot, hvor der spilledes om Sølvtøj. Han drømte just, at den lille Kontorist Valdberg havde slaaet „Otte om Kongen“, og at der i den Anledning skulde gives Punsch, men der var noget Djævelskab ved Kuglen, for den blev ved at fare rundt imellem Keglerne, der rejste sig selv og saa bleve væltede igjen, og det gav saadant et Spektakel og Rabalder, at Skade tilsidst slog Øjnene op, og saa buldrede og dundrede det paa Døren, og Drømmen opløste sig i den nøgne Virkelighed, at han hørte sin rødhaarede Tjenestekvinde Pernille larme og skraale, som hun havde en Kniv i Halsen, „at Hr. Skade skulde komme ned strax.“ Skade tænkte et Øjeblik paa at gjøre et Udfald og hive Pernille Støvleknægten i Hovedet, men Gjæstgiveren sejrede over Mennesket, og da han i dette Hastværk lugtede Noget at fortjene, saa iførte han sig hurtig de nødvendigste Prydelser og ilede ned i Gjæstestuen, hvor der mødte ham en Skuffelse i Skovfogdens og hans Fangers Personer. Heldigere var den tykke Arrestforvarer, der var bleven averteret og lidt efter kom til; thi da han havde noget Vist for enhver Arrestant, som han tillige skulde bespise, var enhver Tilvæxt i hans Besætning ham en sikker Indtægt.

Saa toge Skovfogden, Gjæstgiveren og Arrestforvareren Vejen til „Kulhytten“, og da der kun var eet Rum ledigt, hørte Philip, at de tre Mænd talte om, hvorvidt det gik an at lade de to Anholdte sidde sammen, men da Døren aabnedes, fløj Philip tilbage med et pludseligt Ryk, og raabte med en Rædsel, der fik de Andre til at gyse:

„Ikke sammen med ham der! Sæt mig, hvor De vil, men ikke sammen med ham; han myrder mig!“

Skovfogden bemærkede, at efter hvad han samme Morgenstund havde været Vidne til, kunde der være Noget i det, og da Arrestforvareren umulig kunde være tjent med, at hans Gjæster toge Livet af hverandre — det gik jo lige ud af hans Lomme —, saa tilbød han Philip Logement ovre i Klosterkjælderen „hvis Du da ikke er bange for Spøgelser og Rotter,“ og da Philip øjensynlig var langt mere bange for sin Medfange end for Spøgelser og Rotter, saa blev han ført over i Klosterkjælderen, og Døren forsvarlig spærret efter ham. Saa gik Skovfogden hjem; Gjæstgiver Skade gik ogsaa hjem og gav den rødhaarede Pernille et Par Ørefigen for at have vækket ham til ingen Nytte, og Arrestforvareren satte sig til at regne ud, hvormeget han kunde knappe de to ny Fanger af paa Kosten, uden at Livet helt gik af dem. Saa kom Jens Sognefoged, fandt Alt saare godt og sendte Melding til Kancelliraaden.

Samme Dags Eftermiddag gik der to Rygter over hele Nordsjælland, som i lige Grad lagde Beslag paa Interessen, og inden Aften vidste hvert Menneske fra Bloustrød Kro til Gilleleje og fra Frederiksværk til Helsingør, at Philip var greben, og at Kejser Napoleon var død.

IX.

De høje Herrer.

I en stor og smuk Lejlighed i store Kongensgade boede Etatsraad Weigell, Marys Onkel. Med sin Hustru og Datter, tre til fire Aar yngre end Mary, førte han et selskabeligt Hus. Han var en livlig og munter Mand, lidt formel i sin Embedsvirksomhed, som det dengang hørte til i de fornemme Kredse, men i sit Hjem den glade joviale Vært og den kjærlige Familiefader. Der havde denne Vinter været stille paa Grund af Familiesorgen, og der var vist den stakkels forældreløse Mary alt det Hensyn og al den kjærlige Omsorg, som hendes Sorg og forladte Stilling gjorde det saa naturligt at vise hende; men der var jo nu allerede gaaet et halvt Aar, og Roserne begyndte at komme tilbage paa hendes Kinder, ja den skjælmske Kousine turde allerede begynde at spøge med Marys Sværmeri for den ridderlige Skovfoged; men den Aften, som vi nu skulle fortælle om, var det Thoras Kinder, som kom til at rødme, da hendes Barndoms Flamme

kom paa Tale. Familien sad ved Eftermiddagskaffen. Sandheden tro maa jeg meddele, at den var mere end tilbørlig blandet med Cikorie, og man drak den sort, thi Sukker var dengang en endnu dyrere Vare end Kaffe. Da kom Etatsraaden ind med et fornøjet Ansigt og sagde: „Jeg har lige faaet Bud om, at Skibet er kommen fra Færøerne, og at Pastor Lyngbye er med.“

Hvorfor blev Thora rød lige op til begge Ørerne? O hellige Uskyldighed! Fra sit ottende Aar — og siden havde hun ikke seet ham — havde hun sværmet for Pastor Lyngbye, der i 1802 var draget som Præst til Færøerne og nu efter sin gamle Fosterfaders Død var bleven Præst i Søborg. Det var Fændrike-Jens's Kammerat, der den sidste Marts 1801 lige fra Regensen var gaaet ombord paa Blokskibene.

Den theologiske Student var bleven saaret i Slaget og lagt ind paa Kvæsthuset. Der kom i de Dage mange af Byens baade store og smaa Borgere, der søgte at hjælpe og trøste de Saarede paa Hospitalerne, og saaledes var det gaaet til, at Etatsraaden og Fruen vare blevne opmærksomme paa Studenten, og de havde tilsidst taget ham hjem til sig og givet ham en kjærlig Pleje under en langvarig Rekonvalescensperiode, og da de alle havde faaet ham kjær, havde Etatsraaden yderligere taget sig af ham, og da han i den følgende Vinter havde taget sin theologiske Examen, havde han ved Etatsraadens Protektion opnaaet næsten strax at blive

Præst paa Færøerne, rigtignok i et Embede, der ikke var stor Rift om. Inden sin Afrejse havde han besøgt sin Fødeegn og ved den Lejlighed også opsøgt Fændrike-Jens, og de to Barndomsvenner havde for første Gang siden Slaget seet hinanden, fortalt, hvad der var hændet dem da og senere, og blandt Andet havde Jens ved den Lejlighed fortalt ham Tildragelsen med Uhret, men tillige sagt, at han ikke ønskede den Historie omtalt, hvorom Lyngbye havde givet ham et Tilsagn, der var ham saa meget lettere at holde, som han i de Dage havde saa Mangt og Meget at tænke paa, at Begivenheden meget snart var gaaet ham af Minde.

Men Ingen i Etatsraadens Hus havde med større Varme sluttet sig til den tapre Student end den lille syvaarige Thora, og da han nu snart efter rejste bort, og Thoras Beundring og Begejstring for Heltene fra den 2den April voxede, efterhaanden som hun selv modnedes og lærte at forstaa Kampens Betydning, der stadig mindedes og forherligedes i de ypperste Digteres Sange, da fløj Tanken hyppigere og hyppigere over de rullende Bølger ud til Færøerne, thi derude levede jo hendes Barndoms Helt og Gjenstanden for hendes spirende Kjærlighed. Har nogensinde en Kjærlighed været ren og uskyldig, saa var det Thora Weigells Kjærlighed til Præsten paa Vaagø, og hvert Aar kom der ogsaa et Brev fra ham til hans lille Veninde, men efterhaanden undrede det hende, at han stadig skrev til „lille“ Thora, det var, som han slet ikke tænkte

paa, at hun stærkt nærmede sig til at blive store Thora, men altid rødmede hun op over begge Øren, naar Brevet kom, og altid spøgte de Andre dermed, og Thora lo. Men idag, da hun pludselig hørte, at han var der i Byen, og man kunde vente, at han hvert Øjeblik vilde træde ind i Stuen, rødmede hun ogsaa, men da de Andre spøgte dermed, lo hun ikke, men reddede sig ind i sit eget Værelse, og kom først tilbage, da hun havde faaet sit lille uskyldige Hjærte helt til Ro.

Endnu samme Aften fik Etatsraaden Besøg af Præsten, og stor var Forundringen ved Gjensynet. Da han rejste, var han en slank ung Mand, endnu lidt bleg og gjennemsigtig efter det lange Sygeleje, og nu, efter ni Aars Forløb, kom der en robust, bredskuldret Mand i sin kraftigste Alder, ja han saa vel endog lidt ældre ud, end han var, vejrslagen og rødmusset, og hans hele ydre Fremtræden mindede ved det første Øjekast vel nok saa meget om Fiskerdrengen som om Studenten; det var først, da Samtalen kom i Gang, og der kom rigtig Liv i ham, at hele Familien opdagede, at de virkelig havde deres gamle Rasmus Lyngbye for sig. Og det var jo ikke saa underligt. Livet paa Færøerne, med de lange, ofte besværlige og farefulde, Baadfarter, som jo havde en særlig Tillokkelse for ham, der fra Barnsben var fortrolig med Havet, kunde nok sætte sit Mærke paa en blegnæbbet ung Kandidat, og nu kom han jo oven i Kjøbet lige fra den lange Sørejse paa en ublid Aarstid. Det var især for Thora,

at Forundringen var stor, og i Begyndelsen vel ikke fri for nogen Skuffelse, og det havde i det Hele nogen Vanskelighed for de to at finde den rigtige Form for deres Samtale, da det jo ikke gik an at tage Traaden op, hvor den sidst var sluppen, dengang de sagde Du til hinanden, hvilket nu Ingen af dem havde Mod til at fortsætte med.

Det blev alligevel et for alle Parter meget fornøjeligt Besøg, og det blev et langt Besøg, thi Etatsraaden interesserede sig meget for Færøerne, da han ifølge sin Embedsstilling havde med den færøiske Handel at gjøre, og han tilbragte nu, længe efter, at den kvindelige Del af Familien havde trukket sig tilbage, en Del af den sildige Aften med at udspørge Præsten om mange Forhold deroppe. Det var uundgaaeligt, at Talen da ogsaa kom paa Poul Nolsøe, hans Virksomhed, hans Reformplaner, hans Stormløb paa Administrationen hernede og endelig hans gaadefulde Forsvinden; men her maatte Præsten med stor Varsomhed komme frem med sine Meninger, thi, en stiv Buraukrat som Etatsraaden var, med sine Kundskaber om Forholdene deroppe indblæste af Kjøbmænd og Sorenskrivere paa Øerne, der saa tidt var gjort til Gjenstand for Poul Nolsøes direkte Angreb og endnu oftere for bidende Spot i hans Viser, som alle Færingerne sang, saa han i denne mærkelige Mand kun en Oprører, en Revolutionær, der lod haant om de Velgjærninger, som Regjeringen lod disse fjærne Øer tilflyde. Præsten var derimod en begejstret Beundrer af den utrætte-

lige Færing, og han søgte at paavise, hvilke mærkelige Fremskridt der i de sidste tyve Aar havde fundet Sted paa Øerne næsten i alle Retninger, med deres Skibsbygning, deres Fiskeri, deres Agerdyrkning, og som næsten alle kunde henføres til denne Mands Exempel og Virksomhed, og om han end ikke fuldt ud billigede Reformatorens noget dristige Optræden lige over for Regjeringen, kunde han dog undskylde denne med Mandens uegennyttige og varme Kjærlighed til sine Fødeøer. Etatsraaden var en saa dannet Mand og erkjendte, at Præsten fremsatte sine Meninger paa en sømmelig og beskeden Maade, saa at de uden meget stærke Ord kom over de vanskeligste Punkter, og tilsidst spurgte Etatsraaden da ogsaa Præsten om hans Mening om, hvad der var bleven af Poul, da denne for et Par Aar siden sporløst var forsvunden med Skib og Mandskab.

„Det er mig selvfølgelig umuligt, Hr. Etatsraad, at have nogen Mening derom,“ svarede Præsten, „men det kan jeg ikke fordølge, at Færingerne overalt paa Øerne tro, at hans Skib er boret i Sænk af en dansk eller norsk Kaper.“

„Hvad Grund har de til en saa taabelig Tro?“ udbrød Etatsraaden. „Kan han ikke lige saa godt som en Anden være forgaaet med Mand og Mus i en Storm i Atlanterhavet?“

„Jo ganske vist er der den Mulighed; kun veed man, at hans Skib var saa godt og hans Mandskab saa dygtigt, som der nogensinde har sejlet paa

Havet, og hans egen Duelighed som Skibsfører er aldrig bleven bestridt, hvorfor en Stranding i rum Sø synes lidet sandsynlig, men hvad der især har givet Rygtet Næring, er den Omstændighed, at hans Skib sidst er seet ikke meget langt fra Øerne paa Hjemvejen fra Amerika, og at der omtrent paa samme Tid af Fiskere, der have været langt til Havs, er seet et Fartøj, som de antoge for en dansk eller norsk Kaper, men at intet saadant Skib har lagt til Land ved nogen af Øerne, hvorfor man mente, at den af hemmelighedsfulde Grunde havde søgt bort igjen, og endelig, at der imellem den Tid, da hans Skib sidst var seet, og den Tid, da han efter rimelig Beregning for længe siden burde have været hjemme, ikke indtraf noget ondt Vejr af Betydning."

„Nej, jeg skal sige Dem Noget, min Far; Sagen er, at saadan en Partigænger, som Poul Nolsøe var, han kommer let til at staa i et halvt overnaturligt Lys blandt sine Tilhængere, og naar han saa en skjøn Dag gaar til Bunds paa den mest dagligdags og naturligste Maade af Verden, saa tror de, at det er sket enten ved et Mirakel eller en Forbrydelse; det skulde slet ikke undre mig, om vi fik at høre, at den kongelige danske Regjering havde besørget ham over i den anden Verden for at slippe for hans pinagtige Paahæng."

„Ja, siden Etatsraaden nævner det, saa vil jeg ikke nægte, at den Slags Ytringer virkelig høres paa Øerne, men jeg behøver vel ikke at tilføje, at

intet fornuftigt Menneske laaner Øre til slig taabelig Snak."

„Ja, der har vi det. Det er Revolutionen, min Far, der nu, efter at den i tyve Aar har raset i den øvrige Verden, er naaet til Færøerne. Havde den Karl levet, havde han gjort sig til Konge eller maaske til Kejser deroppe, ligesom det Daarekistelem Jørgensen gjorde paa Island, og det var gaaet ham paa samme Maade, hvis han da ikke var bleven hængt. Det manglede blot, at vi skulde sende Krigsskibe til Færøerne for at føre Krig med hans Stormægtighed Poul den Første af Nolsøe. Naa! — men De maa jo være træt, og jeg sidder her og holder Dem op. Det er jo længe siden, De har sovet paa fast Grund. God Nat! Ja, vi seer Dem vel nok snart igjen, om ikke før, saa naar De har været ude og kastet det første Blik paa Deres ny Hjord!"

Saa gik Præsten, men Etatsraaden gik længe op og ned ad Gulvet og tænkte paa Poul Nolsøe og hans gaadefulde Hedenfart.

Det var et Tilfælde, der saa ud som en Tanke, at han allerede næste Morgen fra en ganske anden Kant skulde faa ligesom en Fortsættelse af Samtalen med Pastor Lyngbye. Denne fik han gjennem et stort Brev, der lød saaledes:

Højvelbaarne Hr. Etatsraad Weigell, Deputeret i Rentekammeret, Ridder af Dannebroge m. m.

Det er mig en Glæde at kunne meddele Deres Højvelbaarenhed, at det endelig er lykkedes mine

utrættelige Bestræbelser at faa den Mand i min Magt, der af den almindelige Mening og de foreliggende Kjendsgjærninger er udpeget som den, der har Mordet paa Deres salig Broder paa sin Samvittighed. Det er mig en Glæde ikke blot for Deres Højvelbaarenheds og den offentlige Retfærdigheds Skyld, men jeg haaber for mit eget Vedkommende at lettes for det Tryk, hvorunder jeg af denne Grund i det sidste halve Aar har levet. Jeg har ikke undt mig Hvile Nat eller Dag, saa at mine faa Venner — jeg lever jo i denne Afkrog et saare stilfærdigt Liv — have fundet, at mit Udseende har skjæmmet sig, men, hvis det lykkes mig at faa Forbryderen til at bekjende, haaber jeg, at jeg, trods mit medfødte melankolske Temperament, atter skal faa et lysere Blik paa Tilværelsen. Den forhenværende Kaperkaptajn, Philip Bendtsen, almindelig kaldet Sorte Philip, blev paagreben igaar Morges og indbragt til Esrom, hvor han sidder arresteret i Klosterkjælderen under saa ubehagelige Forhold, tror jeg at turde paastaa, at de ville kunne bringe den mest forstokkede Forbryder til at bekjende. Han er bleven paagreben af den Skovfoged, der havde den Ære at give Deres salige Hr. Broder Husly under hans Sygeleje, men det mærkeligste er, at ved et forunderligt og uvurderligt Held, er han bleven paagreben sammen med en anden Mand, hvis Forhold til Philip vistnok endnu ikke er fuldt opklaret i alle Punkter, men som ikke alene synes at have været i Nærheden, da Mordet blev begaaet,

men at være nøje bekjendt med visse Afsnit af Philips tidligere Liv, saa at han muligvis vil kunne give Meddelelser af ganske særlig Interesse. I Følge det Løfte, jeg i Efteraaret havde den Ære at give Deres Højvelbaarenhed, skal jeg tillade mig at meddele, hvad der i Forhør igaar og idag foreløbig er kommen for Lyset.

Skovfogden forklarer, at han meget tidlig Tirsdagen den 23de Marts i Tjenesteanliggender opholdt sig i Skoven, i den sydligste Del af sit Distrikt, da han pludselig saa en Mand i stærkt Løb komme tæt forbi sig, og at han i denne Mand øjeblikkelig kjendte den som mistænkt for Mordet eftersøgte Philip Bendtsen eller Sorte Philip. Næsten i samme Øjeblik saa han en anden Mand, lille af Væxt, der, skjønt noget halt, i meget hurtigt Løb forfulgte den første, og han troede i denne at gjenkjende en Mand, som han i Vinterens Løb ofte havde mødt i Skoven, men som iøvrigt var ham fuldkommen ubekjendt. Skovfogden ilede nu, saa hurtig han kunde, efter de to, og da disse i Farten vare komne ud paa en Lysning i Skoven, saa han Philip snuble og falde, og i samme Nu var Forfølgeren over ham, og der udspandt sig en voldsom Kamp mellem dem, under hvilken Skovfogden saa en Kniv blinke i Luften, og var han ikke kommen til i samme Øjeblik og havde truet med at skyde, tror han, at der var forefalden et Mord. Philip havde opgivet Kampen, og det lykkedes Skovfogden ved den anden Mands Hjælp at bagbinde ham;

han var i det Øjeblik dødtræt og helt ude af Stand til at værge sig. Det faldt Skovfogden ind, at det kunde være af Vigtighed at sikre sig ogsaa den anden Person, der syntes at have havt til Hensigt at begaa et Mord, og til hans Forundring var det en meget let Sag, da denne anden Mand ikke blot selv tilbød sig at hjælpe ham med at føre Fangen til Esrom, men ikke paa nogen Maade vilde slippe sit Tag i Philip, som han bestandig mistænkte for at ville gjøre et Forsøg paa at undvige, og saaledes bragte disse to i Forening Fangen til Esrom, hvor de begge bleve tagne i Forvaring. En Time senere havde jeg Melding derom og tog øjeblikkelig afsted for at holde Forhør.

Philip erklærer sig haardnakket uskyldig i Mordet. Han indrømmer, at han paa det Tidspunkt, da dette fandt Sted, tilfældigvis var i Nærheden af Gjærningsstedet sammen med den Mand, der nu ligeledes sidder arresteret, og som tidligere har tjent under ham paa Kaperfartøjet Svalen. Han havde hørt Lyden af Vogne og af mange Stemmer ude paa Landevejen; han havde ogsaa hørt et Skud, og var i Begreb med at ile den eller de Angrebne til Hjælp, men var i samme Øjeblik selv bleven ramt af et Skud, uden at han veed, hvor det kom fra, men tror, at det kom ude fra Vejen. Haardt saaret var han bleven bragt ind i Skovfogedhuset, men han var, trods Smerten i sit Saar, undvegen derfra i Løbet af Natten og havde siden holdt sig skjult af Frygt for at blive indviklet i denne Mord-

historie, thi han indsaa, at om han end tilsidst vilde blive befunden uskyldig, vilde han næppe undgaa et langvarigt Fangenskab. Hans Forklaring er mig lidet troværdig, men endnu mindre kan jeg tro, at han, som han forklarer, har tilbragt hele Vinteren dels i Skoven dels med at flakke om i Landet uden noget fast Ophold, og at han har levet af en Sum Penge, som han havde hos sig, da Mordet blev begaaet.

Den anden Mand opgiver at hedde Lars Trane, men er i mange Aar kun bleven kaldt Lars Tambour eller Lars Færing, fordi han er barnefødt paa Færøerne. Han har faret til Søs siden sin Barndom, den længste Tid med en Færing, som han kalder Poul Nolsø eller Nolsøpoul, men at han sidst har været ombord paa Kutteren Svalen under Sorte Philips Kommando. Han fortæller, at han ved et Tilfælde i dennes Besiddelse har opdaget en Kniv, som den ovennævnte Nolsøpoul altid bar hos sig, og derfor fandt sig bestyrket i en Mistanke, som han allerede tidligere havde næret, at Philip havde overfaldet Nolsøpoul i rum Sø og rimeligvis efter at have plyndret Skibet havde boret dette tilligemed hele Besætningen i Sænk. Det var i Anledning af denne Mistanke kommen til et Slagsmaal mellem dem, da Skibet sidste Efteraar laa i Helsingørs Havn, og det er hans Overbevisning, at Philip dengang vilde have slaaet ham ihjel, hvis han havde kunnet, men at det ved denne Lejlighed var lykkedes ham at fravriste ham den omtalte Kniv, der netop var den,

med hvilken han under Kampen i Skoven havde truet sin Modstander, og som nu er i Rettens Værge. Om Mordet siger han, at han Intet veed, men at han, der ganske rigtig dengang sammen med Philip var i Nærheden af Gjærningsstedet, saasnart han hørte Larmen, var flygtet saa stærkt han kunde for ikke at blive indviklet i Sagen. Han har den største Del af Vinteren opholdt sig hos en Kulsvier, Svend Sobæk, en Mand, der ikke har det bedste Rygte med Hensyn til Krybskytteri og Brændetyveri. Som Grund til, at han forfulgte Philip, angiver han, at han for enhver Pris vilde have ham straffet for det formente Overfald paa den ovenfor omtalte Nolsøpoul, en Mand, der i hans Øjne synes at være en Slags Helgen. Jeg skal endvidere bemærke, at bemeldte Lars Færing paastaar, at Philip under deres Slagsmaal i Helsingør har tilkjendegivet, at han virkelig har boret Nolsøpoul i Sænk, men raadet til at tie dermed, da visse høje Herrer i Kjøbenhavn ikke vilde være ham taknemmelige derfor, og at han kun vilde opnaa at bringe sig selv i Ulykke. Afgjort er det, at der hersker et dødeligt Had mellem disse to Mænd, og at Philip nærer en grænseløs Frygt for Færingen, hvilket er saa meget mærkeligere, som Philip altid før har været anseet for en ualmindelig modig Mand.

Saaledes staar Sagen i Øjeblikket; jeg skal ikke undlade at holde Deres Højvelbaarenhed à jour

med hvad der yderligere maatte fremkomme ved de følgende Forhør.

Med udmærket Højagtelse
Deres Højvelbaarenheds ydmyge Tjener
P. Skovlund
Birkedommer og Kancelliraad.

P. S. Hvis Deres Højvelbaarenhed skulde beære mig med et Svar paa denne min Skrivelse, beder jeg Dem godhedsfuldt at meddele mig, om der skulde være Noget i det Rygte, der i disse Dage høres overalt herude, at Kejser Napoleon skulde være pludselig død.

Dette Brev gav Etatsraaden meget at tænke paa. Som naturligt var, kom han i stærk Bevægelse ved Efterretningen om, at den Mand var paagreben, paa hvem Mistanken om at have dræbt hans Broder hvilede, men næsten endnu mere grebes han af Uro ved det, som det forekom ham, underlige Sammentræf, at han næsten paa een Gang hørte, at der paa Færøerne gik Rygter om, at Poul Nolsøes Forsvinden indirekte skyldtes Tilskyndelse fra danske Embedsmænd, og at der var paagreben en Mand, der syntes at give disse Beskyldninger en bestemt Adresse. Der laa heri Noget, der lignede et Varsel, og om han end nok saa meget kunde sige sig selv, at man i Retten næppe vilde lægge stor Vægt paa saadanne løse Ytringer af en for Mord anklaget Forbryder, der i Forvejen havde et slet Rygte, saa var det ham dog klart, at saadan

Snak, hvis den kom ud, let kunde medføre store Ubehageligheder. Men selv det vilde han vel ikke have taget sig nær, hvis han ikke havde vidst, at der virkelig ved en bestemt Lejlighed var begaaet en Uforsigtighed, der kunde give Sladderen Næring. Han grundede en hel Del frem og tilbage, satte sig saa ned og skrev til Kancelliraad Skovlund et Brev til Tak for de modtagne Oplysninger, hvori han søgte at indflette en halv spøgefuld Bemærkning om Hentydningen til „de høje Herrer i Kjøbenhavn“, for derved at antyde for Forhørsdommeren, at det var en Ting, der ikke egnede sig til at behandles som en alvorlig Sag. Da dette Brev var afsendt, begav han sig hen til Konferentsraad Jantzen.

Disse to høje Embedsmænd, Weigell og Jantzen, havde mer eller mindre fulgtes ad hele Livet igjennem, i Skolen, ved Universitetet og paa Embedsbanen. Jantzen var saa forskjellig fra Weigell, som tænkes kunde. Han var en fuldblods Koleriker, energisk, heftig og ærgjærrig. Han var en fremragende Embedsmand, undtagen naar Lidenskabeligheden løb af med ham, da han kunde glemme at veje sine Ord, og mere end een Gang havde den milde og altid medgjørlige Weigell maattet rage Kastanierne af Ilden for ham, naar han havde forløbet sig. Han var Pebersvend, og naar undtages, at han en Gang om Ugen spillede en høj L'hombre i Kongens Klub, levede han stilfærdig og ensomt, optagen af sin Embedsvirksomhed og videnskabelige Studier. En sjælden Gang tilbragte han en Aften i

Weigells Familie, men han befandt sig ikke vel i Dameselskab, og det var derfor mere et Offer paa gammelt Venskabs Alter, naar han gjorde Etatsraadens Hus den Ære, end til Fornøjelse for nogen af Parterne.

Samme Morgen, som Etatsraaden læste Kancelliraadens Brev, sad Konferentsraaden ved sin ensomme Frokost, da Zuschlag bankede paa Døren og bragte ham et Brev. Det var en skjævt sammenlagt snavset Lap, hvor Udskriften var tegnet med store kejtede Bogstaver. Han var saa vant til at faa Tiggerbreve og til disses Udseende, at han uden at aabne det kastede det hen paa sit Skrivebord, og læste videre i den Bog, der i Øjeblikket delte hans Interesse med Frokosten. Først da han havde rejst sig fra Bordet og atter satte sig til sit Arbejde, faldt hans Øje igjen paa Brevet, som han ligegyldig aabnede, men han sprang op som stukken af en Bremse, da han læste følgende Ord:

„Philip er greben; sidder paa Esrom, anklaget for Mord. Frels ham. Grib.“ .

Hurtig ringede han, som om der var Ild i Huset, og Zuschlag, der ikke var et Mandfolk, men tværtimod hans Husholderske, kom farende, thi hun vidste, at naar han ringede paa den Maade, saa hastede det.

„Hvem har bragt det Brev?“

„En gammel Kone.“

„Hvor er hun?“

„Hun gik strax.“

„Hvorfor bad De hende ikke at vente?“

„Den Slags Folk plejer altid at vente, uden at man behøver at bede dem derom, og desuden troede jeg —“

„Troede De — aa, De er et — det er nok, gaa!“

Det lod Zuschlag sig ikke sige to Gange, men gik, og hun var gammel nok i Tjenesten, til at hun turde vove at knalde lidt med Døren.

Konferentsraaden gik ogsaa; han gik i heftig lidenskabelig Bevægelse op og ned ad Gulvet; satte sig et Øjeblik med Hovedet støttet til sin Haand som for at samle sine Tanker. Han nærmede engang sin Haand til Klokkestrængen, men tog den atter til sig og fortsatte sin Gang. Dette varede vel en Time mindst, da var det, som om han blev overvældet af Træthed. Han sank sammen i sin Lænestol, lod Hovedet synke ned paa sit Skrivebord, og, hvis det havde været en svagere Mand end Konferentsraad Jantzen, vilde man have troet, at han — græd.

Da blev der ringet paa Døren til Entreen; et Øjeblik efter meldte Zuschlag Etatsraad Weigell, der i det Samme traadte ind.

Konferentsraaden var hurtig paa Benene og modtog sin gamle Ven med et saare naturligt lydende:

„God Morgen, kjære Ven, god Morgen! Hvad skylder jeg dog Æren af Dit Besøg paa en Tid af

Dagen, da Du allerede plejer for længe siden at være paa Dit Kontor?“

Men kunde han end byde over sin Røst, saa kunde han ikke tilstrækkeligt byde over sit Ansigt; thi knap havde Etatsraaden gjengjældt hans Hilsen, før han udbrød:

„Men hvad er der i Vejen? Er Du ikke rask?“

„Jeg! Jeg er frisk som en Fisk.“

„Det er ikke sandt — lad mig see rigtig paa Dig. Du er syg, eller Du skjuler Noget for mig. Sæt Dig ned! Du seer mig saa træt og overanstrængt ud — eller er der gaaet Dig Noget imod?“

„Aa, det er Intet. Jeg arbejdede maaske for længe i Aftes og — oprigtig talt — jeg føler mig virkelig noget træt idag, men det betyder Ingenting. Tag Plads og tænd en Pibe; her hænger Din egen Merskummer stoppet til Dig. Saa, det var Ret; kom saa frem med, hvad der ligger Dig paa Hjærtet.“

„Ja, Du vil maaske synes, at jeg tillægger den Sag, jeg vil tale om, for stor Betydning, men jeg kan ikke nægte, den har afficeret mig noget, og den angaar i Grunden nærmest Dig. Den angaar en Sag, der før har været paa Tale imellem os, engang, da jeg bebrejdede Dig en Uforsigtighed. Men allerførst maa jeg fortælle Dig, at jeg har faaet Brev fra Birkedommeren i Nøddebo, om at Kaperkaptajnen, der mistænkes for at have begaaet Mordet paa min Broder, er bleven greben.“

„Det veed jeg."

„Det veed Du! Hvorfra?" udbrød Etatsraaden forundret.

„Ligemeget, jeg veed det. Gaa videre."

„Ja, hør saa her, hvad han skriver."

Derefter oplæste han saa Slutningen af Brevet, der handlede om Færingens Udsagn, og fortsatte saa:

„See, dette syntes jeg, Du burde kjende, da den kan komme til at angaa Dig."

„Mig? Hvorledes mener Du?"

„Ja, kjære Ven, undskyld mig; jeg tror at have mærket før, at Du ikke holder af at mindes om den Historie. Men Du husker nok dengang — for fire eller fem Aar siden — da jeg søgte Dig i Dit private Kontor, og i Døren mødte den omtalte Poul Nolsø, der kom ud fra Dig, og at jeg, inden jeg var helt indenfor Døren, hørte Dit harmfulde Udraab: „Gid den Karl laa paa Havets Bund!"

„Ja, ja, bliv ikke utaalmodig. Hvem var det, der hørte hint Udraab foruden mig? Ja, der staar jeg overfor en Gaade, jeg ikke kan løse, og Du husker vist min Forbavselse, da jeg i Dit private Kontor, hvor Du havde talt med Færingen, seer netop denne samme Philip Bendtsen, der nu beskyldes for at have dræbt min Broder og for at have plyndret og formodentlig myrdet den forsvundne Færøskipper. Kan Du huske, at jeg allerede da foreholdt Dig Din Uforsigtighed at lade saadan en Karl være Vidne til et Udbrud af Din

Heftighed — og hvem veed, hvilke andre Udtalelser, han under Din Samtale med Poul Nolsø kan have hørt. Er det nu ikke et underligt Træf, at jeg paa een Gang faar Meddelelse fra to Sider om, at der paa Øerne gaar Rygter om, at denne Mand er ryddet af Vejen paa Foranledning af den danske Regjering, og at Beskyldningen i det mindste af en enkelt Person rettes netop mod den Mand, der i Dit private Kontor har hørt et Ord, som denne Fribytter uden Tvivl har i Sinde at benytte, hvis han dermed tror at kunne hytte sit Skind."

„Sagen var ganske simpel," svarede Konferentsraaden, „at Philip dengang søgte at faa Kaperbrev, men at der fra en vis Side gjordes Indvendinger derimod. Han var da af En eller Anden bleven henvist til mig, og han var netop bleven modtagen af mig, da Færingen blev meldt. Da jeg var kjed og led af den Karl, lod jeg ham træde ind strax, uanseet, at den Anden var i Stuen, i den Tro, at jeg kunde blive færdig med ham i et Øjeblik; men det lykkedes mig ikke, og — ja, jeg tilstaar det — han irriterede mig ved sin Stivhed, og mulig har jeg da rent glemt, at den Anden var til Stede og brugt et uforsigtigt Ord. Det var dumt, men det vilde dog være meningsløst at tro, at det kunde forstaas som en Opfordring til Mord."

„Staar vi virkelig overfor en Mand, der har begaaet Sørøveri og Mord og tror at kunne dække sig bag Dine Ord, saa kan man vente alt muligt; og selv om Ingen fæster Lid til en saadan Slyngels

Ord, saa kan det blive forbandet ubehageligt at maatte forsvare sig mod saadanne Udtalelser. Naa — maaske har jeg ladet mig forurolige af en vis Stemning, og det Hele har forhaabentlig ingen Betydning, men jeg synes dog, at man kunde gjøre Noget."

„Hvilket?"

„Vi kan lukke Munden paa den Færing, der er omtalt i Kancelliraadens Brev?"

„Hvorledes mener Du?"

„Ganske simpelt ved at gjøre ham bange og saa lade ham løbe. Han er jo i Virkeligheden ikke arresteret for Andet end for at have havt en Kniv i Haanden — maaske til Nødværge — under sine Bestræbelser for at paagribe en Mand, der er mistænkt for Mord, og han blev, saa vidt jeg kan forstaa, kun arresteret, fordi han vilde arresteres, og det, som det synes, udelukkende for at faa Lejlighed til at fremsætte sine Beskyldninger mod Philip for Overfaldet paa Skipperen. Han kan altsaa med Lethed sættes paa fri Fod, saa meget mere, som det utvivlsomt er et Misgreb, at han er sat fast, og kan man forinden jage ham en Skræk i Livet, saa er den Sag jo ude af Verden."

„Maaske, maaske, jeg skal tænke derover. Men, om Philip — om Philip" — det var, som om Konferentsraadens Røst skjælvede lidt, da han nævnede dette Navn, og han havde svært ved at udtale det — „men om ham foreligger der jo ikke Noget, der ligner et Bevis."

„Bevis? Nej. Men en vel begrundet Mistanke.“

„Men Færingen da? og Skovfogden? Begge vare jo i Nærheden, da Mordet blev begaaet.“

„Du maa dog indrømme mig, at det ikke i mindste Maade er sandsynligt, at Færingen frivillig skulde have givet sig i Rettens Hænder, hvis han var Morderen, og Skovfogden er saa almindelig bekjendt for sin Hæderlighed, og hans hele Færd ved den sørgelige Lejlighed og siden efter er af en saadan Beskaffenhed, at Ingen vil falde paa at rette nogen Mistanke mod ham.“

„Aa, man har jo dog seet før, at de største Skurke have forstaaet at omgive sig med et Skin af Hæderlighed. Der burde — for hans egen Skyld — have fundet en Husundersøgelse Sted hos ham. Er Du vis paa, at han ikke har tilvendt sig nogen af Din afdøde Broders Ejendele? Og hvem var det, der skjød paa Philip ved den Lejlighed? Det kan efter min Mening ikke have været andre end Skovfogden.“

Den godmodige Etatsraad havde ligefrem nogen Vanskelighed ved at tvinge sin Utaalmodighed over den Vending, som Konferentsraaden syntes at ville give Sagen, og som forekom ham en topmaalt Urimelighed, men han tvang sig og sagde:

„Hvis Du havde seet og talt med den Mand, Du omtaler, vilde Du aldrig have fremsat en saadan Formodning, og en Husundersøgelse hos ham vilde jeg ansee for en Krænkelse, som jeg, der staar

den Afdøde nærmest, for enhver Pris vilde modsætte mig."

„Ja, det bliver jo Undersøgelsesdommerens og ikke Din Sag, men det forekommer mig dog, at det for en Ordens Skyld burde gjøres; det kan jo ske med al mulig Hensynsfuldhed."

„Saa kunde man med samme Ret anstille en Undersøgelse hos Dig og mig."

„Nej, min Ven, der fejler Du. Den gode Skovfoged kom paafaldende hurtig til Stede ved Overfaldet, og han bar Skydevaaben. Han kan have begaaet Mordet."

„Jeg forstaar ikke," udbrød Etatsraaden mere og mere utaalmodig, „hvor Du er falden paa den Idee, da alle Tegn tyde paa Philip som Morderen, først og fremmest det, at han trods sit Saar flygtede bort om Natten og siden omhyggelig har holdt sig skjult."

„Jeg paastaar ikke, at Skinnet er for Philip og imod Skovfogden; men jeg paastaar, at Philip kan være uskyldig, og at Skovfogden kan være Morderen, og det er rigtigt, at alle Muligheder tages i Betragtning."

„Naa — ja, det er vel ikke værd at disputere videre derom. Jeg har kun villet henlede Din Opmærksomhed paa denne underlige Passus i Birkedommerens Brev, for at Du skulde kunne være paa Din Post mod en mulig Dumhed fra denne Embedsmands Side. Farvel, kjære Ven, og pas

paa Din Helbred, Du seer mig helt forandret ud idag — Du burde tale med Din Læge. Farvel!“

Zuschlag lukkede Etatsraaden ud. Han gik noget rystet fra denne Samtale og sagde til sig selv:

„Hvad er der i Vejen med Jantzen? Er han syg eller er der et eller andet usynligt Baand mellem ham og Philip?“

Saasnart Etatsraaden var nede ad Trapperne, ringede Konferentsraaden paa sin Tjener og lod ham øjeblikkelig bestille en Vogn til Esrom.

X.

I Kjælderstuen.

Det var Vand paa Gjæstgiver Skades Mølle, naar der var Nyt at tale om, og saadanne to Ting paa een Uang, som at Philip var fangen, og at Napoleon var død, det var for ham det Samme som en extra Offerdag for Præsten. Baade den Ene og den Anden skulde saa ind paa Kroen at spørge sig for, og vare de først derinde, saa kunde det hændes, at Nysgjærrigheden var stillet før Tørsten, og Esrom Kro var saadant et rart centralt Sted for hele Egnen, og saa passede det lige godt for den finere Portion, der gik ind i Gjæstestuen, og for den mindre fine, der søgte til Kjælderstuen. Her var almindeligt Bedested for vejfarende Bønder og Kulsviere paa Vejen fra og til Helsingør fra alle de vestligere Sogne helt op til Arresø, thi kom man fra Helsingør, var Esrom Kro den første, man traf paa, skjønt der er godt to Mil imellem. Vejen gaar næsten helt igjennem det udstrakte, men paa den Tid meget sparsomt befolkede, Tikjøb Sogn,

hvoraf store Strækninger dengang endnu vare bedækkede med Lyng, ja, man kunde lige til ind i Fyrrerne jævnlig see store Røgskyer, naar Beboerne ved Sommertiden „brændte Lyng“, det vil sige, afbrændte den Lyng, der endnu groede paa deres Marker. I Gjæstestuen paa Kroen kom ikke mange Rejsende, men den havde godt Hold paa en Del Stamgjæster. Dertil hørte Kontoristerne paa Amtstuen, der havde sit Kontor oppe paa Klosteret; saa var der Birkedommeren og et Par Prokuratorer, der toge ind der paa Thingdagene, og saa nogle Møllere og Forstembedsmænd. Skovauktionerne og Jagterne samlede altid Folk til Huset, men selv ved Auktionerne gik de, der selv regnede sig til Bondebefolkningen, helst ind i Kjælderstuen, og der var kun enkelte Gaardmænd, der vovede sig ind i Gjæstestuen.

Det var en Tirsdag Morgen, at Philip var bleven fanget, og om Lørdagen derefter var der ualmindelig livligt i Kjælderstuen, en Livlighed, der begunstigedes dels af, at det var Lørdag, hvor der til alle Tider har været Stemning for at sætte Humøret en Grad eller to til Vejrs, dels fordi Lørdagen var den ene af Helsingørs to Torvedage. De Bønder, der saa Lørdag Eftermiddag paa Hjemvejen fra Helsingør svingede hen foran Kroen, gjorde det med visse bratte Vendinger og en dristig Førelse af Linerne, der tydede paa en løftet Stemning. Saa smed man Tømmerne til Staldmesteren,

Hestene bleve i en Snup spændte fra, og saa var Byttet sikret for det første Par Timer.

I Kjælderstuen var der fuldt op af Folk; der blev drukket tæt, men ikke med saa stor Skrigen og Raaben, som man kunde have ventet, for der var en Dør ind til Gjæstestuen, og i Døren var et lille rundt Hul, og i det lille runde Hul var Gjæstgiver Skades Øje med ganske smaa Mellemrum, og Skade kjendte sine Folk og havde et vist Greb paa at holde Justits — naturligvis; for, hvis de sloges derinde, saa drak de ikke; ja, man kunde være udsat for ikke at faa Varerne betalte; men hændtes det tilsidst alligevel — og det hændtes undertiden — at det gik løs paa Næverne, saa trak Skade sig tilbage og lod Kampen rase ud af sig selv, og hvad Betalingen angaar, saa holdt han sig til dem, der vare blevne tilbage paa Valpladsen, som det jo til alle Tider har været Krigens Ret, at den Overvundne maa betale Krigsomkostningerne.

De, der sidst vare ankomne fra Helsingør, bleve ansete for at kunne give de bedste Bidrag til Spørgsmaalet, om Napoleon var levende eller død, ligesom de af de Tilstedeværende, der boede i eller nærmest ved Skoven, gjaldt for Tillidsmænd i det ikke uinteressante Spørgsmaal, hvor Philip havde været i Vinter, hvor han havde været seet sidst, om det var sandt, at Jens Skovfoged havde givet ham et Skud Rævehagl i Hovedet, og om den Mand, der var fanget sammen med ham, var fra Grønland og var kommen hertil ridende paa en tam

Hvalfisk. Det sidste Rygte blev betvivlet, men som Opfindelse betragtet vandt det Bifald, og kun Per Trunte troede det ubetinget. Spørgsmaalet om Napoleon var omstridt, thi Helsingørsfolkene havde ogsaa delt sig i to Lejre. Partiet omkring Havnen, i Strandgade og Stengade, holdt paa „Død“, men Smaagaderne mod Vest og ud imod Grønne Have holdt paa „Levende“, og kun om Eet var man enig, at Efterretningen var kommen fra Sverig, og Smed Jensen vidste, at Kancelliraaden med Niels Udrider havde faaet et stort Brev derom, der nok kunde see ud til at være kommen fra Sverig, hvorfor han var af den Mening, at det var en Finte af Pontecorvo, og altsaa var Løgn. Efterhaanden som Snapsene gled, trak Stemningen sig mere og mere over imod „Død“, og man var for saa vidt kommen til et foreløbigt Resultat.

Saa kom Spørgsmaalet Philip under Debat. Det var mærkeligt, hvor mange af de Tilstedeværende, der nu bag efter havde kunnet give Oplysninger om ham, hvis man bare havde spurgt dem i Tide. Jens Jæger havde tidt seet ham luske om med en Bøsse, og han var næsten vis paa, at det var Philip, der havde anskudt den Raabuk, som han, Jens Jæger, havde havt det Uheld at finde, og som havde skaffet ham Extra-Forplejning paa Vand og Brød. Poul Skræder mente, at han havde holdt til i Esbønderup Klokketaarn, og at det var ham, der Nytaarsaften havde taget sex Fag Vinduer af i Præstegaarden og smidt dem i Brønden, og Jordmo'r-

Andres bandede paa, at han havde boet i den hule Eg hele Vinteren.

„Sikke noget forbandet Vrøvl," lød der saa en dyb og næsten højtidelig Røst fra Baggrunden, „sikke noget forbandet Vrøvl! Ikke er der den Mand her i Herredet, der har Mod til at være en Nat i den hule Eg, siden den Nat, Niels Aagesen var der."

Alle vendte sig imod ham, der havde talt, og der sad en høj, gammel Mand, fattig klædt, i en stribet Kofte, rød Hue og Knæbuxer, akkurat som man i vore Dage har seet Jeppe paa Theatret, en Dragt, som dengang — ja, langt senere, til ind i Trediverne — blev baaren af enkelte gamle Mænd, og som omtrent forsvandt samtidig med de sidste Haarpidske. De Fleste kjendte Bakkemads. Han var nu højt oppe i den fjerde Snes, men rank som et Lys. Han havde et Slags Privilegium paa at gaa og komme, som han vilde. Traadte han ind i Kjælderstuen, saa satte Kjældersvenden en Snaps for ham uden at forlange Betaling. Han boede i et lille Hus oppe paa Skovhusbakken og havde en Slags Levevej ved at gaa omkring i Skoven og finde „snoede" Stokke. Dem solgte han for en Mark Stykket, hyppigst paa den Maade, at man gav ham Marken og lod ham beholde Stokken, hvilket maatte ansees for en forholdsvis god Forretning. Han vidste Besked med Alt, hvad der havde med Skoven at gjøre, og kjendte og kunde fortælle om alle de Smaatrolde og alt det andet Djævelskab,

der ved Nattetid husede i Skoven, og Alt, hvad der ellers havde tildraget sig der, og der var, naar han havde Lyst til at fortælle, for det Meste et eller andet Spændende derved, som fik Folk til at lytte, selv om de fra først af have faaet ham til at fortælle for at have deres Løjer med ham. I det Par Ord, han havde udtalt, var der et Navn, der ikke kunde undlade at vække Opmærksomhed, thi der var næppe Nogen tilstede, der ikke kunde huske at have hørt Et eller Andet om Niels Aagesen, men ikke ret Mange vidste rigtig Besked om ham, og da saa En hidkastede det Spørgsmaal, om hvordan det var gaaet til, at Niels Aagesen var kommen i den hule Eg, saa rykkede Kredsen af sig selv lidt nærmere, og Bakkemads gav sig til at fortælle:

„Ja, det er nu godt og vel to Snese Aar siden Niels Aagesen blev rettet herude paa Thingbakken; men Historien har jeg hørt af ham selv, for jeg har tidt bragt ham hans Finker, mens jeg tjente hos Bastiver, der var Regimentsskriver og boede oppe paa Klosteret, inden her var Amtstue. De sagde, at Niels havde skudt en Skovrider, som han var usaates med, og det kan være, at han havde skudt ham, men det kan ogsaa være, at han ikke havde skudt ham, men puttet i Hullet blev han, og det i det selv samme Hul, hvor Philip nu sidder. Og Birkedommeren vilde gjærne have ham til at bekjende, men det vilde Niels Aagesen ikke, og saa blev han siddende, og han sad der i otte Uger, men saa kunde han ikke mere. Saa siger

han en Dag: „Hr. Birkedommer,“ siger han, „nu kan jeg ikke holde det ud længer for Spøgeri.“ „Ja, vil Du bekjende,“ siger Birkedommeren, „saa skal Du komme over i Kulhytten.“ „Nej, jeg vil ikke,“ siger saa Niels, „for jeg har ikke skudt Manden.“ „Ja, saa bliver Du siddende,“ siger Birkedommeren, „men sig mig, Niels, hvad er det for Spøgeri, Du har seet?“ „Ja,“ siger Niels, „jeg veed godt, at det ikke er Andet end Rotter og Flagermus, men jeg kan ikke holde det ud alligevel, og hvis De ikke slipper mig ud, saa gaar jeg selv.“ „Ho! Ho!“ siger Birkedommeren, „naar Du selv siger til, saa bliver Du nok.“

Men Birkedommeren tog alligevel fejl, for næste Nat gik Niels Aagesen; han havde faaet lavet sig en Gang under den store Sten, der ligger under Døren, hvor Jorden var løs, og maaske Andre før ham vare komne ud samme Vej; men det skulde han ikke have gjort, for nu blev det først rigtig galt. Han havde ikke noget Tilhold, som han kunde stole paa, og saa havde han tænkt paa at skjule sig i den hule Eg for det Første. I kjender jo nok den hule Eg? Naar man gaar ind heroppe ved den røde Port og saa gaar lige frem ad Midterlinien, til hvor Stengjærdet gjør Skjællet imod Munkevang, og saa gaar til højre langs Gjærdet, til man kommer næsten helt ud af Skoven igjen nedenfor Kohaven, saa træffer man syv store gamle Egetræer, der er de ældste Træer i Grib Skov, men det, der er længst ude mod Skovkanten, er dog meget større end de andre.

Nu kan man jo gaa lige ind i det, og der er magelig Plads, til at man kan sidde og spille en Firkort derinde, men dengang kunde man kun komme ned i det ved at fire sig ned ovenfra, men det var der aldrig Nogen, der før havde vovet. Men den Nat, da Niels gik, da var han først her henne paa Kroen og stjal her lige udenfor Døren under Loftstrappen, hvor de ny Træsko ligger, et Stykke Reb, og han naaede ud til Egen, førend det var lyst; men inden han var kommen op og havde faaet sit Tov gjort fast og havde firet sig ned til Bunden, var det dog begyndt at lysne lidt, og han kiggede ud igjennem de største Sprækker og prøvede med sin Kniv, om Træet var mørt, for han tænkte, at han maaske kunde vide en af dem ud, saa at han kunde klemme sig igjennem i Stedet for, at han skulde klavre op ad Tovet for at komme ud. Det var bleven lidt lysere, og Dagningen trængte gjennem Sprækkerne ind i Træet, da han vendte sig om; men i samme Øjeblik fløj han tilbage og huggede begge sine Næver mod Trævæggen, saa Blodet sprang af dem, og havde han kunnet, saa havde han skreget i vilden Sky, om han saa skulde være bleven rettet paa Stedet, for nu saa han, at han var ikke alene, og det, han saa, var værre end Rotterne og Flagermusene."

Her gjorde Bakkemads en Pavse og drak sin Snaps med en vel udspekuleret Langsomhed, og Kjældersvenden fyldte hans Glas paany; men Krogjæsterne rykkede lidt tættere sammen og gjorde

agtværdige Bestræbelser for at see ædru ud, undtagen Per Trunte, der ikke var med og endnu ikke var kommen længere end til Hvalfisken og tænkte paa, om Grønlænderen havde havt Saddel paa Udyret, eller om han var reden paa det bare Dækken.

Da Bakkemads mærkede, at Spændingen var paa den passende Højde, gik han videre i sin Fortælling.

„Der stod med Ryggen støttet op til den anden Side af Trævæggen en Benrad, lige op og ned, og grinte ad Niels. Nogle gamle Tjavser af Tøjstumper hang paa Kroppen i Smaastumper, og paa Hovedet sad paa Sned Resterne af en svensk Chakot, og der sad en Livrem med en Kniv i løst om Livet paa ham. Niels rystede som et Espeløv; han turde ikke see paa ham, men han turde heller ikke lade være, og han syntes, at Skildvagten nikkede til ham, og det gjorde han maaske ogsaa, for da Jordbunden var kommen til at ryste under ham, begyndte han at rangle med Bentøjet, og det gav et Spræt i Niels, for lige med Eet var det, som om han gjorde et Tag med den ene Arm, og saa tabte han en Haand, der faldt ned ved Fødderne af Niels. Han gav et Skrig fra sig og raabte: „Rør mig ikke!“ idet han knugede sig op imod Væggen og famlede efter Tovet; men Skildvagten grinte kun ad ham, og Tovet maa vel i det Samme være kommen til at røre ved ham, for pludselig sank han sammen med en raslende Lyd, og der stod en

muggen Røg op fra Gulvet, men i samme Øjeblik væltede ogsaa Niels og blev liggende lige saa død som den Anden."

Her gjorde Mads sin anden Pavse og drak den anden Snaps, og Kjældersvenden skjænkede ham i en beklagelig Distraktion den tredje.

„Hvordan Fanden kan han dog være kommen derned?" ytrede Poul Skræder.

„Ja, hvordan kan Fanden gaa ud igjennem et Nøglehul?" sagde Bakkemads, „men ellers kan det da ha' været en Svensker, som for over hundrede Aar siden har skjult sig der, men dengang har Hullet været saa snævert, at han er bleven klemt fast, og saa er han bleven staaende oprejst. Men ikke veed jeg, om det nogensinde har været et levende Menneske, men det veed jeg, at da Niels var bleven Menneske igjen, han vidste selv ikke, hvorlænge han havde ligget der, saa kom han tilsidst op ad Tovet, og gik lige ned og meldte sig paa Arresten og bekjendte, at han havde skudt Skovrideren, og, som jeg før sagde, rettet blev han herude paa Thingbakken. Og, seer I, Folk, den Historie kjender Philip lige saa godt som jeg, og I kan stole paa, at den, der siger, at Philip turde ligge en Nat over i den hule Eg, han siger noget Vrøvl."

Saa drak Bakkemads sin tredje Snaps, tørrede sin Mund med sit Ærme og bød Farvel.

Saa længe Fortællingen varede, havde Skade kun med Maadehold luftet sit Øje ved Kighullet,

men han vidste af Erfaringen, at Reaktionen vilde indfinde sig, naar Spændingen var forbi, og Trangen til at optræde personlig paa Skuepladsen vilde melde sig, og at den vilde melde sig med forøget Styrke, fordi den en Tidlang var holdt nede ved kunstige Midler.

Det slog til paa en Prik. Da Bakkemads var gaaet, begyndte Gjæsterne at drøfte Sagen, hver fra sit Synspunkt, og da der ikke var en Eneste til Stede, der ytrede mindste Tilbøjelighed til at høre efter, hvad de Andre sagde, begyndte der at udbrede sig en ubestemt Fornemmelse af, „at Ordet var frit“, hvilket gav sig tilkjende ved en forøget Anvendelse af Forbandelser over Medmenneskenes Øjne, Hjærter, Nyrer og øvrige Legemsdele i Forbindelse med en Tilbøjelighed til at trække Trøjer af og smøge Ærmer op. Ordet var ualmindelig frit, idet samtlige Talere som oftest havde Ordet paa een Gang, der var en Trang til at røre Lemmerne og en forhøjet Livsfølelse hos dem, der elskede Kampen for dens egen Skyld; der var en ikke bestemt udtalt, men en af alle følt, Fornemmelse af, at „Nogen“ skulde have Prygl, uden at man gjorde sig klart, hvem denne „Nogen“ var; kort sagt, der føltes kun Savnet af et Stridsæmne, for at Minen kunde tændes, og det var da saare belejligt, at „Stærke Jeppe“ traadte ind i Kjælderstuen med sin mest storsnudede Mine.

Stærke Jeppe var en Fisker fra Villingebæk, høj og bred som en Kæmpe, og det var let at see, at

han ikke bar sit Navn for Ingenting. Men hans Selvfølelse var stor, og han var noget overmodig anlagt fra Naturens Haand, hvorfor han ikke var tilstrækkelig hengiven til at veje Situationen og rekognoscere Valpladsen før Slaget. Han traadte altsaa ind i Kjælderstuen med Huen paa og Hænderne i Lommen uden saa meget som at sige, som man dengang sagde, „Goddag i Stuen!"; han kastede ligesom et søgende Blik omkring sig, hæftede det endelig paa en bekjendt Slagsbroder, Ole Slagter fra Græsted, og udbrød uden nogen Indledning:

„Det er den Onde fløjte mig Løgn!"

Denne Form at indlede en Konversation paa vil komme de fleste Nutidsmennesker noget overraskende, men den er korrekt; naturligvis vil den tænkende Læser af sig selv falde paa, at Jeppe, inden han traadte ind i Kjælderstuen, af En eller Anden udenfor har hørt, hvilket Æmne der var paa Bane derinde. Vi ere en blødsøden, alle mere eller mindre halvstuderet, Race, der tror, at det er nødvendigt at føje en Indledning til sine Undersøgelser og give Grunde for sine Paastande, og vi give i Regelen begge Dele lige slet; men det naturlige Menneske falder med Døren ind i Huset, og hvis Grunde behøves, komme de bagefter. Jeg maa derimod gjøre de eventuelle Læsere og endnu mere de skjønne Læserinder af disse Blade en Undskyldning for at jeg nu og da i Stedet for den almindelige Maneer at udfylde mindre fine Talemaader med Prikker,

hvorved jeg ikke indseer, at der vindes Andet end et Skalkeskjul, sætter disse Talemaader rent ud i al deres ufine Tydelighed; thi da det er min Hensigt med disse Blade ikke saa meget at fortælle en Begivenhed som at give et Biilede af en Races Liv og Tænkemaade, saa maa jeg, hvis dette skal lykkes, i det Mindste delvis tale disse Folks Sprog. Men Sagen er, at der klæber en Plet ved mine kjære nærmeste Stammefrænder, Kulsvierne, eller rettere sagt ved deres Sprog, nemlig den, at det næsten ikke er dem muligt med tilstrækkelig Tydelighed at fremsætte den mest dagligdags Paastand uden at udstyre den med de kraftigste Eder, og jeg tager næppe meget fejl ved at fremsætte den Paastand, at der ikke paa den hele vide Jord lever en Befolkning, der vilde kunne tage det op med den sjællandske — især den nordsjællandske — Landbefolkning i den Kunst at bande. Jeg anseer ikke denne Færdighed eller Nødvendighed for et Fortrin, men det vilde være en grov Vildfarelse, hvis man deri vilde see et ondt eller brutalt Sindelag eller gudsbespottelige Ord. Som jeg ovenfor antydede, ere disse Eder for længe siden blevne en Del af Sproget, hvori de enkelte Ord aldeles have tabt deres oprindelige Betydning; det er Talemaader, om man vil, rhetoriske Vendinger, der kun udfylde Talens aabne Huller, uden at der tænkes det mindste Ondt derved, ja, Ingen tvivler om, at hvis den, der tankeløst udslynger en Forbandelse over Næstens Øjne eller Nyrer, blev taget paa Ordet, saa vilde

han blive greben af Forfærdelse derover. Hvor ildelydende og hæslig denne Vane end er, lyder den dog i mine Øren langt fra saa stødende, som naar man i de saakaldte dannede Kredse hvert Øjeblik hører et „Ved Gud“ eller „ved Gud i Himlen“. Jeg hørte nylig en Fortælling, der vidner om, i hvilken Grad disse Eder læres sammen med Sproget og udgjør en Del deraf. Jeg hørte den af en lærd Mand, ja, hvad mere er, af en theologisk Professor, saa at det ikke er Løgn. Han fortalte om en Mand, der ude paa Landet ønskede en Oplysning om Vejen af en lille Bondedreng, men fik til Svar nogle usammenhængende Lyd: Je — je — ve — ve — fa — fa — æ — æ —. Da Manden ikke kunde tyde disse mørke Talemaader, men i det Samme opdagede Drengens Moder, der stod i Nærheden, raabte han til hende: „Hvad er det, Drengen siger?“, hvorpaa Moderen svarede: „Aa, han mener bare: Jeg veed det Fanden æde mig ikke — men De maa have Barnet undskyldt, for han kan ikke tale rent endnu.“

Alligevel, kjære Landsmænd, hvem dette kommer for Øje, beder jeg Eder at lægge den hæslige Vane af eller af vænne den opvoxende Slægt af dermed. Den har bidraget meget til at bringe Kulsvierbefolkningen i slet Rygte; den styrker Troen paa, at der iblandt Eder findes en Hoben Raahed og Slethed, som i Virkelighed er fremmed for Eder med Undtagelse af de daarlige Personer, der findes

i alle Kredse, lige til de allerfineste, og maaske mest der.

Vi vende saa tilbage til Stærke Jeppe, der traadte ind i Kjælderstuen med de Ord:

„Det er den Onde fløjte mig Løgn.“

„Hvad er Løgn?“ raabte Ole Slagter og rejste sig op, idet han smed det Snapseglas, han just havde i Haanden, i Gulvet og trampede det i Mas under sin Hæl.

„Hvad rager det Dig, Din vindøjede Slagtertamp? Jeg siger, at det er Løgn, alt det Sludder, om at Napoleon er død.“

Naar Stærke Jeppe kaldte Slagteren „vindøjet“, saa var ogsaa dette en rhetorisk Overdrivelse, idet Slagterens Øjne ikke i mindste Maade gav grundet Anledning til denne Bemærkning, medens Jeppes brutale Benægtelse af Napoleons Død havde sin ganske bestemte Grund. Han vilde nemlig paa ingen Maade have, at Napoleon maatte være død, fordi han hver Dag ventede at faa sit Kaperbrev i Orden, og uden at være Politiker saaledes som Smeden i Nøddebo havde han en uklar Fornemmelse af, at Napoleons Død kunde føre til Fred, og at Kapervæsenet dermed var ude.

Ole Slagter hørte derimod til den Majoritet, der havde været for Kejserens Død, og betragtede sig i Øjeblikket som denne Majoritets Ordfører, men selv om han havde hørt til Minoriteten, stod Stemningen i Øjeblikket afgjort paa Prygl, og følgelig tog han uden Betænkning den tilkastede Handske

op, slog et Slag i Bordet, saa at Mærkerne af hans fire Knoer sad deri, satte i et Spring over Bordet og et Par Bænke, og det i en saadan Fart, at han havde Jeppe i Kværken, inden denne havde gjort sig rede til at afværge det pludselige Angreb.

Slagterens uforfærdede Anfald paa Kæmpen fremkaldte et almindeligt Bifaldsraab, men Jeppe var dog den stærkeste, og de to Stridsmænd væltede i et Øjeblik Stole, Borde og Bænke omkring sig og slog løs paa hverandre uden smaalige Hensyn og hygiejniske Betænkeligheder. Havde nu de andre Krogjæster været almindelige Hverdagsmennesker eller blot tilstrækkelig ædru, havde de vel ladet Kampen rase ud mellem dem alene, med Deltagelse fulgt Kampens Omskiftelser og i det Højeste slaaet til Væds om Udfaldet, men Stemningen var „oppe“, og da det begyndte at knibe for Slagteren, begyndte først En, saa en Anden, at give ham en Haandsrækning i Form af et Spark eller et Næveslag til Jeppe, og da der ogsaa vare nogle svagere Aander til Stede af den Slags, der have Tilbøjelighed til at slaa sig paa den Stærkeres Parti, sloge de i samme Grad løs paa Ole Slagter, saa at Kampen snart rasede over hele Linien. Paa dette Stadium forsvandt Gjæstgiver Skades Øje fra Kighullet i Døren, da Ævret nu var opgivet. Kontoristerne ude paa Keglebanen brød af midt i en Pot Kegler og kom løbende for i forsigtig Afstand ude fra Gaarden at see paa Forestillingen, der ledsagedes af øredøvende Vræl og Skraal, og det var, kort

sagt, et Kroslagsmaal efter de bedste Mønstre. Ole Slagter og hans Folk vare imidlertid i afgjort Overtal, og skjønt Jeppe værgede sig, som det sømmede sig for en Mand, der holdt paa Napoleon, blev dog han og hans Tilhængere efter nogle faa Omgange smidte ud i en yderst laset Forfatning, og anbragte i et Lag Halm ude i Rejsestalden, thi Staldmesteren havde den priselige Vane, naar Kampbulderet lød derinde fra, at anlægge et første Linies Lazaret, der i Almindelighed viste sig ikke at have været overflødigt. Sejrherrerne forfulgte derefter ikke deres Sejr, men gik eller kjørte deres Vej saa hurtig som muligt. Skade lagde Beslag paa de Overvundne, der vare blevne tilbage, for at faa Krigsomkostningerne dækkede.

Napoleons Død var gaaet sejerrig igjennem og hævdet ved Krigens Ret; han var i Esrom Kro for Øjeblikket saa død, som man nogenlunde kan taale at være, og som han for sin egen Skyld helst burde have været.

XI.

Informatoren.

En Times Tid efter, at det sidste Slag var slaaet, medens de Saarede endnu vaandede sig paa Smertens Leje ude i Staldmesterens Lazaret, hvor denne erfarne Badskjær gjorde en rig Anvendelse af den eneste ham bekjendte Balsam, Brændevin, der foruden Havregrød er det eneste bekjendte Lægemiddel, der lige godt kan anvendes til udvendig og indvendig Brug, og hvormed han afvexlende badede de opsvulmede Lemmer og vederkvægede de tørstige Halse — ikke mindst sin egen — og efterhaanden tømte Lazaretet for dem, der kunde taale at udskrives, rullede Konferentsraad Jantzen med sveddampende Heste ind i Gaarden og bestilte Værelser for et længere Ophold.

Nu blev der Travlhed i Kroen; Skade var idel Buk og Skrabud, og hans rødhaarede Tærne, Pernille, svirrede omkring som en sindssvag Oldenborre med Støvekoste og Karklude for at gjøre et Par Værelser nogenlunde beboelige for en saa høj og

frygtet Gjæst. Konferentsraaden var kjendt over hele Landet, og naar han pludselig slog sig ned et Sted, saa blev Luften svanger med Rygter og uklare Fornemmelser, saa laa der i Atmosphæren en Lugt af Kasseeftersyn og Kiggen i Regnskaber, Undersøgelser omkring ved Aaløb og i Skovene, og det maatte være en svær skudfri Samvittighed, der ikke fik nogle klamme Fornemmelser, der alle mundede ud i et: „Hvad mon Konferentsraaden siger til det eller det?“ Skade bukkede og skrabede, og Pernille svirrede Dag efter Dag, men hvad Konferentsraaden tog sig for, fik Ingen at vide, og man hørte hverken, at Kancelliraaden var sat af eller Kanalvogteren arresteret. Hver Dag kjørte han ud, snart til eet Sted, snart til et andet, men der skete Ingenting, og det var netop det hemmeligt Grufulde, thi, hvor Konferentsraaden kom, plejede der ellers altid at ske Noget. Han spiste, drak og sov ligesom et andet Menneske, og han spadserede stundom ganske alene langs Kanalen ned til Søen, ja, han kunde gribes i at sætte sig ved Bredden med et alvorligt Ansigt ved Siden af en Intet anende Kontorist fra Amtstuen, der taalmodig sad Time efter Time for at fiske Aborrer, men aldrig fik nogen, fordi der ingen Aborrer var. Sagen var, at Konferentsraaden vilde Noget, men til dette Noget behøvede han et Menneske, og han gik omkring med sin Lygte ligesom forlængst afdøde Diogenes, og det syntes, at han havde lige saa svært som denne ved at finde, hvad han søgte.

Saa hændte det sig en Eftermiddag, at Kon-

ferentsraaden atter gik med det samme uforstyrrelige Ansigt langs Kanalen og traf en mindst lige saa uforstyrrelig Fisker, der taalmodig sad og saa paa en Told, der ikke rørte sig af Pletten, og Konferentsraaden satte sig i Græsset ved Siden af ham og prøvede paa at indlede en Samtale. Fiskeren var en Mand, der saa ud til at være henimod Trediverne, lidt mager og lidt luvslidt saa han ud; han var iført en gammel, dygtig slidt, blaa Kjole med blanke Knapper, en falmet grøn Kaskjet med en meget bred Skygge, graa Buxer af hjemmegjort Klæde og lange Støvler uden paa Buxerne. Konferentsraaden var vant til, naar han indlod sig i Samtale med Folk, at de kjendte ham og strax fra Begyndelsen af gjorde sig saa smaa som muligt i Forhold til ham; men han mærkede her til sin Forundring, at denne Mand ikke i mindste Maade lod sig paavirke af hans Fornemhed, skjønt han som en dannet Mand svarede høfligt, men noget tilbageholdent, og aabenbart hverken følte sig forlegen eller synderlig smigret ved Samtalen med den fornemme Mand, saa at denne endog havde troet det nødvendigt at fortælle ham, hvem han var, og det var nærved at give et Sæt i ham, da Fiskeren besvarede dette paa den utvungneste Maade af Verden ved ligeledes at røbe sit Inkognito.

Den ligefremme Maade, hvorpaa Fiskeren talte, og som i Begyndelsen næsten saarede Konferentsraaden, gjorde dog snart den Virkning, som den altid gjør paa den dannede Mand, at han følte en

virkelig Tilfredsstillelse ved Samtalen, der havde varet en halv Times Tid eller saa, da Konferentsraaden søgte at dreje den ind i et bestemt Spor.

„De er altsaa Informator for Amtsforvalterens Børn her paa Esrom; det kan dog næppe være en Stilling, der er synderlig indbringende eller tilfredsstillende for en Mand med Deres Forudsætninger."

„Ja, Hr. Konferentsraaden maa erindre, at mine Forudsætninger ikke ere store. Som jeg alt har bemærket, er jeg rigtignok Student, men ulykkelige Familieforhold hindrede mig i at komme videre, og jeg er for Tiden tilfreds i min Stilling, og det er, saa vidt min Erfaring har lært mig, saare sjældent, at et Menneske kommer saa vidt."

„Ah — De er Filosof —"

„Aa ja, en Smule, om De saa vil; det vil sige, jeg er vant til at have Øjnene med mig, og jeg har sjælden truffet Nogen, han være nok saa højt paa Straa, der ikke gik omkring med et eller andet hemmeligt Ønske, han ikke kunde faa opfyldt. Har jeg ikke Ret?"

Konferentsraaden trak Øjnene til sig, da Informatoren ved dette Spørgsmaal vendte sit Blik lige imod ham. Informatoren fortsatte:

„De seer paa den Told der; De tror maaske, at der er Bid, nej, det var kun mig, der trak lidt ubehændig i Snoren; det vilde gjøre mig ondt, om nogen af de stakkels Fisk skulde gjøre sig skyldig i en saadan Dumhed, men for ikke at sætte dem yderligere i Fristelse, vil jeg nu trække min Snøre

i Land og lave mig til at gaa hjem. Som De seer, Hr. Konferentsraad, er der dog ingen Bid idag, hverken for mig eller for --"

„Eller for hvem?" afbrød Konferentsraaden, da Fiskeren havde gjort en Standsning i sin Tale, medens han rolig begyndte at rulle sin Snøre om Stangen.

„For Aborrerne, Hr. Konferentsraad. Det er mig en stor Ære, De har vist mig ved at ville være Vidne til min uheldige Fiskefangst og at have villet indlade Dem i Samtale med et saa ringe Individ som mig; jeg takker Dem ærbødigst og ønsker Dem en behagelig Aften."

„Fornøjelsen har aldeles været paa min Side, Hr. Informator, jeg forsikrer Dem, at det er første Gang i mit Liv, at jeg er truffet paa et Menneske, der følte sig fuldkommen tilfreds og ikke undsaa sig ved at udtale det. Paa Gjensyn!"

Med disse Ord rakte han den noget overraskede Informator Haanden paa en virkelig hjærtelig Maade og fortsatte sin Vandring ned mod Søen, medens Informatoren gik den modsatte Vej, tilbage mod Esrom. Konferentsraaden havde dog kun gaaet faa Skridt, før han standsede, vendte sig om og saa efter den Mand, fra hvem han nys havde taget Afsked. Han betænkte sig nogle Øjeblikke, men gik saa hurtig efter ham og naaede ham, inden denne endnu var kommen til Kanalbroen.

„Har De noget imod, at jeg følger med dem?" udbrød han, da han var paa Siden af ham. „Jeg

seer, at det er bleven min Middagstid, og jeg vil dog ikke lade Hr. Skades gode Mad blive kold."

„Nej, det er mig kun en Ære, hvis mit ringe Selskab kan være Dem til nogen Fornøjelse."

„Det kan det ganske vist; her er kun faa Folk herude, som det er værdt at tale med. Befolkningen her omkring er et vildt Folkefærd og har ikke det bedste Rygte. De maa jo kjende den, da De har opholdt Dem flere Aar her."

„Jeg kan forsikre Hr. Konferentsraaden, at Befolkningen er langt bedre end sit Rygte, fraregnet enkelte vilde Skud. Det er en Flok Børn, noget vilde og uregjerlige, men med en god Bund."

„Men Drukkenskab og Slagsmaal høre jo dog til Dagens Orden, ikke at tale om de idelige Indgreb i Ejendomsretten, Vildt- og Brændetyveri."

„Ja, hvad det første angaar, er det desværre sandt; men naar Befolkningen i denne Henseende staar noget lavere end i Landets fleste Egne, saa skyldes dette den isolerede Beliggenhed her Nord for Skovene. De maa erindre, at det ikke er meget længe siden, at de nu spredte Skovstrækninger mellem Esromsø og Øresund i Forbindelse med Gribskov udgjorde en sammenhængende Skovmasse, der dannede en bestemt Adskillelse mellem Landet Nord og Syd for Skoven, ja, Strækningen mellem Esrom og Helsingør har jo endnu store uopdyrkede lynggroede Partier. Civilisationen har derfor havt langsommere ved at trænge frem til disse Egne, og Befolkningen har derfor beholdt nogle af Middel-

alderens Unoder, men ere ogsaa blevne fri for nogle af Civilisationens Skyggesider. Drikker og slaas Folk her i Egnen lidt mere end andetsteds, saa ere de paa den anden Side i en mærkelig Grad fri for smaalig og egennyttig Beregning; de ere i Regelen sanddru og paalidelige, men en vis ubændig Naturkraft trænger stundom til at faa Luft. De ere modige og stolte, og et Slagsmaal kan opstaa af de ubetydeligste og mest intetsigende Grunde, mindre af Fjendskab, end fordi de trænger til at faa Kræfterne brugte."

„Ja, jeg har hørt Tale om, at der samme Dag, som jeg kom hertil, har været et alvorligt Sammenstød paa Kroen."

„Ja, og hvorom drejede Kampen sig? Hverken om mere eller mindre, end om Kejser Napoleon var levende eller død, hvilket Rygte var bleven udbredt her paa Egnen."

„Ja, men Brændetyverierne, Krybskytteriet?"

„En Befolkning, der lever midt i en saadan Overflod af Træer og Vildt, kan nu een Gang ikke faa i sit Hoved, at det er at stjæle at tage en Pind i Skoven eller en Raabuk, naar Gryden er tom. Jeg kan forsikre, at denne Fornemmelse ligger i den Grad i Luften, at det er svært for os Andre, ja, baade for Præst og Dommer, ikke at smittes deraf. Mangen fattig Mand, der uden Betænkning stjæler i Skoven, kan De betro utalte Penge uden at risikere det Mindste. En anden Sag er det med de store Forbrydelser, Mord, Overfald eller egentlige

Tyverier, men de begaaes mest af Fremmede, der søge hertil, hvor de tro sig bedre sikrede mod Forfølgelsen end i det øvrige Land."

„Jeg er ikke langt fra at misunde Befolkningen en saa varm og veltalende Forsvarer, men jeg tilstaar, at jeg er noget overrasket over Deres Opfattelse af Befolkningen her; men hvad enten De har Ret eller Uret, gjør Deres Synspunkt Dem Ære. Jeg har selv i en Tid, der nu rigtignok ligger temmelig fjærnt, opholdt mig en Del her paa Egnen, men jeg tilstaar, at mit Indtryk var, at jeg befandt mig i en sjælden Samling af Ryggesløshed og Voldsomhed."

„Det har — ja, undskyld mig — vistnok været Deres Fejl, at De kun har faaet Øje paa den ene Side af Folkekarakteren. Har De nogensinde havt Lejlighed til at vise Nogen af denne bagtalte Befolkning fuld Tillid?"

„Nej, det skulde jeg nok vogte mig for."

„Ja, der har vi det. Menneskene ere nu een Gang det, som man selv gjør dem til. Jeg viser Enhver fuld Tillid, og derfor skuffer Ingen mig."

„Maaske har Ingen seet nogen Fordel ved at skuffe Dem?"

„Det skal Gud vide, at deri har De Ret, men jeg har Snese Gange seet det Samme, hvor Forholdet var et andet. Jeg er saa lavt stillet som Nogen i Samfundet, men hvor jeg kommer, bliver jeg venlig og høflig modtaget, og jeg har mere end een Gang havt Lejlighed til at berolige de stridigste

Sind ved et venligt Ord. Ja, undskyld mig, Hr. Konferentsraad, men dette er et Thema, der gjør mig varm, og det er latterligt af mig at ville belære en Mand med Deres Erfaring og Menneskekundskab, men tro mig, det er saa godt som en Naturlov, at hvor der vises fuld Tillid, bliver denne ikke svegen een Gang af tusinde, men tag blot det mindste Gran af Tilliden bort, saa har hele Resten ingen Værdi. Men nu er jeg hjemme — der seer De mine Drenge inde i Klostergaarden."

De skiltes nu, og Konferentsraaden, der blev et Øjeblik staaende for at see efter sin ny Ven, blev Vidne til, at Informatoren i en Fart saa sig omringet af en Flok Drenge, der kom springende med det Udraab: „Maa vi see Deres Fisk, Hr. Markussen, maa vi see Deres Fisk?"

„Aa, Sladder, Drenge, I veed jo godt, at jeg ingen Fisk har, og at jeg ikke nænner at gjøre de smaa Stakler Fortræd. Naa, Ludvig, kom Du op med mig paa mit Kammer, saa skal vi have os en Omgang med Badens Grammatik. Hans, Du kan sætte min Medestang hen i Skuret, og saa kan Du gjærne komme med op, saa skal Du faa Lov til at see i de gule Billedbøger, medens Ludvig og jeg tyre Latinen — naa, af Vejen, I smaa Hvalpe —" og saa gik Hr. Markussen med et glædestraalende Ansigt op ad Klosterets brede Trappe, bøjede paa første Sal til Venstre ind ad den stenlagte Gang, indtil han henimod Klosterets østlige Ende kom til sit Værelse, ledsaget af Ludvig og Hans.

Imidlertid havde Konferentsraaden under og efter sit Maaltid ovre i Kroen tænkt over sin Samtale med Informatoren og ikke ret kunnet faa rede paa den Fisker, han nylig havde forladt. Han havde en Fornemmelse, der var ham fremmed, og som han ikke ret vilde være bekjendt for sig selv — at være bleven tilbagevist, i visse Maader at have staaet over for sin Overmand, for en Mand, der Intet frygtede, fordi han Intet ønskede, for en Mand, der var tilfreds i saa ussel en Stilling, og, hvad der var det værste, en Mand, der vistnok havde været klarøjet nok til at see, at han, Konferentsraaden, i Øjeblikket søgte Hjælp hos Informatoren og var bleven afvist. „Der er ikke Bid idag, hverken for mig eller for — for hvem? Han mente for mig,“ sagde Konferentsraaden til sig selv, „han mente, jeg tryglede ham om Noget, og har han ikke Ret? Jeg maa have et Menneske, som jeg kan bruge, og som jeg fuldt ud kan stole paa, og hvor faar jeg det, naar det ikke netop er en Mand, der Intet frygter, fordi han Intet begjærer, og som tør paastaa, at Ingen bliver svegen, naar han viser fuld Tillid? Han boer desuden paa selve Klosteret. Han maa og han skal. Bestikkes kan ethvert Menneske, det gjælder kun at kjende Individet for der efter at bestemme Bestikkelsens Form, hvad enten det nu er Guld, Smiger eller — Tillid.“

Samme Dags Aften, et Par Timer efter Mødet nede ved Kanalen, sad Informatoren ved sit ensomme Aftensmaaltid af Smørrebrød og varmt Øl

nede i sit yderst beskedne, ja, tarveligt udseende Værelse, da der blev banket paa Døren.

„Kom ind!“ raabte Informatoren med Munden fuld af Smørrebrød, men trods sit rolige Væsen var han dog nær gaaet bagover med Stolen, da han saa Konferentsraad Jantzen træde ind.

„Lad Dem endelig ikke genere, Hr. — Hr. —“

„Markussen —“

„Lad Dem endelig ikke genere, Hr. Markussen — var det ikke Dem, jeg havde den Fornøjelse —“

„Jo, det var mig, Konferentsraaden traf nede ved Kanalen, og som De gjorde den Ære — behag at tage Plads.“

„Tak! hvis De tillader et Øjeblik,“ sagde Konferentsraaden, idet han satte sig paa en af de yderst tarvelige og ubekvemme Træstole, der aabenbart hørte til Skolestuens Inventarium, „jeg interesserer mig meget for disse gamle Bygninger, og særlig for denne — jeg anede i Sandhed ikke, at dette var Deres Værelse; det var en naturlig og, som jeg haaber, tilgivelig Nysgjærrighed, der førte mig hid. Jeg har for henimod fyrreogtyve Aar siden havt meget at gjøre her paa Kontoret og en Tid endogsaa havt Bolig i dette samme Værelse, hvor vi nu sidder, og da jeg netop nu har havt et Ærinde inde paa Kontoret, kunde jeg ikke modstaa Fristelsen til at gjensee denne Del af Huset, som jeg kjendte saa godt i hin Tid, men det er mig et behageligt Tilfælde, der netop har bragt mig til Deres Dør, thi, jeg tilstaar, hvor kort vor Samtale

idag end var, har den virkelig interesseret mig. Det er altsaa Dem, der i disse yderst tarvelige Omgivelser, uden Udsigter for Fremtiden, i et Selskab, der aabenbart staar under Dem i Dannelse, finder Dem aldeles tilfreds?“

„Ja, Hr. Konferentsraad, det er mig, der netop er i den Stilling, i hvilken jeg for Tiden ønsker at være, og for saa vidt —“

„For Tiden?“ og „for saa vidt“ — see der have vi jo allerede Indrømmelserne, og det glæder mig virkelig at have hørt dem, thi man bør ikke høre op med at ønske. De har jo en Tid studeret Theologi. De kan dog ikke sige Dem fri for det Ønske at kunne faa Lejlighed til at optage Traaden i Deres Studier og muligvis bane Dem Vejen til gejstlig Befordring.“

„Ja, det er sandt, Hr. Konferentsraad, hvis det kunde ske, uden at jeg behøvede at forandre mine Forhold her, men da dette nu ikke kan ske, har jeg foresat mig at føle mig tilfreds, og jeg er det i Sandhed.“

„Men, om jeg nu kunde — De veed formodentlig, at jeg ikke er uden nogen Indflydelse — om jeg kunde —“

„Nej, Hr. Konferentsraad, riv mig ikke ud af den Ligevægtstilstand, som jeg — det tilstaar jeg — med nogen Besvær har arbejdet mig ind i. Jeg er Dem taknemmelig for den Interesse, Hr. Konferentsraaden synes at skjænke min ringe Person — men ja, tag mig nu ikke min Frimodighed ilde op! —

jeg tillod mig for et Par Timer siden at henlede Deres Opmærksomhed paa en altfor ofte overseet Naturlov, maa jeg nu nævne Dem en anden. Den gjælder ubetinget og for alle Forhold og lyder i sin cyniske Korthed saaledes: „Man faar Intet for Intet i denne Verden," og jeg veed, at hvis jeg vandt Noget, vilde jeg komme til at betale det med noget Andet, men hvad dette noget Andet er, veed jeg ikke, men — ja, tillad mig at sige det lige ud — det synes, at Hr. Konferentsraaden veed det."

„Jeg forstaar i Sandhed ikke, hvad De mener?"

„Jo, De gjør." Jeg vil tale rent ud af Posen. Jeg er i dette Øjeblik fuldt forvisset om, at De ikke er kommen her af en ren Tilfældighed; De er heller ikke kommen her for min Skyld, men De ønsker at bruge mig til Et eller Andet, og De begynder med at tilbyde Betalingen. Maaske er det en rigtig Fremgangsmaade paa det store Verdensmarked, men i den Henseende er jeg ren Kulsvier, jeg er ikke tilfals."

Med disse Ord, der vare udtalte i en fuldkommen rolig og behersket Tone, uden Spor af Bitterhed eller Vrede, men som Meddelelsen af en Kjendsgjærning, rejste Informatoren sig op, som om han derved indbød Konferentsraaden til at gjøre det Samme. Men denne blev rolig siddende, trommede lidt med Fingrene paa Bordet, som om han endnu en Gang overvejede en Beslutning. Efter en lille Pavse udbrød han:

„Har De Tid, eller tillader De mig at fortsætte denne Samtale ved en anden Lejlighed?“

„Jeg er ganske til Hr. Konferentsraadens Raadighed,“ svarede Hr. Markussen, idet han atter tog Plads.

„Hr. Markussen,“ begyndte Konferentsraaden, og der var nu nogen Usikkerhed i hans Røst, „De er enten klogere eller retskafnere end Folk i Almindelighed. Jeg har mest Grund til at tro det sidste, og derfor agter jeg at give mig i Deres Hænder ved at betro Dem — fuldt ud, uden Bagtanke, i Tillid til Deres egen Lære — at jeg virkelig søger Dem, fordi jeg trænger til Dem, til Deres Hjælp i en Sag, der for mig gjælder mere end Liv og Død — jeg vil betro mig i Deres Hænder uden at dølge Noget og uden at tilbyde Dem Vederlag eller Betaling; jeg stoler ubetinget paa Dem.“

„Det raader jeg Dem fra, Hr. Konferentsraad. Hvis den Sag, De omtaler, er af den Art, at den taaler at see Lyset, vilde De næppe have betroet Dem til et saa ubetydeligt Menneske som mig, der desuden er Dem fuldkommen ubekjendt, og jeg ønsker ikke at komme ind i en Fortrolighed, som jeg maa blues for.“

„De har atter Ret — det er virkelig en Sag, der ikke taaler Lyset, og dog tror jeg, at jeg netop har henvendt mig paa rette Sted, naar jeg beder Dem hjælpe mig ud af en Vanskelighed, der“ — her bøjede Konferentsraaden sit Hoved dybt mod Jorden og trykkede sit Lommetørklæde fast mod

sit Ansigt, medens Røsten lød som en Hulken, da han omsider fik Evne til at tale Sætningen til Ende — „der truer med at bringe en Faders Hjærte til at briste af Samvittighedsnag, af Sorg og Fortvivlelse."

Konferentsraadens Regel holdt stik; han havde truffet det Middel, hvormed den ærlige Informator lod sig bestikke; hvad der ikke lykkedes ved Tilbud om Befordring, ikke engang ved den udviste Tillid, det lykkedes fuldstændig ved Synet af den fornemme Mands Sorg og Nød.

„Hr. Konferentsraad," udbrød han med dybt bevæget Røst, „er det saaledes fat, da er jeg til Deres Tjeneste; men her ere vi ikke sikre for at forstyrres, behag at træde herind."

Med disse Ord skjød han et Par Slaaer fra paa Siden af en gammel Bogreol. Hele Reolen drejede sig paa Hængsler, og bagved kom en Dør til Syne, gjennem hvilken Informatoren førte sin Gjæst ind i et ganske lille Værelse indenfor, og hvor dybt bevæget Konferentsraaden end var i Øjeblikket, kunde han dog ikke undlade at bemærke den paafaldende Forskjel paa dette Værelse og det udenfor. Her var Alt næsten indtil Pertentlighed pillent og rent. Møblerne vare kun faa og smaa, men Alt var ordnet med en vis ejendommelig Smag og Sands for Hygge, der ganske savnedes i det større Værelse udenfor. Mest paafaldende var det ham, at der stod en Seng med snehvidt Omhæng, men altfor lille, til at en voxen Mand kunde finde

Hvile deri, og over den hang en Sortkridtstegning af en yngre Kvinde. Det undgik ikke Markussens Blik, at Konferentsraaden gjorde en ufrivillig Bevægelse som af Overraskelse eller Beundring ved at see det, hvorfor han hurtig henkastede de Ord: „Det er min Moder,“ ved hvilken Ytring, der tilsyneladende i Øjeblikket kunde være ham saa ligegyldig, hin mere sank ned i end satte sig i en Lænestol, der hurtig blev sat frem til ham.

Det varede noget, inden han ved en overordentlig Kraftanstrængelse vandt saa meget Herredømme over sig selv, at han kunde tage Ordet igjen, og Informatoren var taktfuld nok til ikke at forstyrre ham, før det var kjendeligt, at han selv ønskede at optage Samtalens Traad.

Da talte Konferentsraaden atter, men der var nu en anden Klang i hans Tonefald. Den haarde, energiske Embedsmand var fuldstænding forsvunden; det var en sørgende, bedende Mand, der tiggede den fattige Skolemester, og denne forstod Klangen i Røsten, og ogsaa hans Stemme lød dæmpet og bevæget.

„Kjære Hr. Markussen, tilgiv en gammel Bureaukrat, at han, som kun har havt Lejlighed til at lære Menneskene at kjende fra deres slette Sider, at jeg, der er vant til at skjære Alle over een Kam, at jeg gjorde Dem Uret fra Begyndelsen af. Ja, det er sandt, jeg kom her for at kjøbe Dem, men nu sidder jeg her for Deres Fod for at tigge

og trygle Dem. Her i dette Hus, hvor vi nu sidde, er der en lænket Fange —"

„Konferentsraaden mener dog vel ikke den sorte Philip?"

„Jo, Philip, anklaget for Mord, maaske for flere end eet — jeg kan ikke frelse ham — men De —"

„Jeg? Men af hvad Grund skulde jeg —?"

„Fordi — fordi — han er min Søn."

Med en overmenneskelig Anstrængelse rejste Konferentsraaden sig op, idet han udtalte det sidste Ord. Han stod dødbleg, men stiv og ubøjelig som en Mand, der ikke vil lade sig kue.

„Nu har jeg udtalt det Ord," føjede han til, „der giver mig i Deres Magt. De kan uden Betænkning sætte Foden paa min Nakke, men De kan ogsaa frelse mig og min Søn."

„Sæt Dem, Hr. Konferentsraad, og lad os overveje Sagen. Her ere vi fuldkomne sikre mod at blive hørte af Andre, og jeg lover Dem paa Ære og Samvittighed, at De skal kunne stole ubetinget paa mig. Men dernæst — jeg seer endnu ikke, hvorledes det skulde kunne ske — men hvis det lykkes at aabne Fængslet for Philip, hvad har De saa i Sinde at gjøre med ham?"

„Ja, den Ting er ordnet."

Der foregik i dette Øjeblik en mærkelig Forandring med Konferentsraaden, der nu i den forretningsmæssige Udvikling af, hvorledes han havde udtænkt hele Fremgangsmaaden, atter talte, som om han i sit Kontor gav en Underordnet en Anvisning.

„Den Ting er ordnet. Jeppe Nielsen i Villingebæk, almindelig kaldet Stærke Jeppe, har ved min Indflydelse faaet sit Kaperbrev i Orden paa den Betingelse, at han skal besørge den Mand, der kommer med Brev til ham fra mig, sat i Land paa fremmed Kyst eller ombord i udenlandsk Skib, og jeg har Haand i Hanke med den Slyngel i Anledning af en gammel Sag, som der foreløbig er groet Græs over, men som det staar i min Magt at grave op igjen, naar det skal være. Fra den Side er jeg sikker.

„Men hvorledes skal jeg alene, thi det følger af sig selv, at jeg ikke kan betro den Sag til Andre, hvorledes skulde jeg kunne aabne Fængslet for Philip?“

„Det er lettere, end De tror, jeg har taget mine Forholdsregler. Det Hele gjælder om, at De kan komme til at tilbringe en eneste Nat alene i Kontoret.“

„I Kontoret? Her paa Klosteret?“

„Ja, netop, og, vær saa god, den Nøgle lukker op dertil.“

Med disse Ord rakte han den forbavsede Informator en gammel rusten Nøgle.

„Ja, fortsatte han i fuldkommen Forretningstone, „den er noget gammel og rusten, men den passer endnu, jeg har for en halv Time siden, ligesom i Distraktion, prøvet den i Laasen, og jeg veed, den passer.“

„Ja, men fra Kontoret til Fængslet?“

„Gaar der en ganske bekvem Gang, som maaske for Øjeblikket Ingen kjender uden jeg — og En til.“ Det sidste føjede han til med et ængsteligt og hurtigt Blik til Portrætet paa Væggen.

Da Informatoren spilede Øjnene højere og højere op ved disse Meddelelser, fortsatte Konferentsraaden med stigende Klarhed og Nøjagtighed:

„De veed, at der indenfor det større Kontor findes et mindre, hvor Fuldmægtigen har sin Plads.“

„Ja.“

„Har De nogensinde været derinde?“

„Ja, en enkelt Gang.“

„Saa har De sagtens lagt Mærke til, at der derinde findes et meget dybt Skab i Væggen i Klosterets vestlige Gavlmur, og at der inderst i Skabet staar en meget stor Bogreol, hvorpaa der opbevares en Del gamle Arkivsager.“

„Ja, jeg tror, jeg har lagt Mærke dertil.“

„Vær saa god, der er Nøglen til det Skab.“

„Men —“

„Reolen i Baggrunden lader sig meget let dreje paa Hængsler, akkurat som Deres egen Reol her udenfor; den er kun ubetydeligt sværere. Den lukkes op ved Hjælp af en Nøgle; Nøglehullet sidder under den midterste af de fem Hylder, længst til Højre. Vær saa god, her er Nøglen dertil. Bagved Reolen er et aabent Rum i den tykke Mur, hvor der gaar en noget ubekvem, men dog ganske passabel Trappe ned til Kjælderen, hvor Philip

sidder fængslet. Den ender ved en Lem af meget svært Egetræ, der kun kan aabnes inde fra Gangen. Selv om man kjender dens Tilværelse, er det næsten ikke muligt at faa Øje paa den inde fra Kjælderen, da den sidder temmelig højt og i et meget mørkt Hjørne af denne. Det er denne Nøgle; — vær saa god — det var den fjerde; nu har De dem alle. Som De seer, ere De mærkede med 1, 2, 3, 4, saa De kan ikke tage fejl. De seer altsaa, at hvis det kan lykkes Dem at komme til at tilbringe en Nat i Kontoret, er det den simpleste Sag af Verden at lukke Philip ud ad den Vej. De lukker alle Dørene til efter Dem igjen; Skabet og Reolen vil see ud akkurat som Dagen i Forvejen, ja, der vil ikke være flyttet et Blad Papir i Reolen. Kjælderfængslet ligesaa. Ingen vil have nogen Anelse om, hvorledes Philip er undkommen; man vil søge alle mulige Forklaringer; thi Ingen drømmer om Vejen gjennem Kontoret."

Informatoren var som himmelfalden ved at høre Konferentsraadens Plan og ved at opdage hans Bekjendtskab med Klosterets hemmelige Gange; han vilde have troet, at han drømte, hvis han ikke havde siddet med de fire Nøgler i Haanden, mærkede 1, 2, 3, 4.

Da Konferentsraaden var til Ende med sin Forklaring, kom det ængstelig bedende Udtryk tilbage i hans Ansigt. Informatoren forholdt sig i nogen Tid tavs, men endelig tog han Ordet:

„Det er et Brud paa Loven, altsaa en For-

brydelse, som jeg gjør mig skyldig i ved at hjælpe i en Sag som denne, og jeg vilde for to Timer siden have svoret paa, at Ingen skulde faa mig til at vove Sligt. Men — jeg veed næppe selv, hvorledes det gaar mig — jeg har i dette Øjeblik en Følelse, som om jeg opfylder en højere Pligt ved at svigte en mindre. Jeg opfatter dette som et Kjærlighedsbud, jeg ikke tør vise fra mig. Maaske dog — ja, Muligheden er jo altid til Stede — en Kjærlighedsgjærning, udøvet af ren Barmhjærtighed, kunde øve en rensende Virkning paa et forhærdet Sind. Men, forlad mig nu, Hr. Konferentsraad, lad mig være alene i Aften, jeg maa ordne mine Tanker og samle mit Sind, inden jeg tør gaa videre i denne Sag."

Konferentsraaden rejste sig, som det syntes med Møje; han saa i dette Øjeblik ud som en Olding. Træt og sammensunken syntes han et Par Tommer lavere end ellers. Først i det Øjeblik, da han var kommen ud i den forreste Stue, og Bogreolen atter havde lukket sig efter ham, fik han atter sin Ryg rettet; men da han stod nede ved Stentrappen, hvortil Informatoren havde fulgt ham, var det igjen et Øjeblik, som om han skulde falde. Han greb fast i Markussens Haand, som han trykkede fast, rev sig da pludselig løs, som om han med Magt hindrede sig selv i at slutte den yngre Mand i sine Arme, og gik saa med tilsyneladende faste og selvsikre Skridt over i Kroen.

Da Konferentsraaden var gaaet, faldt Informatoren

hen i dybe Tanker. Han kunde ikke forklare sig den hemmelige Sympathi med den Mand, der nylig havde forladt ham, en Sympathi, der havde ført ham til allerede nu at indlade sig dybere i denne Sag, end han selv mente at kunne forsvare. Enhver Mand i Landet kjendte Konferentsraaden som den energiske, viljestærke, om det behøvedes, haarde Mand, og ham havde han nu seet ikke blot ydmyg og sønderknust, men rede til at bøje af fra Retfærdighedens slagne Vej, saasnart Hjemsøgelsen ramte ham selv; men selv dette tjente i Markussens Øjne snarere til at hæve ham op end til at trykke ham ned; det rent Menneskelige i ham var endelig kommen til sin Ret; den stærke Mand havde i sin store Kvide havt Mod til at give sig selv helt blot for ham, en fuldkommen Fremmed, rigtignok for at søge Hjælp for sig selv, men havde en Mand som Konferentsraad Jantzen dog ikke mange andre Udveje til at frelse en vanartet Søn, der — thi det maatte man ikke glemme — dog endnu ikke var overbevist om eller dømt for nogen Forbrydelse?

Fra Betragtninger af denne Art gled hans Tanker umærkeligt hen til at sysle med selve Planen til Fangens Befrielse, en Gjærning, der efterhaanden kom til at synes ham selv som i og for sig tillokkende, var det end kun i det yderst svage Haab om derved at virke til en Synders Omvendelse.

At komme til at tilbringe en Nat i Kontoret var ham ingen vanskelig Sag, og det var allerede oftere sket.

Sagen var, at det var Regel, at en af Kontoristerne

skiftevis, en Uge ad Gangen, havde Vagt, det vil sige, sov i selve Kontoret, og det var ikke sjælden sket, at en af disse, der havde andet Steds Ærinde, havde henvendt sig til hans af Alle kjendte Tjenstvillighed og bedet ham om at tage Vagten for sig; dette var Kontorets Foresatte vel bekjendt og skete med hans Tilladelse, saa at der ikke var noget Ulovligt deri, og dette Tilfælde kunde jo indtræde igjen; men det maatte ske snart; thi siden Konferentsraadens Ankomst vare Forhørene blevne fortsatte med Iver, dog uden at der var fremkommen nye Oplysninger og Tilstaaelser; kun havde „Stokkemændene" (Thingsvidnerne) ladet sig forlyde med, at Kancelliraaden i det sidste Forhør paa en noget uforklarlig Maade havde trukket Skovfogden med ind i Undersøgelsen og ligesom givet en Antydning af, at denne vistnok vidste mere, end han vilde ud med.

Informatoren sov ikke meget den Nat, men tidlig næste Morgen modtog Konferentsraaden ovre i Kroen en Billet, der kun indeholdt de Ord: Forsøget skal blive gjort. M.

Samme Dag rejste han til Kjøbenhavn. Skade rettede sin Ryg, og Pernille lod sin Støvekost hvile. Alle saa paa hverandre og spurgte hverandre, hvad han egentlig havde villet derude, thi der var Intet sket.

XII.

Flugten.

Hele Egnen aandede atter frit, og man slog sig løs. Der skulde være stort Bal i Nøddebo Kro, just ikke i Anledning af Konferentsraadens Afrejse, men dette Bal, som allerede tidligere havde været berammet, var bleven udsat, da man ikke havde havt Mod til at afholde det, saalænge man indbildte sig, at en eller anden Fare lurede i Nærheden. Nu skulde det altsaa gaa løs, og „lille Valberg med de kolde Knapper“ kunde ikke undværes der, da han var en af Hovedpersonerne ved slige Festligheder. Lille Valberg var Kontorist paa Amtstuen, og Tilnavnet „med de kolde Knapper“ skrev sig fra nogle kæmpestore gule Hornknapper, der prydede den „Chenille“ med de mange Slag, som han iførte sig, naar han mødte op i fuldt Festskrud ved Vintertide. Hvilken Humorist der fra først af var falden paa at opkalde ham efter Knapperne, der unægtelig bidroge til at udbrede et frysende Præg over hele Personen, er hidtil undgaaet Granskernes

Undersøgelser, om end alt dengang de skarpsindigste Hoveder havde den glade Kancelliraad i Nøddebo mistænkt for at være Ophavsmanden. Nok er det, at „Lille Valberg med de kolde Knapper“ eller afkortet „Kolde Valberg“, var en søgt Balkavalleer, og Rikke i Stenholt Mølle, en Datter af ham med Aalene, hvem Kancelliraaden saa uhøvisk kaldte Møllerbæstet, var ikke den eneste, der i Løn sukkede for ham, nej, enten det nu var paa Grund af Knapperne eller andre personlige Fortrin, var det en given Sag, at et Bal uden Kolde Valberg var en latterlig Urimelighed.

Men nu traf det sig saa uheldigt, at samme Kolde Valberg netop havde Vagt i Kontoret i den Uge, og det var jo et Spørgsmaal af Vigtighed for hele Kvadratmilen at faa merbemeldte Kolde Valberg fri den Nat, og da de andre Kontorister naturligvis ogsaa skulde til Bal i Nøddebo Kro, saa fulgte det af sig selv, at han, som han før havde gjort, tyede til sin prøvede Ven Informatoren. Da denne næste Dags Eftermiddag atter sad ved sit uskyldige Fiskeri nede ved Kanalen, sank den Kolde pludselig ned i Græsset ved Siden af ham, paa den selvsamme Plads, hvor Konferentsraaden havde siddet et Par Dage i Forvejen.

„God Dag, Markussen, bider det godt?“

„Nej, det gjør ikke,“ svarede Markussen kort, thi hans Tanker vare langt borte fra Fiskeriet, og han ønskede at have Fred.

„Jeg skal vise Dem et Sted, hvor det bider bedre.“

„Tak, jeg er godt fornøjet her.“

Men Kolde Valberg var nu ikke til Sinds at lade ham slippe.

„Holder De af at danse, Markussen? Hvad? Saadan en Bøhmervals eller en lang Engelsk, det var Noget for Dem,“ sagde han, idet han gemytlig puffede Markussen i Siden.

Markussen anede nu strax, hvor han vilde hen, men da han allerede var begyndt at være underfundig, var han idag ualmindelig sendrægtig til at ville forstaa, ja, han gik endog lidt videre, end han var nødt til, og det morede ham nu at drille Kolde Valberg lidt.

„Ja, De siger Noget; det er længe siden, jeg har været paa Bal, og jeg er bange for, at mine Sko og Strømper ikke ere i den bedste Orden, men hvis det bliver til Noget med det Bal i Nøddebo, har jeg rigtignok i Sinde at see derned. Naar skal det være?“

„Det skal være paa Fredag, og idag er det Tirsdag.“

„Aa, saa er der jo Tid nok. Vi kan vel følges ad, for De skal naturligvis ogsaa derned?“

„Ja — ja, vist skal jeg, men — men —“

„Hvad? Er der Noget i Vejen? Fortæl mig ikke, at Rikke fra Steenholt Mølle har faaet Mæslinger eller Kighoste. Hør, Valberg, der skulde De slaa til i en Fart. Mølleren sidder godt i det — og sikke Aal! og Rikke er dog en sjælden kjøn Pige.“

„Ja, det er godt nok, men — det er min Vagtuge."

„Av! ja det var kjedeligt; men hør! Jensen tager vist med Fornøjelse Vagten for Dem. Jeg skal helligt love Dem, at selv, hvis De ikke kommer, skal jeg ikke fri til Rikke paa denne Side St. Hans Dag."

„Ja, men Jensen vil selv derned og Skram ogsaa, saa der er ingen Andre tilbage end —"

„End jeg? Ja, men jeg er jo heller ikke tilbage, naar jeg skal have mig en Bøhmervals eller en lang Engelsk. Hør, nu gaar jeg lige op til Jens Skomager for at faa mine Sko gjorte i Stand, men hvis den Skomagersnude narrer mig med Skoene, som han plejer at gjøre, saa skal jeg tage Vagten for Dem, for det var dog det, De vilde have mig til, ikke sandt?"

„Ja, men jeg vilde jo nødig hindre Dem i at faa den Fornøjelse med."

„Det kan jeg godt lide Dem for. Tak skal De have! — Det er altsaa iovermorgen, nej, paa Fredag — ja, saa maa jeg skynde mig til Skomageren."

Markussen gik virkelig lige hjem paa Klosteret, fik fat i et Par gamle Dansesko, som han bragte ned til Jens Skomager for at faa dem forsaalede og kantede, og indskærpede ham omhyggelig, at de absolut skulde være færdige til Lørdag Middag, saa skulde han selv komme at hente dem eller sende Bud efter dem. Det lovede Jens Skomager bestemt.

Saa gik Tirsdag, Onsdag og Torsdag til Ende og

Fredag indtil Middag; da vare Jensen og Skram i fuld Puds, rede til at tage til Nøddebo, og Per Saanes Vogn fra Fabianshuset holdt ude i Gaarden for at befordre de pyntede Balgjæster. Men Markussen havde ikke faaet sine Sko endnu, og Valberg paatog sig at springe hen for at høre, om de vare færdige, men kom hurtig tilbage og meldte med et straalende Ansigt, hvorover han forgjæves søgte at brede et medfølende Skjær, at der vist maatte have fundet en Fejltagelse Sted, for Skomageren paastod bestemt, at Markussen udtrykkelig havde sagt, at Skoene først skulde være færdige til Lørdag Middag, men saa skulde de ogsaa ganske bestemt komme. Saa var der jo ingen Redning for stakkels Markussen; han maatte med Resignation bringe det Offer, han havde lovet, og tage Vagten i Kontoret.

„Farvel og god Fornøjelse!“ raabte Markussen, da Per Saane greb Tøjlerne og svingede Pisken, og Vognen med de tre Balkavallerer raslede ud ad Porten til Nøddebo.

Historien melder Intet om, hvordan det den Nat gik med de unge Hjærter i Nøddebo og Omegn, hvem der knuste og hvem der blev knust, hvilken Ynde de ædle Kontorister fra Esrom lagde for Dagen i deres Dans og hvilken Finhed i deres Konversation. Afgjort var det, at Ballet var mageløst, at Kolde Valberg var Dagens eller rettere Nattens Løve og Rikke Løvinden, og at Mølleren i Steenholt var saa henrykt over den Lykke, hans Datter gjorde, at han drak Forlig med Kancelliraaden, og

de ældre Herrer brølede alle de nyeste Klubviser saa lydeligt, at Spillemændene kom ud af Takten. Ballet var herligt, og det var for længe siden lys Dag, da de tre Kontorister kom op paa Kontoret og toge Markussen paa Sengen. Han kom op i en Fart for at give Plads for Valberg, at han muligvis endnu kunde faa sig en lille Skraber og drømme om Rikke, før Kontortiden begyndte.

Men dette Haab blev skuffet. Pludselig hørtes der høje Raab nede fra Gaarden; snart lød mange Stemmer i Munden paa hverandre, Folk rendte frem og tilbage, men lige meget hjalp det — det var en Kjendsgjærning, at Buret var tomt, og at Arrestforvareren paa den uforsvarligste Maade var bleven snydt for de tolv Skilling om Dagen, som han fik i Kostpenge for en Fange. Philip var borte, men det mærkeligste var, at Døren var lukket som sædvanlig, at der ikke var Spor af Vold at see. nogetsteds paa Mur eller Tømmer. Alt saa ud som Aftenen i Forvejen. Da Per Truntes Forklaring, at han var krøben ud igjennem Skorstenen fandtes uantagelig af den simple Grund, at der ingen Skorsten var, saa var der ingen anden Forklaring tilbage, end at han af En eller Anden var lukket ud ad den regelmæssige Indgang, og at Befrieren havde lukket Døren omhyggelig af efter sig igjen. Der var ikke mindste Spor af nogen Art at forfølge — Sagen var og blev fuldkommen gaadefuld.

Kancelliraaden skummede af Forbitrelse, og da

han ikke havde nogen Anden at lade sin Harme gaa ud over, besluttede han sig i en Snup til at føre et afgjørende Slag mod Lars Færing eller Skovfogden, thi, skjønt Intet kunde være mere vanvittigt, havde han strax sat sig i Hovedet, at en af disse maatte have havt en Finger med i Spillet.

Hvad Færingen angaar, opstod der imidlertid strax en Vanskelighed, thi da man skulde i Færd med ham, viste det sig til almindelig Overraskelse, at han ogsaa var borte, men her var der intet Hexeri med i Spillet, thi der var et bredt Hul i Væggen, og enhver, der saa det, maatte indrømme, at det maatte have været en ualmindelig godmodig Fange, der af fri Vilje var bleven der i tre Uger.

Nu var der ingen Anden tilbage, som Lynet kunde slaa ned paa end paa Skovfogden, og det slog ned, og det — ramte.

Inden vi gaa videre for at fortælle, hvorledes det gik til, at Lynet virkelig ramte den brave Skovfoged, maa vi et Øjeblik følge Philip paa hans videre Farter.

Halvt fortumlet og uden at kunne fatte Situationen, hvilket var rimeligt nok, fandt han sig pludselig hensat udenfor Klosterets Mure. Han lod sig lede som et viljeløst Barn af en Ubekjendt, der gik foran ham, indtil denne midt i Klosterlunden standsede, vendte sig om imod ham og rakte ham et Brev med de Ord:

„De er nu fri; skynd Dem til Villingebæk og besørg saa hurtig, De kan, dette i Hænderne paa Jeppe Nielsen, og ret Dem saa efter, hvad han bestemmer."

Saa gik den Ubekjendte og lod ham staa alene med Brevet i Haanden.

Hvor forstyrret han end var, gik det dog hurtig op for ham, dels at Brevet stod i en vis Forbindelse med hans Befrielse, dels at det gjaldt om at være hos Jeppe Nielsen, inden det blev helt lyst, og der begyndte alt at vise sig svage Spor af den gryende Dag. Det var jo desuden klart, at det om faa Timer vilde mærkes, at Buret var tomt.

Han gik derfor tilbage over Mølleaaen, listede sig hurtig forbi Klosteret, men kunde dog ikke bare sig for, da han passerede tæt forbi Kulhytten, at sende en venlig Tanke og et bredt Grin til Lars Færing, som han vidste sad derinde under Laas og Lukke, og hvem næppe nogen venlig Fe denne Nat havde sluppet ud af Hullet. Det Grin vilde han have sparet, hvis han havde havt nogen Anelse om, at Lars Færing netop i det selvsamme Øjeblik af alle Kræfter arbejdede paa at faa Hullet i Væggen gjort saa stort, at han kunde faa sin lille Person klemt ud derigjennem, og at det i det Øjeblik, da Philip beærede ham med sine venlige Tanker, allerede var stort nok til, at bemeldte Lars kunde see Nogen komme forbi paa Vejen, hvorfor han holdt sig stille som en Mus, og da Lars kunde see som en Kat i Mørke, havde han ogsaa seet, hvem det var, der

sendte ham de ømme Blikke, hvorfor han, saasnart Philip havde sat sig i Bevægelse igjen, atter klemte paa med Arbejdet af alle Kræfter, og en halv Time senere var ogsaa han paa Vejen ned imod Stranden.

Philip fortsatte sin Vej forbi Kroen ned til Kanalbroen, omtrent fem til sex Hundrede Alen paa den anden Side af Kroen; der deler Vejen sig; den, der gaar lige ud, fører til Helsingør, den til Venstre til Villingerød og Villingebæk. Philip valgte ingen af dem, men foretrak at følge Stien langs Kanten af Kanalen lige til Villingebæk, dels fordi han der var mindre udsat for at møde Folk end paa Landevejen, dels fordi han i fornødent Fald med Lethed kunde skjule sig under de Buske, der et langt Stykke følge Kanalen.

Esrom Kanal, der fra Søens nordligste Ende, ved Sølyst, naar ud til Stranden ved Dronningemøllen, tæt ved det lille Fiskerleje Villingebæk, er nu næsten helt tilgroet med allehaande Vandplanter og ikke længere til at befare med Baade og Pramme. Men indtil Gribskovbanen blev anlagt, var der en livlig Færdsel, da alt Brændet fra Gribskov ad den blev transporteret paa Pramme ud til Havet, hvor det saa paa Vogne blev kjørt ud til de Jagter, der kunde lægge til saa tæt ved Land, at man kunde kjøre ud til dem, rigtignok saaledes, at Hestene maatte gaa saa langt ud, at Vandet gik dem til Halsen. Kudsken sad naturligvis ovenpaa Brændelæsset, men naar Vognen kjørte tom tilbage, stod han overskrævs over Vognen med et Ben paa hver

Vognfjæl. Prammene bleve paa det første Stykke, indtil Snævred, trukne af Heste, men ved Snævred endte denne øverste Kanal ved „Faldet". Der begyndte den anden Kanal, der ligger langt lavere, og der blev Brændet losset af de første Pramme, og gled ad et højt Skraaplan, belagt med glatte Brædder („Faldet"), ned i de lavere liggende Pramme, hvor det blev stablet paa ny, men derfra ud til Havet ved Villingebæk bleve disse mindre Pramme trukne af Mennesker, fordi Jordbunden langs Kanalen paa dette Sted er saa blød, at Heste som oftest ikke kunde gaa der.

Philip havde passeret Snævred og var gaaet et Stykke langs den lavere Kanal, da han foruroligedes af det tiltagende Dagslys, og Frygten for at blive kjendt blev stærkt levende hos ham. Det var jo især hans stærke sorte Haarvæxt, der gjorde ham saa let kjendelig, at det endogsaa havde givet ham et Tilnavn, og han besluttede sig da til, inden han gik videre, at gjøre et Forsøg paa at berøve sig denne Prydelse.

Det var ingenlunde med let Hjærte, at Philip skred til denne Operation. Hans Haar havde hele hans Liv været hans Stolthed, og forfængelig, som han var, gik han altid med de dertil hørende Toiletapparater i sin Lomme, og da Eftersynet paa hans Person, dengang han blev arresteret, havde været meget mangelfuldt, var han endnu i Besiddelse af Sax, Kam og Lommespejl, det sidste rigtignok kun med en Diameter af højst 2 Tommer.

Han satte sig altsaa under en Busk og skred til Arbejdet i Haab om, at han kunde faa det besørget i en Snup.

Men de ikke Mange, der have gjort Forsøg paa at klippe sig selv, oven i Kjøbet i Halvmørke, ville, ligesom Philip denne Gang, have gjort den Erfaring, at dette er et saare mærkeligt Taalmodighedsarbejde, og da Philip hverken havde Tid til at være taalmodig eller var det af Naturen, blev han utaalmodig, og derfor gik Arbejdet saare slet fra Haanden. Han klippede og hakkede og rev og sled, fik nogle Tjavser af her, nogle hist, men da han først var begyndt, maatte han see at komme til Ende dermed, for at hans Udseende ikke skulde blive endnu mere paafaldende end før, og i sin Ivrighed tabte han saa noget sin Opmærksomhed for Omgivelserne, og mærkede ikke, at en Mand kom gaaende i den bløde Mosejord, hvor hans Skridt ikke kunde høres, førend han blev tiltalt af denne, der syntes i nogen Tid at have iagttaget ham.

„Hvad ligger Du der og skjærer Hakkelse efter? Skal jeg hjælpe Dig med at klø Dig i Hovedet eller med at gi' Dine Kretur et nyt Tøjerslag?“

Philip saa i Vejret og var, som de Fleste vilde have været i hans Sted, noget i Forlegenhed med at finde paa et passende Svar, men han blev hjulpen af den Anden, der fortsatte:

„Du seer mig noget forfrossen ud, men sæt nu

den Hue paa og kom saa med mig; jeg er svært i Forlegenhed for en Mand, der kan trække i den ene Sele for at faa den lille Pram der slæbt ned til Dronningemøllen. Jeg kom her Klokken tre og skulde have havt Krebse-Anders med, men saa har den Abekat været til Frederiksborg Marked igaar og har drukket sig saa fuld som en Allike, og nu staar jeg her og kan ikke komme af Stedet, og Skipper Jans fra Dragør ligger med Jagten dernøre og venter. Vil Du tjene 3 Mark, inden Klokken er Otte, saa kom med og træk i Selen. Vil Du have en Dram først, Kammerat?“

Med disse Ord trak han en Bimpel op og tog først selv en dygtig Slurk og rakte den saa til Philip, der med Begjærlighed tog sig en Opstrammer, som han i høj Grad trængte til.

Philip havde hurtig bedækket sit halvt klippede Hoved, og det var ham strax klart, at han umulig kunde komme sikrere frem end ved at komme som den, der udførte et regelmæssigt og betalt Arbejde, selv om han derved maatte udsætte sig for Dagens fulde Belysning. Han gik derfor strax ind paa Tilbudet, gik tilbage til Snævred, fik Selen om Skulderen og trak saa sammen med Skaaninge-Lars Prammen til Villingebæk, hvor han fik sine tre Mark. Idet han skiltes fra sin Kammerat, spurgte han ham, i hvilket Hus Jeppe Nielsen boede.

„Naa, saa Du vil ud til Jeppe, vil Du? Ja, Du seer mig nok ud til at være af den Slags. Seer

Du, derhenne ligger Jeppes Hus. Kjender Du ham?“

„Nej, ikke videre; er det ikke den samme, som de kalder Stærke Jeppe?“

„Jo, det er nok saa, og nu da vi har trukket og drukket sammen, skal jeg gi’ Dig et godt Raad, Kammerat. Seer Du, Jeppe er en god Mand i Land, naar han da ikke er svirendes; men naar han er ombord, er han for det meste fuld, og vil Du beholde Din Pandeskal hel, saa sig ham ikke imod, naar han er i den Tilstand. Der ligger for Resten Kutteren ude, og der kan Du see ham selv gaa henne ved Jollen; jeg tror, han er ved at gaa ombord. God Morgen, Kammerat!“

Philip trykkede sin Hue saa langt ned over Panden, som det var ham muligt, og gik saa lige løs paa Jeppe, der var ved at skyde Jollen i Søen.

Kæmpen gik med sine lange Støvler forude ved Jollen, da Philip traadte hen til ham.

„Holla, Kammerat, hvad vil Du? — men hvad Fanden i hede Hel —.“ Her standsede han, idet Philip rakte ham Brevet. Kæmpen aabnede det hurtigt, derimod tog Læsningen og Tydningen lidt længere Tid; endelig heftede han sit Blik paa Philip og udbrød:

„Naa, saa det var Dem, Kaptajn, jeg skulde have ombord? Men see, det var dengang. Da var De Kaptajn, og jeg maatte springe, naar De fløjtede; men nu er det, den Onde o. s. v. omvendt. Nu er det mig, der kommanderer, og Dig, der skal

lystre, Din Hundetamp. Forstaar Du det? Naa, i Jollen med Dig! og staa ikke der og glo som en gal Kat i Tordenvejr! Sæt af! Ro væk!" og saa satte Kaptajnen sig ved Roret, og Philip maatte trække ud.

Saasnart de vare komne til Kutteren, siger Jeppe:

„Skrup Dig nu ombord og kryb lige ned i mit Lukaf, inden Nogen af Folkene faar Dig at see, og smid Dig i Køjen, som om Du var daarlig. Vi stikker til Søs imorgen Aften, men saa længe vi ligger ved Land, er det ikke værdt, at Nogen faar Dig at see, for jeg veed nok, hvor Du kommer fra. Naa, rap Dig."

Philip rappede sig, men kastede i en Fart et Blik om sig, og havde der netop været en brugelig Gjenstand ved Haanden, havde han næppe modstaaet sin Lyst til at flække Panden paa sin ærede Chef, da denne bag efter ham krøb op ad Lejteren, men da der nu ingen saadan Gjenstand var indenfor hans Rækkevidde, saa sejrede Selvopholdelsesdriften endnu engang over ham. Han fandt ned i den just ikke meget rummelige Chefskahyt og gik til Køjs med Følelsen af, at om han end ikke længer sad i Fangehullet i Esrom, saa var han dog nu i en Mands Vold, der ikke havde mindste Forestilling om delikate Hensyn. I Løbet af Dagen fik han dog Lejlighed til at fuldende sin afbrudte Klipningsproces baade med Hensyn til Haar og Skjæg, og han blev kun forstyrret et Par

Gange af en Mand, der bragte nogen Føde ned til „den syge Passager i Kahytten“.

Det var nemlig snart rygtedes, at der laa en syg Mand i Kaptajnens Kahyt, og da Kaptajnen i Dagens Løb mærkede, at Rygtet om, at Philip var undvegen fra Esrom, allerede var naaet til Villingebæk, lod han ingen Mand mere gaa i Land. Kutteren var i alle Maader klar til at gaa til Søs, naar det skulde være.

Philips Ophold i Chefskahytten var dog ikke af lang Varighed; thi da Landloven var stoppet for Folkene, og Forbindelsen med Land altsaa afbrudt, blev han kommanderet op og sat til Arbejde sammen med Mandskabet. Dette mærkede med nogen Forundring, at den syge Mand ikke blot ikke var syg, men forstod sig paa Tingene saa godt som Nogen ombord, og Folkene vare tilbøjelige til at indlade sig i Snak med ham, men Philip, der stadig var bange for at blive kjendt af En eller Anden iblandt dem, søgte at trække sig ud af Kammeratskabet og gjorde sig — hvad han ikke havde svært ved — saa tvær og umedgjørlig, at de lod ham gaa og kun i deres stille Sind lovede sig selv at give ham nogle Knubs ved Lejlighed.

Philip holdt sig for sig selv forude, og der gjærede i hans Hoved alle Slags uklare Tanker og Formodninger om, hvorledes det var gaaet til, at han var sluppen ud af Fangekjælderen paa Esrom, hvad der havde staaet i Brevet til Jeppe, og endnu mere, hvem der havde skrevet det, og hvad Skjæbne

der var ham tiltænkt. At der var Nogen, der paa en gaadefuld Maade holdt sin Haand over ham, tvivlede han ikke paa, men desto mere paa, om det vilde lykkes ham at slippe levende ud af det Tag, som Jeppe havde faaet i ham.

Imidlertid var Dagen gaaet til Ende, Mørket var faldet paa, og Philip sad som sagt alene forude og grundede paa disse mange Gaader, da han hørte Aareslag af en Baad, der nærmede sig. Han hørte den lægge til ved Kutteren, uden at han gav videre Agt derpaa, men pludselig foer han op som stukken af en Slange, han følte alt Blodet strømme fra Hjærnen og Sveden i store Draaber trille ned ad hans Pande, thi den Røst, han hørte som Svar, da Jollen blev prajet, det var Røsten af den Mand, som Philip af alle Mennesker hadede og frygtede mest, det var hans utrættelige og uforsonlige Forfølger, hvem Philip samme Dags Morgen havde sendt det brede Grin, da han troede ham bag sikker Laas og Lukke i Kulhytten.

Som ovenfor fortalt havde Lars Tambour sagt Farvel til sin ensomme Vraa paa Esrom og spadserede nok saa lystig forbi den sovende Kro ad den Vej, som han havde seet Philip tage. Men allerede da han kom til Kanalbroen, hvor Vejen delte sig, opstod der Tvivl hos ham, om Philip var gaaet lige udad til Helsingør, eller havde fulgt den nærmeste Vej til Stranden over Villingerød. Efter nogen Vaklen besluttede han sig til at gaa Mellemvejen, og han gik saa ad Gangstien, der findes

endnu, tværs over Schæfermarken*) over Havreholm ad Hornbæk til, saa meget mere, som han vidste, at Svalen havde ligger der i Vinter, og han tænkte, at Philip muligvis kunde finde paa at søge Tilflugt der ombord.

Havde Philip sneget sig ængstelig og forsigtig afsted, saa forholdt det sig ganske omvendt med Færingen. Han jublede over sin gjenvundne Frihed, han følte sig styrket af den friske Morgenluft, han sang og han fløjtede og det baade paa Dansk og paa Færøisk, og han havde den rigtige Fornemmelse af, at Ingen vilde gjøre ham Fortræd. Rigtignok gik han med vilde Hævntanker i sit Bryst, men de tyngede ikke paa hans Samvittighed; han vilde have Fingre i Philip og om muligt „faa ham ud paa Amager", hvilket vil sige, faa Hovedet hugget af ham, men det var ingenlunde for hans egen Skyld, det var Straffen for Nolsøpoul, han vilde have fuldbyrdet, kun det, og det forekom ham rigtigt og retfærdigt. At han havde mistet Kniven, gjorde muligvis ogsaa hans Sind lettere; han følte sig nu ikke længere udsat for den Fristelse at støde den i sin Fjendes Bryst, han vilde kun have en rigtig og retfærdig Straf over Forbryderen, men for at faa det, var han rigtignok rede til at vove og lide, hvad det skulde være.

Lars var ikke kjendt af Nogen paa Egnen, og Ingen vilde i den glade Morgenvandrer, der sendte en fornøjet

*) Schæfergaardens, Esromgaards Mark.

og lydelig Hilsen til hver Bondedreng han mødte, og til hver Arbejdsmand, der gik til sin Gjærning, have tænkt at see en udbrudt Fange. Han sendte i sit stille Sind en Hilsen til Svend Sobæk og hans Rollinger med Tak for Husly i Vintertiden, og han var nærved at juble i vilden Sky, da han fra Hornby Bakke fik rigtig Syn paa Havet og saa, at der ud for Hornbæk laa en nymalet Kutter, i hvilken han ikke havde svært ved at gjenkjende Svalen. I det Øjeblik var ogsaa Philip ude af hans Tanker; han fremskyndede sine Skridt, naaede Hornbæk, fik snart at vide, hvor han kunde træffe Kutterens ny Chef Jacob Reimers, hos hvem han meldte sig til Tjeneste. Denne havde saa tidt hørt den glade og godmodige Færing omtale af hans tidligere Kammerater, der næsten alle havde taget Hyre paany ombord paa Svalen, at han ikke var uvillig til at tage ham med, skjønt han egentlig havde sit Mandskab fuldtalligt, og inden Middag sad Lars paa Svalens Dæk og sang de gamle færøiske Viser om Fuglene, som hans Kammerater ikke forstode et Ord af, men „desto mere Plaseer var det“. Lars Tambours Tilbagekomst blandt Kammeraterne var en Idyl midt i det vilde Kaperliv.

Men der er ikke langt fra Villingebæk til Hornbæk, og der var ikke gaaet mange Timer af Dagen, før Rygtet naaede ud til Svalen, at der ombord paa Hajfisken, der laa ved Villingebæk, klar til at gaa ud, var kommen en mystisk syg Passager, og at Jeppe fra det Øjeblik af havde stoppet al Landlov

for sine Folk. Da gik der et Lys op for den lille Færing, og hans Sange forstummede, medens hans Tanker drejede sig om, hvorledes han skulde faa Klarhed i den Sag.

Ved Mørkets Frembrud bad han Kaptajnen om Tilladelse til at tage Jollen og ro i Land efter nogle Sager, han ikke havde faaet ombord i Formiddags, og da han havde faaet den, roede han ind til Hornbæk og kjøbte sig en Kurv Fisk, gik saa til Søs igjen og roede af alle Kræfter til Villingebæk, indtil han var Hajfisken paa Prajehold.

„Halløj! Hvem der?" raabtes der til ham fra Udkigsmanden.

„Fisker fra Hornbæk," lød Svaret. „Dejlige nyfangede Makrel."

„Her maa Ingen komme ombord. Vil Du skrubbe væk fra Lejteren!"

„Aa, Sludder," svarede Lars, idet han gjorde en Ende fast, og steg et Par Trin op, „jeg kan jo række Jer Kurven op, saa kan I see paa Varerne."

„I samme Øjeblik som Manden rakte sig over Rælingen efter Fiskene, var Lars ombord. Men nu fløj Matrosen løs paa ham for at gjenne ham tilbage. Færingen satte sig til Modværge, Matrosen kaldte Folk til Hjælp; der lød Raab, Trampen og Forbandelser, og under al den Hurlumhej lagde Ingen Mærke til, at en mørk Skygge gled fra Forenden af Kutteren henimod Lejteren, før man hørte et Spring ned i Færingens Jolle og saa den under

kraftige Aaretag forsvinde i Mørket. I samme Øjeblik var Jeppe paa Pletten, saa med et halvt Øje, hvad der gik for sig, og inden Nogen fik Tid til saa meget som at aabne Munden, greb han Færingen i sine vældige Arme, løftede ham højt op over Rælingen og kastede ham langt ud i Havet.

Folkene stode et Øjeblik stumme af Forfærdelse over denne uventede Brutalitet, men da de hørte det tunge Pladsk, gik Naturen over Optugtelsen, og der lød et højt Raab fra flere Sider paa een Gang: „Mand overbord!"

„Hold Kjæft! Hvad kommer det Jer ved?" brølede Jeppe i Mørket, men i samme Øjeblik huskede han paa, at Kutterens Jolle slæbte agterud, og at Færingen kunde redde sig op i den; han fløj da agterud for at hindre ham deri, men han snublede i Mørket over Færingens Fiskekurv, der var bleven staaende paa Dækket, og dette frelste Lars Tambours Liv; thi hvor rap Jeppe end var med at komme paa Benene igjen, havde dog Lars været rappere, og da Jeppe havde sit ene Ben over Rælingen for at komme ned og kaste Lars ud af Jollen, hvor denne allerede havde fat i Fangelinen, som han i et Øjeblik fik kastet los, og Jeppes andet Ben næsten var klart af Rælingen, og han skulde til at slippe sit Tag med Hænderne, gled Jollen bort under hans Fødder og forsvandt hurtigt i Mørket i samme Retning som den anden Jolle.

Jeppe rasede, slog og skjældte. Ikke blot havde

han mistet Jollen — den fik han nok igjen — men han var bleven til Nar for sine egne Folk, thi i det Øjeblik, han hang udenbords og Jollen gled væk under ham, havde han hørt en Fnisen over sit Hoved, men uden at han vidste, hvem den kom fra, og det allerværste var, at Philip var borte; dermed svandt ikke blot den lovede Belønning, men det Pant, der sikrede ham Straffrihed for gamle Historier. Jeppe var ikke god at komme nær den Nat.

Paa Stranden fandt Lars sin Jolle. Den, hvori han havde reddet sig selv, trak han paa Land, og roede i sin egen tilbage til Svalen.

Næste Dag begjærede han at afmynstres, og da som sagt Svalens Mandskab var fuldtalligt, og han kun paa Mandskabets Bøn var bleven taget med, fik han med Lethed sin Afsked igjen, og nu begyndte Jagten paa ny.

XIII.

Uhret.

Der var gaaet omtrent en Ugestid, efterat de ovenfor fortalte Begivenheder havde tildraget sig, da Etatsraad Wejgell modtog følgende Brev:

„Jeg seer mig atter i den sørgelige Nødvendighed at maatte ulejlige Hr. Etatsraaden med mine Skriverier, thi i de sidste Dage har Undersøgelsen angaaende Deres salige Hr. Broders saa sørgelige Endeligt antaget et helt nyt Udseende og synes at ville føre til et Resultat, der er ligesaa overraskende som mistrøstende for den, der som jeg idelig er beskjæftiget med at randsage det menneskelige Hjærtes Dyb. De vil godhedsfuldt erindre, at jeg i min forrige Skrivelse havde den Ære at meddele Dem, at den for Mordet mistænkte forhenværende Kaperkaptajn Philip Bendtsen, almindelig kaldet Sorte Philip, var bleven paagreben sammen med en mistænkelig Mand, der udgiver sig for en Færing og muligvis ogsaa virkelig stammer fra Færøerne, fremdeles, at Paagribelsen især skyldtes en hidtil her i

Egnen højt agtet Skovfoged, netop den samme, i hvis Hus Deres salig Broder tilbragte sine sidste Dage. Sidst af Alle vilde jeg eller Nogen af dem, der kjendte denne Mand, have kunnet tro, at han under sit ædle og naturlige Væsen skjulte en Røvers og Morders grumme Hjærte, men desværre er jeg nu næsten vis paa, at han og ingen Anden er den skyldige.

Jeg veed ikke, om det er Deres Højvelbaarenhed bekjendt. at Hr. Konferentsraad Jantzen i en Uges Tid omtrent har opholdt sig her paa Egnen, hvor hans Nærværelse hos Høje og Lave blev hilst med uskrømtet Glæde og Taknemmelighed. I en tilfældig Samtale med denne udmærkede Mand kom jeg lejlighedsvis til at berøre den omtalte Undersøgelse; han hidkastede da, men som en aldeles løs Formening, hvorpaa han aabenbart selv ikke lagde nogen Vægt, den Bemærkning, at man i en saa alvorlig Sag som denne vel maatte vogte sig for forudfattede Meninger, at det dog ingenlunde var afgjort, at Philip var Morderen, og at man heller ikke burde tabe Skovfogden af Sigte. Jeg tog i min Forblindelse slet intet Hensyn til Konferentsraadens Ord, men maa nu i Sandhed beundre denne sjældne Mands skarpe Blik. Baade Philip og Færingen ere undvegne af Arresten; den første, der sad i Klosterets overordentlig faste Kjælderrum, paa en fuldstændig gaadefuld Maade. Færingen agter jeg at lade løbe, da han ikke synes at frembyde nogen Interesse, men vi have sat alle Kræfter

i Bevægelse for at fange Philip; desværre maa jeg bekjende, at vi hidtil savne ethvert Spor.

Under disse Forhold tog jeg mig for at undersøge Skovfogdens Forhold, men da han er en Mand, der her paa Egnen nyder almindelig Agtelse, gjorde jeg det med den største Hensynsfuldhed, idet jeg udbad mig Tilladelse til — for hans egen Skyld — at foretage en Husundersøgelse hos ham. Han syntes vel noget overrasket og pinlig berørt af denne min Begjæring, men jeg sporede ikke mindste Frygt hos ham, snarere en hæderlig Mands saarede Æresfølelse. Undersøgelsen blev foretagen af mig personlig i Forbindelse med Sognefogden og min Fuldmægtig. Vi havde søgt hele Huset igjennem, da vi i et Chatol, der staar i hans sædvanlige Opholdsværelse, fandt et lille, særlig omhyggelig aflaaset Rum, som man ikke let lægger Mærke til, og det var mig øjensynligt, at han kun med Overvindelse udleverede mig Nøglen dertil, men hvad skildrer vor Overraskelse, da vi her fandt, omhyggelig indpakket, et overordentlig kostbart Gulduhr, indvendig udstyret med mange Ædelstene, der omgave et Navnetræk, to sammenslyngede Bogstaver, E. W.?

Da disse Bogstaver syntes at hentyde paa Deres og Deres Hr. Broders Navn, udbade vi os Oplysninger om, hvorledes han var kommen i Besiddelse af samme, og han fremkom nu med en højst usandsynlig Fortælling om, at han, idet han som ganske ungt Menneske steg i Land paa Toldboden

efter Slaget paa Rheden, i hvilket han virkelig har taget en hæderlig Del ombord paa Prammen Nyborg, har faaet det af en ham ubekjendt Mand, og at han, som umiddelbart derefter faldt i Afmagt paa Grund af Overanstrængelse, først senere opdagede Uhrets Værdi, og at han i Følge sin afdøde Faders Raad — et meget slet Raad, som De seer — skjulte det omhyggeligt for Alle i det højst usandsynlige Haab, at han engang ved et Tilfælde skulde træffe paa dets oprindelige Ejermand. Hele denne Historie lignede i den Grad en i Øjeblikket — jeg tilstaar det, ikke uden Talent — opfunden Nødløgn, at jeg saa mig i den beklagelige Nødvendighed at maatte sikre mig Skovfogdens Person, og han er i dette Øjeblik Arrestant paa Esrom.

Jeg tvivler ikke paa, at denne Meddelelse vil gjøre Dem og især Deres Frøken Broderdatter overordentlig ondt, da jeg erindrer, at ogsaa De syntes at have fattet en høj Grad af Godhed for og Tillid til den unge Skovfoged, og jeg maa desværre end yderligere anmode Deres Højvelbaarenhed og Deres Frøken Broderdatter om, saa snart Lejligheden dertil gives, at komme herud paa Egnen, for om muligt at faa Uhret identificeret som et, der virkelig har tilhørt Deres salig Broder; muligt kunde jeg ogsaa sende det til Dem, men hvis det kunde undgaas, vilde jeg under de forhaandenværende Omstændigheder foretrække ikke at lade det komme ud af mine Hænder, af Frygt for, at det ved et eller andet uforudseligt Tilfælde skulde gaa tabt.

Jeg beder Deres Højvelbaarenhed ikke at tage mig denne min ærbødige Anmodning ilde op, men med et Par Ord lade mig erfare, om vi kunne glæde os ved Hr. Etatsraadens Besøg, og i saa Tilfælde, til hvilken Tid.

Denne Opdagelse med Uhret har gjort mig selv megen Sorg, da ogsaa jeg hidtil nærede megen Agtelse for den dygtige og tilsyneladende saa hæderlige Mand, men, hvis det er et Uhr, der kan bevises at have tilhørt Deres salig Broder, er der tilvisse ingen Tvivl om, at han i ethvert Tilfælde paa ulovlig Maade har sat sig i Besiddelse af en denne tilhørende meget værdifuld Ejendom.

Endnu i en anden Henseende volder denne Sag mig Bekymring. Rygtet om Skovfogdens Arrestation og den Mistanke, der hviler paa ham, har sat hele den herværende Befolkning i Uro og Bevægelse. Der har allerede været utilbørlige Sammenstimlinger og højrøstede Sammenrottelser i Esrom Kro i den Anledning, og Sagen kunde, hvis den ikke bringes hurtig til Ende, antage saadanne Dimensioner, at man kunde frygte for, at der vilde blive gjort Forsøg paa at befri den Fangne med Magt, og Deres Højvelbaarenhed vil lettelig kunne erkjende, hvor aldeles magtesløs jeg i saa Tilfælde vilde være lige overfor en ophidset Befolkning, assisteret, som jeg er, af en Politibetjent med Træben og en gammel Sognefoged, og jeg formoder, at disse oven i Kjøbet ville være tilbøjelige til at tage

Fangens Parti, saa overbeviste ere de om hans Uskyldighed.

Med udmærket Højagtelse
Deres Højvelbaarenheds ærbødigste Tjener
P. Skovlund,
Kancelliraad og Birkedommer.

P. S. Jeg har senere faaet tilforladelig Meddelelse om, at det her paa Egnen for nogen Tid siden verserende Rygte, om at Kejser Napoleon var død, ene hidrørte fra en iøvrigt hæderlig, men til Politik stærkt hengiven Smed og Skolelærer i Nøddebo, hvem en eller anden letfærdig Person havde givet den Historie at rende med. Det var at ønske, at slige Rygtesmede kunde rammes af Lovens Arm."

Under Læsningen af dette lange Brev havde Etatsraaden havt ondt ved at styre sin Utaalmodighed, og han var ikke fri for jævnlig at have afbrudt den ved et „Fæ!" „Dosmerpande!" eller et lignende hædrende Tilraab, hvilke alle gjaldt hans juridiske Korrespondent i Nøddebo. Da han endelig var færdig, krammede han det sammen til en Klump og slængte det med et voldsomt Kast hen i den anden Ende af Stuen, saa rejste han sig og travede, som det i lignende Tilfælde var hans Vane, i nogen Tid op og ned ad Gulvet.

Og dog var det mindre Forundring og Vrede over Kancelliraadens Kejtethed eller Dumhed, der paa denne Maade gav sig Luft, end en bitter

Følelse mod hans Ungdomsven, Konferentsraaden; thi naar han sammenholdt Ytringerne i Brevet med dennes Udtalelser for saa kort Tid siden i deres fortrolige Samtale, var der for ham ingen Tvivl mulig om, at Konferentsraaden var Ophavsmanden til Kancelliraadens Fremgangsmaade, og han gjentog atter og atter for sig selv det Spørgsmaal, der alt før havde fremstillet sig for ham, i hvad Forhold denne stod til Philip, og hvad han tilsigtede med at vende Lovens Arm fra denne til den ganske uskyldige Skovfoged. Ja, han kunde end ikke afholde sig fra den Tanke, at samme hans gode Ven havde en Finger med i Spillet ved Philips gaadefulde Undvigelse, uagtet han af Brevets Datering kunde see, at denne maatte være gaaet for sig efter Konferentsraadens Afrejse fra Esrom. Det var dog umuligt, at hans egne Bemærkninger om Nolsø-affairen kunde indeholde tilstrækkelig Grund for ham til saaledes direkte at blande sig i Rettens Gang. Et Øjeblik havde han i Sinde at begive sig lige hen til ham for at kræve ham til Regnskab, men opgav det dog strax igjen i den Overbevisning, at han dog Intet vilde faa at vide, og han vidste, at Jantzen var for klog til, at han direkte skulde have givet Kancelliraaden Tilskyndelser; han havde naturligvis nøjedes med ved Antydninger og løst henkastede Bemærkninger at indsmugle den Forestilling hos den ikke meget skarpsynede Kancelliraad, at Skovfogden lige saa godt kunde have

begaaet Mordet som enhver Anden. Men Uhret! Et med Ædelstene besat Gulduhr, med Navnetrækket E. W. var fundet i hans Besiddelse! Det var hans Broders Uhr, derom var der ingen Tvivl. Vel var det mange Aar siden, han havde seet det, men han huskede det godt, det var et gammelt Familiestykke, der ikke let kunde forvexles med noget andet, og Skovfogdens Forklaring var ham saa meget mindre fyldestgjørende, som han bildte sig ind, at hans Broder paa den Dag, den 2den April 1801, ikke havde været i Kjøbenhavn. Der var kun Eet at gjøre, saa hurtigt, som ske kunde, at komme til Esrom og om muligt faa Sagen opklaret. Han skrev endnu samme Dag til Kancelliraaden og meldte sin og sin Broderdatters Ankomst uden at indblande nogen Bemærkning om Undersøgelsen og den ved samme anvendte Fremgangsmaade.

Derefter først skred han til den vanskelige Sag at meddele Mary Indholdet af Kancelliraadens Brev og forestille hende Nødvendigheden af, at hun fulgte med. Til hans store Glæde tog hun Sagen med fuldkommen Ro, overbevist, som hun var, om at den Sag hurtig vilde kunne ordnes ved deres Tilstedekomst; kun var hun endnu mere end han ivrig efter, at Afrejsen skulde ske strax, og det blev da vedtaget, at Etatsraaden allerede Dagen efter skulde leje Vogn til Esrom for sig og Mary. De stolede paa i Løbet af en Dag eller to at ville kunne faa Skovfogden befriet, og de vilde

saa tilbringe et Par rolige Dage i den smukke Egn ved Esrom Sø og Grib Skov og muligvis gjøre en Udflugt til Søborgs Ruiner og gjøre et kort Besøg hos deres Ven, den unge Præst, der nu nogenlunde maatte være kommen i Orden i sin Præstegaard.

XIV.

Paa Salsloftet.

Nu vender Fortællingen sig til samme Præstegaard og til dens Indehaver, vor gamle Ven Rasmus Lyngby. Et Par Dage efterat det omtalte Brev havde lagt Beslag paa alle Tanker i Huset i Store Kongensgade, gik han en Aften og syslede paa „Salsloftet“ i Søborg Præstegaard. Det var ikke den nuværende Præstegaard, som først er opført for omtrent en Snes Aar siden, da den gamle brændte. Beboelseslejligheden laa dengang umiddelbart ud til Kirkegaarden, en meget bekvem Indretning for Gjengangere og Spøgelser eller for dem, der vilde lege Gjenganger og Spøgelse, hvis de vilde aflægge Præsten et Besøg. De kunde gaa lige ind ad ethvert aabentstaaende Vindue uden at befatte sig med Nøglehuller eller lignende mindre bekvemme Adgange. For at komme til Haven fra Stuehuset maatte man gaa over Gaarden og derfra igjennem en Gang i den nordlige Sidelænge. I denne Gang førte en Trappe op til et rummeligt Værelse ovenpaa, som gik under Navn af Salsloftet.

Den unge Præst havde under sit niaarige Ophold paa Færøerne givet sig meget af med disse Øers Dyreverden og havde medbragt en forholdsvis betydelig Samling, dels af udstoppede Fugle og Fisk, dels af tørrede Skind, som han nu var ivrig beskjæftiget med at ordne og opstille paa Salsloftet, der laa fortræffeligt til at afgive Plads for hans Samlinger. Han var den Aften, vi tale om, i travl Virksomhed dermed, og skjønt Dagene alt vare lange, havde han maattet tænde Lys for at kunne læse Navne og Notitser i de talrige Bøger og Blade, der laa paa et Bord midt paa Gulvet, medens han efterhaanden fyldte Skabene og Reolerne langs Væggene. Et Par Træstole tjente ham ligeledes snart til Trappestige, snart til at sætte fra sig paa.

Det var sent paa Aftenen, ja rettere sagt ud paa Natten, da han hørte sagte Trin udenfor, derefter Nogen famle ved Døren, og han var ikke fri for, at der foer en overtroisk Fornemmelse igennem ham, da han endelig mærkede, at Døren sagte gik op, og han i det svage Lys saa en lille Kvindeskikkelse træde næsten lydløst ind ad Døren og blive staaende indenfor uden at sige et Ord.

Præsten stod lige saa tavs som hun og stirrede paa den underlige Skikkelse, og vidste ikke ret, om han havde en Levende eller en Død for sig, indtil hun endelig talte. Røsten lød dæmpet og sørgmodig.

„God Aften, Hr. Pastor, for det er vel Dig, der hedder Rasmus Lyngby? Kjender Du mig?“

„Nej, jeg gjør ikke. Hvem er I? og hvor kommer I fra saa sent?“

„Da har Du seet mig før, Rasmus Lyngby, men det er længe siden, Du saa mig sidst, vel en Snes Aar eller mere, men da var Du en lille Dreng. Jeg er Grib, som de kalder mig.“

„Grib! Grib!“ udbrød Præsten og tog sig om Hovedet, som naar man med Vold vil tilbagekalde et forlængst udslettet Minde. „Grib! Ja jeg husker det Navn og har ogsaa seet Jer engang før — jeg fulgte med gamle Erhard, og I kom og talede med ham — men — ja undskyld mig, jeg har været mange Aar borte fra Landet; men nu husker jeg tydeligt fra min Barndom Gribkonen — er det Jer? Siden I søger mig, især paa denne Tid af Døgnet, saa maa der være noget Vigtigt, noget Tungt, der driver Jer. Kom nærmere, Moder, I maa være træt, sæt Jer ned og sig mig, hvad I har paa Hjærte. Baade som Menneske og som Præst er jeg pligtig til at tjene Jer, om det staar i min Magt.“

„Tak, Rasmus Lyngby; ja det ventede jeg mig af Dig,“ udbrød Konen og satte sig, „ja Du bliver vel ikke vred over, at jeg siger Du til Dig, men jeg er nu — jeg kan ikke gjøre ved det — jeg er nu ikke mere som andre Mennesker.“

„Bryd Jer ikke om det, Moder; kan jeg være Jer til Hjælp og Trøst, er jeg rede.“

„Ja, jeg tænker, Du kan saa.“

Atter gjorde hun en lang Pavse; det var, som om hun kæmpede med sig selv, inden hun kunde

faa det over Læberne, som det nu var hendes Agt at sige.

Endelig begyndte hun igjen:

„Kan Du fra Dine Drengeaar huske Lise Maansdatter fra Gilleleje?“

„Lise Maansdatter? ja, jeg har hørt tale om hende, bi lidt, var det ikke hende, som druknede sig? Men det maa have været, før jeg blev født.“

„Visselig havde vor Herre handlet naadig mod hende, hvis hun var sunket i Havet, før hun sank endnu dybere; men rigtigt er det, som Du siger; de Fleste troede, hun havde druknet sig, da hun forsvandt fra Esrom Kloster, og Ingen hørte Noget til hende siden; men drukne sig! nej, den Synd er hun gaaet fri for, for her sidder hun, Lise Maansdatter, og ikke har jeg aabenbaret for Nogen i fyrretyve Aar, før nu, da den højeste Nød driver mig, hvad jeg hed, før jeg blev, som jeg nu er, og jeg flygtede til Skoven, og de kaldte mig Grib.“

„Lange og tunge Tider har I levet der, Moder, for allerede fra mine Drengeaar af hørte jeg jo Gribkonen omtale, og dengang, jeg saa Jer, saa I allerede ud som en gammel Kone; men hvad er der nu sket, der kan bringe Jer til at røbe for mig, hvad I har skjult for alle Andre?“

„Der er sket det, at vor Herre har aabnet mit Øje. Da jeg var flygtet bort og fandt mig selv som et vildt Dyr i Skoven, da svor jeg en formastelig Ed. Sig mig nu, Rasmus Lyngby, for Du er jo Præst, siger Guds Lov, at jeg skal holde

eller bryde den Ed, og tør Du, efter at jeg har brudt den, give mig det hellige Sakramente, som jeg har tørstet og hungret efter i fyrretyve Aar?“

„Ja, visselig tør og skal I bryde den Ed, I svor, hvis den var formastelig, og veed I da ikke, at der er større Glæde i Himlen over een Synder, som omvender sig, end over ti, som ikke have Omvendelse behov. Men hvad var det, I svor?

„Jeg svor, at jeg vilde bære min Sorg alene; at Mennesker, Menneskers Nød og Menneskers Glæde skulde være for Intet at regne, at ikke skulde nogen Nød være mig saa svær, at jeg vilde ty til Menneskers Samfund; men nu — nu staar et godt og uskyldigt Menneskes hele Fremtid, maaske et Menneskes Liv i Fare for min Synds Skyld; nu sværger jeg paa Evangeliebogen“ — her tog hun det gamle Exemplar af det ny Testamente, af hvilket hun havde læst for de Døvstumme Juleaften, op af sin Lomme, lagde det paa Bordet og lagde sin Haand derpaa — „nu sværger jeg paa Evangeliebogen og paa Guds hellige Ord, at jeg skal gjøre, hvad et Menneske i min usle Stilling formaar for at hjælpe Skovfogden, skal jeg end staa til Spot og Skjændsel for Alle, der endnu kunne huske Lise Maansdatter — hun, som druknede. Sig mig, Rasmus Lyngby, vil Du høre, hvad jeg har at fortælle, og naar Du har hørt det, lyse Forbandelse eller Velsignelse over mig?“

Og saa begyndte hun sin sørgelige Fortælling om et Liv saa grufuldt og forpint, som kun faa har fristet, kun holdt oppe ved eet Lysglimt, der

skinnede paa hendes Sti, men selv det blev hende til Angst og Kvide, da hun selv var den, der holdt det nede og altid frygtede for at slukke det helt.

Men hendes Fortælling varede det meste af Natten, det er derfor nødvendigt at give Indholdet deraf i stærkt sammentrængt Form.

Det var paa den Tid, for næsten fyrretyve Aar siden, da den bekjendte Mordproces blev ført der i Egnen, da Niels Aagesen blev beskyldt for at have myrdet en Skovbetjent. Niels Aagesen blev tilsidst dømt og henrettet som Følge af hans egen Tilstaaelse, men der var allerede dengang Mange, der troede, at han var uskyldig, men at hans Forstand var bleven forstyrret ved et Syn, han bildte sig ind at have havt Natten efter, at han var brudt ud fra Kjælderfængslet paa Esrom. Under denne langvarige Proces var der til Bistand for Birkedommeren bleven sendt en ung Lovkyndig ved Navn Jantzen ud til Esrom, hvor han havde havt Bolig paa Klosteret. Der blev han bekjendt med Lise, der tjente hos Regimentsskriveren Bastiver; der udviklede sig et brødefuldt Forhold imellem dem, og da Lise kjendte nogle hemmelige Gange i Klosteret, blev det let for dem at mødes.

Kort efterat Undersøgelsen var sluttet, rejste Jantzen tilbage til Kjøbenhavn, og det var ikke længe derefter, at Lise forsvandt; det var en almindelig Tro, at hun var druknet, skjønt man aldrig fandt hende, og hun var snart glemt der paa Egnen. Men hun levede i Kjøbenhavn, hvor Jantzen havde

skaffet hende en af alle ukjendt Bolig, og her fødte hun ham en Søn, der fik Navnet Philip, og først sex Aar senere atter en Søn, der fik Navnet Henrik. Hvorledes det var gaaet til, at den ældste fik Familienavnet Bendtsen, den yngste Navnet Markussen, det vidste hun ikke, det havde Jantzen faaet ordnet saaledes. Jantzen gjorde iøvrigt baade for hende og Børnene, hvad der stod i hans Magt, men den ældre, Philip, viste allerede fra sin Barndom et forunderlig vildt og stridigt Sind, medens den yngste, Henrik, altid var mild og kjærlig, men blev, saasnart han var stor nok dertil, altid tirret og tyranniseret af Philip og spottet, naar han ikke vilde tage Del i hans og hans Kammeraters uvorne Streger. Naar Jantzen en sjælden Gang — det blev sjældnere og sjældnere — besøgte dem, rystede han paa Hovedet og sagde: „Han maa til Søs,“ og skjønt Moderen frygtede for, at det vilde blive hans sikre Undergang, gav hun dog tilsidst sit Minde dertil; og saasnart han var bleven konfirmeret, gik han ud som Skibsdreng. Nu gik der nogle Aar i Angst og Jammer; hvor længtes hun ikke efter sin smukke Dreng med det store sorte Haar, men hvor skælvede hun ikke ved Tanken om, i hvilken Skikkelse hun vilde faa ham at see igjen. Jantzen slog aldrig helt Haanden af hende, han besøgte hende engang imellem, dog altid naar Henrik var i Skole; thi han betalte Skolegang for ham i en anseet Skole, og det glædede ham i høj Grad, naar han hørte, hvor flink han var, men han vilde aldrig sees af ham, og Drengen

anede ikke og maatte ikke ane, at denne fremmede Mand, som han kun en sjælden Gang flygtig havde seet og aldrig videre lagt Mærke til, var hans Fader. Men naar Moderen talte til Jantzen om Philip, rystede han paa Hovedet og sagde: „Bed til, at han maa være død."

Under disse Forhold følte hun stundom, at hun blev mere og mere tung i sit Sind, ja undertiden, at hendes Tanker forvildedes, og aldrig vovede hun at sende dem til sit Barndomshjem, hvor nu en gammel Moder — hvis hun da levede endnu — sikkert sørgede over hendes Død. Da faldt pludselig det tunge Slag over hendes Hoved, der skilte hende fra Menneskenes Samfund.

Hendes lille Dreng, hendes Glæde og Haab, det Eneste, der bandt hende til Livet, blev syg, og det viste sig, at det var Børnekopper. Drengen blev indlagt paa Hospitalet, og den ulykkelige Moder søgte Gang efter Gang forgjæves at faa ham at see eller i det Mindste at høre, hvorledes det stod til med ham. En Vinteraften var hun atter bleven afvist, og da hun trængte paa for dog om muligt at faa det trøstende Ord, hørte hun en raa Stemme raabe: „Naa, er den forbandede Kjælling her igjen? Sig hende, at hvis Ungen ikke er død, saa kreperer den i Nat!" og dermed blev Døren slaaet haardt i foran hende. I sin store Fortvivlelse gik hun, hvad hun havde lovet aldrig at gjøre, til Jantzen i hans Hjem. Allerede paa Trappen hørte hun Latter og Sang af mange Stemmer, og paa hendes ængstelige Spørgs-

maal blev der svaret, at hun ikke kunde faa ham i Tale, der var Selskab. Hun fik dog ved at trygle og bede En af Husets Folk til at kalde ham ud i Entréen, men der blev hun, hvad enten han ikke tilfulde forstod hele Omfanget af hendes Fortvivlelse, eller han ansaa det for nødvendigt at værne om sit Rygte, overøst med voldsomme og bitre Ord og tilsidst formelig vist Døren. Hun ilede som en Vanvittig gjennem Gaderne, uden at hun ret vidste, hvor hun kom hen, men pludselig befandt hun sig i en larmende og skrigende Hob; et Par Politibetjente trak afsted med en Matros, og da Flokken tilfældigvis kom forbi en Lygte, og Lygteskjæret faldt paa Matrosens Ansigt — hvad saa hun? Den fangne Sømand, som under Mængdens spottende Tilraab førtes afsted af Politiet, det var hendes Søn, Philip. Hun kunde ikke lade det være, hun raabte hans Navn; han svarede med en raa Ed: „Kjællingen er fuld!“, saa faldt hun om og blev liggende. Hun blev anseet for drukken, der var jo En, der havde raabt, at hun var fuld, og hun blev af Vægterne bunden til en Stige og i et nyt Triumftog bag efter sin Søn baaret til Raadstuen for at sove Rusen ud.

Næste Nat flygtede hun bort, og der gik en Tid, hvorom hun ingen Minder havde. Hvor hun i den Tid var, hvor hun fik Føde, hvorledes hun undgik at dø paa Landevejene, derom vidste hun Intet. Endelig kom hun til Bevidsthed om, at hun levede og i nogen Tid maatte have levet i en stor Skov; men hun betragtede sig som død for

Verden, og Verden for hende, og hun svor den formastelige Ed, at hun vilde leve alene, alene for sig og sin Elendighed, og saaledes blev hun til den Grib eller Gribkonen, som Alle havde hørt tale om, som Nogle ansaa for en ond Trold, Andre for en stakkels vanvittig Kvinde; hun var Noget af begge Dele. Men hun kunde ikke holde sin Ed helt; hun maatte tage imod Menneskers Hjælp, hvis hun ikke vilde begaa Selvmord, og det vilde hun ikke, og hun maatte ogsaa være taknemlig derfor, hun kunde i Følge sin Natur ikke lade det være, men hun indskrænkede sine Fornødenheder ikke blot til det mindst mulige, men langt, langt under det, de fleste Mennesker vilde have anseet derfor.

Det lykkedes Jantzen, da han først havde faaet opsporet hende, at holde en Slags Forbindelse med hende i Live ved Hjælp af et Par underordnede Skovbetjente, gamle Erhard og Mads i Fændrike-Huset, Fændrike-Jens's Fader. Hun skrev endogsaa et Par Ord til ham en Gang om Aaret. Han havde nemlig ladet hende vide, at Sønnen Henrik ikke var død paa Hospitalet, men frisk og sund, og haabede derved at kalde hende tilbage til Menneskene, og om ham drejede sig ogsaa alle hendes Tanker, thi i hendes aarlige Brev til Jantzen stod altid det samme: „Pas paa Henrik, at han ikke kommer i Ledtog med Philip, skil dem ad, lad Henrik aldrig faa at vide, at han har en Broder i Live.“ Det var nu en let Bøn at opfylde, thi Philip gik sine egne Veje og ønskede ikke at gjøre noget Familieskab

gjældende, og det er ikke sikkert, at det nogensinde har været klart for ham, at han og Henrik vare Brødre, saa meget mere, som de jo bare forskjellige Familienavne.

Imidlertid tog Jantzen sig vedblivende af Henrik, dog uden at ville see ham; han holdt ham i Skole og i Huset hos brave Folk, hvor han voxede op til et dygtigt og lovende ungt Menneske. Han vidste Intet om sin Fader, om hvem han antog, at han var død i hans spæde Barndom, og om Moderen, hvem han mindedes med den inderligste Kjærlighed, troede han, at hun var død, medens han som Dreng laa paa Koppehospitalet. Han blev Student, og da hans Plejefader ved den Tid lod ham vide, at nu var den Sum sluppen op, der var udsat for hans Opdragelse, tog han med Energi fat paa sit theologiske Studium, samtidig med, at han ved Undervisning og hvad Arbejde, han ellers kunde faa, underholdt sig selv.

Men pludselig hørte hans Bekjendte til deres Forundring, at han havde kastet Alt overbord og havde taget imod en ringe Plads som Informator hos Amtsforvalteren paa Esrom, og de Forsøg, der bleve gjorte fra hans Venners Side paa at faa ham tilbage derfra, vare fuldstændig frugtesløse.

Det var et uforsigtigt Ord af den Mand, i hvis Hus han havde boet siden Moderens Flugt, og som maa have vidst mere, end Jantzen holdt af, der bragte ham til at faa et Indblik i Begivenhedernes rette Sammenhæng og bragte ham paa Moderens

Spor, og det var fra det Øjeblik, at han slog sig ned paa Esrom, hvor han, som Læseren veed, „var tilfreds"; thi han satte fra det Øjeblik sit Liv ind paa at kunne være Noget for sin ulykkelige Moder. At føre hende tilbage til Mennesker havde han snart opgivet, men han fik hende saavidt, at hun vilde tage imod hans barnlige Kjærlighed, ja engang imellem, med lange Mellemrum, førte han hende i Nattens Mørke ind i sit Allerhelligste, hvor hun et Par Gange om Aaret sov en kvægende Søvn, medens Sønnen vaagede over hende, og naar han saa sang hende i Søvn som et lille Barn, saa følte hun, at selv hun, det usleste og elendigte af alle Mennesker, ikke havde saaet Kjærlighed forgjæves. Men hun vidste ogsaa, at Henrik for hendes Skyld havde givet Afkald paa al Forfremmelse i Livet, og at Intet vilde kunne bevæge ham til at søge bort fra det Sted, hvor han kunde være hende til Hjælp og Trøst, saa længe hun levede, og dette blev hende til en ny Byrde.

Alt dette og meget mere fortalte Grib i Løbet af Natten. Hun fortalte ogsaa om, hvorledes hun i Vinter havde plejet Philip i Huset hos de to Døvstumme i Gadevang, men ellers undgik hun saa meget som muligt at nævne hans Navn.

Men saa lang Fortællingen end var, saa var det dog endnu ikke gaaet op for Præsten, hvad det Ny var, der var kommen til, der havde aabnet hendes Øje for, at det var Synd med Bevidsthed at trække sig udenfor Mennesker og Samliv med Mennesker,

at leve med sig selv og sine egne Lidelser i Stedet for efter Evne at leve for Andre, og han gjentog, da han havde ladet hende fortælle til Ende, sit Spørgsmaal fra før.

„Har jeg ikke sagt Dig det endnu? ja, saa hør. Imorgen vil de paa Thinghuset ved Esrom dømme Skovfogden for Tyveri af et Uhr, ja maaske for Mord, og han er ligesaa uskyldig deri som Du og jeg, men er der noget Menneske, der kan vidne for ham, saa er det Dig, og derfor skal Du møde paa Thinget imorgen og sværge ham fri."

Præsten fik ved disse Ord en Formodning om, at Konen dog ikke var rigtig i Hovedet, men han svarede med Venlighed:

„Ja, jeg har nok hørt lidt om det Mord og det Uhr, men I glemmer, at det Altsammen er Noget, der er sket, medens jeg var langt borte, og at jeg først for faa Uger siden er kommen hjem. Hvorledes skulde jeg kunne vidne for en Mand, jeg aldrig har seet?"

„Aldrig seet! Rasmus Lyngby, jo, hvis noget Menneske i Verden kan sige Noget om dette Uhr, saa maa det være Dig. Seer Du ikke Guds Finger i, at Du netop er kommen tilbage i rette Tid for at kunne sværge for Fændrike-Jens?"

„Fændrike-Jens!" raabte Præsten og sprang op, „Fændrike-Jens! Hvad fortæller I mig om ham?"

„Men veed Du da ikke, at Skovfogden, som de siger har skudt Manden for at stjæle hans Uhr, at det er Fændrike-Jens?"

„Nej, det havde jeg ingen Tanke om; jeg har hørt, at en Skovfoged Madsen var arresteret — men Fændrike-Jens! Han skulde have begaaet en saa lumpen Forbrydelse!“

„Ja, han forklarer, at han har faaet det den 2den April, den Dag, da I to var sammen —“

„Ja, det har han jo ogsaa, og Gud velsigne Jer, at I kom for at minde mig derom. Det Uhr har jeg seet i hans Eje for ni Aar siden. Vær rolig, Moder, han skal ikke blive dømt.“

„Saa være vor Herre da med Dig, Rasmus Lyngby, og holde sin Haand over Dig og Dit Hus! Aa, hvor det lettede, at jeg har kunnet sidde her og fortælle! Tror Du saa, at vor Herre vil tage mig til Naade igjen, og vil Du tage mig til Alters, hvis jeg kommer og begjærer det af Dig? nej, Du skal Ingenting sige, Du kunde fortryde det — men giv mig saa min Bog — og Farvel!“

„Vent et Øjeblik, Moder. Maa jeg gjøre eet Spørgsmaal endnu? Hvor er Philip? Kan der ikke gjøres Noget for ham?“

Da satte hun sig igjen et Øjeblik ned, bukkede Hovedet og holdt sine Hænder for Ansigtet, rejste sig saa og sagde ganske sagte:

„Nej, Rasmus Lyngby, der maa Vor Herres egen Haand til, der er Menneskers for svag. Farvel og Tak.“

Saa forsvandt hun lydløst ud ad Døren og ned ad Trappen, som hun var kommen; men Dagslyset overraskede Præsten paa Salsloftet, og han fik fra

den Dag den Vane, naar han arbejdede derovre, at sørge for, at den ene af de to Træstole altid stod tom, uden Fugle, Fiske og Papirer; den stod for at vente paa den gamle Kone, for at hun strax kunde finde Hvile, hvis hun skulde komme igjen; men han saa hende aldrig mere, og Ingen veed over Hovedet at have seet Noget til hende siden den Nat paa Salsloftet i Søborg Præstegaard.

XV.

Paa Thinge.

Etatsraaden og hans Broderdatter vare ankomne til Esrom. Vel bleve de modtagne med Skrabud og Buk af Skade, medens den rødhaarede Tærne Pernille svirrede rundt med Støvekost og Karklude, men de havde dog ikke en Fornemmelse af at være velkomne. Retten sattes kun hver Torsdag, og de vare komne om Tirsdagen, saa at de havde en Dags Tid at løbe paa, i hvilken de saa sig lidt om i Egnen. Men hvor de kom, havde de den samme Fornemmelse. Mary gjensaa jo ikke saa Faa, som kjendte hende fra hendes Vinterophold i Nyhegn, men naar hun i Skovhusene mødte Børn og Koner, med hvem hun saa tidt havde talt et venligt Ord, saa hun ikke de milde Ansigter, der altid før havde mødt hende, tværtimod, man skyndte sig forbi med saa kort en Hilsen som mulig.

Det var Kancelliraaden, der var Skyld i denne uvenlige Modtagelse. Det forholdt sig ganske rigtig, som han havde skrevet til Etatsraaden, at der var

opstaaet stor Uvillie i Anledning af Skovfogdens Fængsling. Der havde været Folk hos ham, der havde vovet at forlange Grunde og Regnskab af ham, ja, der ymtedes om, at en ikke ringere Person end Per Voxtrup havde slaaet i Bordet for ham i hans eget Kontor; der havde været blæst til Bystævne baade i Esbønderup og Saltrup, og formelige Raadslagninger vare blevne holdte. At arrestere Skovfogden som mistænkt for at have dræbt den Fremmede og stjaalet Uhret, var i Alles Øjne en utrolig Dumhed, og med en rigtig Fornemmelse havde de faaet Færten af, at Kancelliraaden her havde handlet efter Fremmedes Indskydelser, og hvem anden kunde det have været, der havde havt sin Næse i den Sag, end den Konferentsraad, der havde støvet omkring derude, uden at Nogen havde faaet at vide, hvad han egentlig vilde, og det vilde man ikke finde sig i og sagde det højt, saa tidt der var Lejlighed dertil.

Under disse vanskelige Forhold havde Kancelliraaden tabt Hovedet, han var rent ud sagt bleven bange, og saasnart han havde faaet Brev fra Etatsraaden om, at han vilde komme derud, fik han det Indfald at ville dække sig bag denne og true med Etatsraaden. Havde det været galt før, saa blev det nu kun saa meget desto værre, da Ankomsten af en ny høj Embedsmand blev holdt frem for dem som en Trusel. Uroen tog til, og om Onsdagen, der foruden Lørdag var Torvedag i Helsingør, var der henad Aften, da Folk begyndte at vende hjem fra Torvet og tage

ind i Esrom Kro, ligefrem ikke hyggeligt. Der kom Folk af alle Slags, ikke blot de almindelige Krogjæster. Der var ikke blot Per Trunte og Bakkemads, Smed Jensen og Svend Sobæk, men der var Storbønder fra Egnen, som ellers aldrig satte deres Ben i Kroen; der var baade Per Voxtrup og Terkel Nielsen fra Hov foruden mangfoldige Andre, som Dagens brændende Spørgsmaal efterhaanden samlede. Der var saa underlig dæmpet derinde i Kjælderstuen; der taltes ikke højt, endnu mindre talte de i Munden paa hverandre, for de vilde ikke have, at man inde i Gjæstestuen skulde høre, hvad der blev sagt, og da Skades Øje hvert Øjeblik blev observeret i Kighullet i Døren, var der nogen Grund til at formode, at hans Øren ikke vare langt derfra. Stemningen stod ikke paa Oprør og Vold, men der var en Tendens til paa en høflig Maade at bede Etatsraaden om at gaa Fanden i Vold og ikke blande sig i deres Sager. Kancelliraaden vilde nok selv hitte ud af, hvad der var Ret, og Retten skulde have sin Gænge, men de vilde ikke finde sig i, at der kom en høj Herre ud fra Kjøbenhavn for at stikke Næsen i deres Gryde.

Dette var omtrent Tankegangen i de Ytringer, der faldt, hvorom der ikke var nogen Meningsforskjel af Betydning. Smed Jensen holdt et lille Foredrag over, hvad Frederik den Store under de Forhold vilde have gjort, men som Ingen forstod at anvende paa den nærværende Situation, men hans Hensigt var nok ogsaa egentlig kun den at

henlede Opmærksomheden paa hans egen Person, da han tiltroede sig særlige Evner til at klare sig mellem fornemme Folk og derfor ønskede at sendes som Deputation. Men han slog ikke an i Øjeblikket, ligesaa lidt som Per Trunte, der foreslog at sende Bakkemads ind for at foræ̈re Etatsraaden en snoet Spadserestok.

Stemningen var mest for at vælge Per Voxtrup til Ordfører, og denne var ikke saa meget uvillig, men ytrede dog, at det let kunde være, at den fine Herre fra Kjøbenhavn vilde smøre ham om Næsen med Talemaader og give ham en Sludder for en Sladder. Man var altsaa lidt i Forlegenhed, da man saa Informatoren gaa forbi med sin Medestang paa Skulderen.

„Der har vi, min Sjæl, Manden!" raabte Terkel Hov. „Lad os faa ham herind og snakke et Ord med ham."

„Det er rigtigt!" lød det fra mange Kanter. „Informatoren, han kan s'gu snakke for sig; ham skal det være."

Hurtigt blev nu Markussen hentet ind og sat ind i Forholdene, hvilket han for Resten var i Forvejen. Han tilbød sig virkelig at gaa ind for at tale med Etatsraaden, men kun paa den Betingelse, at han maatte gaa alene, og at de vilde forholde sig fuldkommen rolige, medens han var derinde.

Dette blev lovet, og Markussen gik ind i Gjæstestuen og bad den forfærdede Skade om at melde

ham hos Etatsraaden, og faa Minutter derefter befandt de sig Ansigt til Ansigt i Etatsraadens Værelse.

Først nu gik det op for denne, hvad de uvillige Ansigter betød, der havde mødt ham overalt, og da han hverken havde Lyst eller Grund til at optræde som Kancelliraadens Bussemand, gjorde han sig netop Umage for at tage bestemt Afstand fra denne.

Han bad Markussen at bringe det Bud tilbage, at han og hans Broderdatter kun vare komne for at afgive Erklæring, om Uhret virkelig var et, der havde tilhørt hans afdøde Broder.

„Jeg maa naturligvis afgive en sandfærdig Erklæring, derom kan der ingen Tvivl finde Sted, men behag at tilføje for dem, i hvis Navn De er kommen, at selv om Uhret viser sig at være min afdøde Broders, saa er det min saavelsom min Broderdatters inderste Overbevisning, at han er kommen i Besiddelse deraf paa fuldkommen lovlig Vis, og vi skulle i Retten paa enhver mulig Maade søge at faa dette konstateret. Jeg finder som De, at det er et Misgreb af Kancelliraaden, at han har arresteret Skovfogden, men jeg kan ikke gribe ind i Retten. Jeg haaber sikkert, at det skal lykkes at paavise Skovfogdens Uskyldighed, og kan dette lykkes, vil Ingen glæde sig mere derover end jeg og min Broderdatter."

Da Informatoren atter traadte ind i Kjælderstuen, opstod der pludselig en fuldkommen Tavshed, og

da han klart og tydeligt havde fremstillet, hvad Etatsraaden havde sagt, slog Stemningen pludselig helt om.

„Længe leve Etatsraaden!“ Hurra! Hurra! Hurra!

„Og Markussen med!“ Hurra! Hurra! Hurra!

Da opklaredes Skades Øje, for hidtil var der næsten ikke bleven drukken en Snaps, men nu begyndte de at klemme paa Øllet og Brændevinen i en forhaabningsfuld og løftet Stemning. Der var i Aften Ingen, der skulde have Prygl, Staldmesteren opgav det alt paabegyndte Lazareth, man skiltes ad i passende Tid, og Mange lovede hverandre at mødes paa Thingbakken næste Morgen.

Torsdag Morgen var Kancelliraaden tidlig oppe og i en ikke ringe Uro. At holde Forhør over, at dømme eller frikjende Folk som Jens Jæger og Svend Sobæk, at kuske dem til at bekjende og afsige Dommen med en vis Gemytlighed, det var hans daglige Mad og Drikke; men at holde Forhør i denne Sag, i hvilken han havde en Følelse af, at han allerede havde kjørt sig fast, og at gjøre det i Nærværelse af en Deputeret i det kgl. Rentekammer i Kjøbenhavn, der højst sandsynlig vilde finde, at han i det Hele havde baaret sig ad som en Æsel, det var rent ud sagt en nederdrægtig ubehagelig Historie, men det var hans faste Beslutning, og dertil strammede han sig op af alle Kræfter, at Etatsraaden skulde mærke, hvem der var Herre i Thinghuset, naar Retten var sat, og

ikke skulde han lade sig kuske en Tomme fra den Vej, han selv vilde følge.

Saa kom han da Klokken Ti Torsdag Formiddag til Thinghuset, saa kom Stokkemændene, saa kom Etatsraaden og Mary, saa kom Skriveren, og saa førtes Fangen ind. Han saa bleg ud, da han kom gaaende udenfor paa Vejen og hilste til de Bønder, der havde samlet sig udenfor, og som tog Hatte og Huer af for ham med et venligt: „God Dag, Skovfoged"; men da han traadte indenfor og fik Øje paa Etatsraaden og Mary, steg Blodet ham voldsomt til Hovedet, og han var ikke langt fra at falde. Etatsraaden traadte rask hen til ham og rakte ham i Tavshed Haanden, og da saa Mary gjorde det Samme, blinkede en Taare i hans Øje, men Kancelliraaden saa arrigt paa dette, som han ansaa for et Brud paa god Skik og Orden, slog et Par hurtige Slag i Bordet og sagde: „Retten er sat".

Kancelliraaden lod saa strax føre til Protokols, „at i Retten var mødt Etatsraad Wejgell, Deputeret i Rentekammeret, Ridder af Dannebrog m. m."; „ikke forhen befunden straffet", føjede han til med et spørgende Blik paa Etatsraaden, der nikkede bekræftende med et Smil, der irriterede Kancelliraaden; „ligeledes Frøken Mary Wejgell, Datter af afdøde Konsul Wejgell, heller ikke hidtil befunden straffet" — samme spørgende Blik til Etatsraaden og samme irriterende Smil — „og blev fremlagt det i den Anklagedes Værge fundne Uhr, og bleve samme Etatsraad Wejgell og Frøken Mary Wejgell inden

Retten udspurgte, om de kjendte bemeldte Uhr som et, der havde tilhørt afdøde Konsul Wejgell.“ Da dette varført til Protokols, bød han Skriveren at fremlægge Uhret.

Etatsraaden betragtede det længe og nøje og afgav da den Erklæring, at det aldeles utvivlsomt var et Uhr, der i flere Slægtled havde tilhørt Familien og sidst havde været i hans afdøde Broders Eje.

„Naar har De sidst seet det i hans Besiddelse?“ spurgte Kancelliraaden.

„Det er mig umuligt at sige, men jeg har ganske bestemt ikke seet det i den sidste halve Snes Aar.

Ganske den samme Forklaring gav Mary, men hun tilføjede, at hun ikke saa bestemt som Onkelen kunde sige, at det var det samme Uhr, som hun havde seet hos sin Fader, da hun ikke havde seet det, siden hun var en ganske lille Pige. „For saa vidt,“ føjede hun til, „er der Intet til Hinder for, at Hr. Madsen kan have ejet det siden 1801.“

„Derom har jeg ikke spurgt Dem,“ bed Kancelliraaden hende af.

Derefter blev Skovfogden opfordret til i Vidnernes Nærværelse at afgive sin Forklaring om, hvorledes han havde faaet Uhret. Han fortalte nøjagtig, men kort og bestemt, hvad der derom stod fast i hans Hukommelse, en Fortælling, der ikke undlod at gjøre sin Virkning paa alle de Tilstedeværende, Stokkemændene inklusive, undtagen

paa Kancelliraaden, der havde foresat sig „ikke at ville være svag“ i Etatsraadens Nærværelse.

„Men, hvis nu dette forholder sig saaledes, hvorfor har De da aldrig vist Uhret til Nogen eller talt om det?“ spurgte Kancelliraaden.

„Ja,“ svarede Skovfogden, „heri har jeg visselig handlet urigtigt eller i ethvert Tilfælde uforsigtigt. Men kan De ikke forstaa den Følelse, der førte mig til at gjemme det? Jeg vidste bestemt, at den fremmede Mand havde givet mig Uhret, lagt det i min Haand og var saa hurtig gaaet sin Vej, men jeg kunde hos mig selv ikke tilbageholde en Tvivl om, at han havde givet mig det med fuldt Overlæg; han havde vistnok gjort det i et Øjeblik af stærk Bevægelse, og han tænkte maaske i Øjeblikket ikke paa, hvor stor Gaven var, ligesom jeg ikke var i Stand til at dømme derom. Men da dette senere gik op for mig, forekom det mig ofte, at jeg strængt taget ikke besad Uhret med Rette, og jeg gjemte det i det Haab, at jeg engang ved et Tilfælde skulde opdage, hvem Giveren var, for at jeg da kunde give det tilbage, og nu veed jeg bestemt, at den Mand, der lagde Uhret i min Haand, det var Deres Fader, Frøken Wejgell, og jeg beder Dem at tage det tilbage.“

„Nej, min Far,“ udbrød Kancelliraaden, „tror De, at man saadan uden videre kan disponere over sine Tyvekoster? Nu er Uhret i Rettens Værge, og der bliver det.“

Ved Ordet „Tyvekoster“ havde Skovfogden gjort

en voldsom Bevægelse, men han tvang sig. Etatsraaden lod et tydeligt Hm! Hm! høre, og Mary blev saa rød som Blod.

Kancelliraaden mærkede, at han havde dummet sig; han slog i Bordet og sagde: „Stille i Retten!“ skjønt Ingen havde sagt et Ord. Men han syntes nu, at hans Ære bød ham at blive i Stilen.

„Og hvem tror De, Hr. Skovfoged,“ fortsatte han, „der vil tro paa saadan Passiar, om en gal Mand, der løber om og giver Gulduhre bort?“

„Det vil jeg,“ svarede Mary ham og traadte et Skridt frem og sagde med høj og tydelig Røst: „Jeg tror Dem ubetinget, og naar De, Hr. Kancelliraad, tillader Dem at betegne den Mand, der har givet Hr. Madsen Uhret, som en gal Mand, saa gjør det mig kun ondt for Dem, at De ikke forstaar den stærke Følelse, der i et saadant Øjeblik kan bringe en varmtfølende Mand til at give netop det Kostbareste, han har ved Haanden, til den, han seer komme lige ud af Kampen. Dette Træk ligner netop i høj Grad min Fader, og jeg er glad ved, at det her er kommen frem og ført til Protokols, thi det er Mange bekjendt, at det netop var min Faders bitre Sorg, at han, der elskede sit Fædreland saa højt og oprigtigt, at han paa Grund af en fremmed Bilyd i sin Udtale idelig blev antaget for en Englænder og lagt for Had som saadan; og det var jo netop denne Sorg, der tilsidst var bleven ham til en fix Ide, der forledte ham til det forunderlige Flugtforsøg, der kostede ham Livet. Hr. Madsen,

jeg husker ogsaa, at De engang tidligere har omtalt for mig, at det forekom Dem, at De havde seet min Fader engang før, men ikke kunde gjøre det klart for Dem selv, ved hvilken Lejlighed det havde været. Det har naturligvis været dengang, da han gav Dem Uhret. Jeg er overbevist om, at det er Deres med fuld Ret, thi det er givet Dem af et oprigtigt og varmt Hjærte, og jeg kan ikke paa nogen Maade forstaa, at Kancelliraaden skulde have nogen Myndighed til at nægte mig Retten til at bede Dem om at beholde det. Thi hvis det er det samme Uhr, og det ikke er Deres, saa er det med Nødvendighed mit, da jeg er min Faders eneste Arving, — ikke sandt, Hr. Kancelliraad?"

Helt forbløffet havde Kancelliraaden hørt paa denne Tale, og lavede sig til at sætte et meget højtideligt Ansigt op, da han blev opmærksom paa, at der havde samlet sig en stor Flok Mennesker lige udenfor Thinghusets Vinduer, og at der fra disse lød Støj og højrøstet Tale.

Han aabnede et Vindue og raabte i en stærkt ophidset Tone: „Respekt for Retten!"

„Hvad for Noget?" lød en Røst fra Baggrunden, „sagde han Rødspætter?", en Bemærkning, der blev efterfulgt af en skraldende Latter.

„Vær saa god at gaa tilbage!" raabte han igjen. „De maa ikke staa saa nær ved Huset, det forstyrrer Retten."

„Ja, see saa til, at De kan blive færdig," svarede en gammel Bondemand, „for her vil vi blive

staaende, til Jens Skovfoged gaar herfra som fri Mand."

„Er han gal, Lars Frederiksen?", raabte Kancelliraaden ude af sig selv, „hvor tør han" — længere kom han ikke, thi der lød et: „Længe leve Kancelliraaden!", der kom fra Baggrunden, „og hans Kone med!" raabte en Anden, og saa fulgte Hurraraab og Lattersalver mellem hverandre.

Kancelliraaden opgav Ævret og slog Vinduet i, tørrede Sveden af sin Pande, satte sig paa sin Plads og slog i Bordet.

„De har altsaa," begyndte han igjen, henvendt til Skovfogden, „staaet i den Formening, at Uhret ikke med fuld Ret tilhørte Dem, var det ikke saaledes, De sagde?"

„Ja, jeg har virkelig i mit stille Sind undertiden næret en saadan Frygt."

„Altsaa, sæt ogsaa, at De har faaet Uhret paa den af Dem forklarede Maade, saa har De ikke troet Dem fuldt berettiget til at besidde det, og De vil altsaa forstaa, at De da burde have afleveret Uhret til Politiet, og da De har undladt det, vil De ikke kunne undgaa at dømmes for ulovlig Omgang med Hittegods eller uhjæmlet Besiddelse af anden Mands Ejendom, men frikjendes kan De paa ingen Maade."

„Med Deres Tilladelse, Hr. Kancelliraad," tog Etatsraaden Ordet, „saa tror jeg, at De her tager fejl. Under Forudsætning af, at hans Forklaring er rigtig, og det er der al Grund til at tro, er han jo paa fuldkommen lovlig Vis kommen i

Besiddelse deraf. Det har ved Siden deraf fra et retslig Synspunkt aldeles ingen Betydning, om han af en overdreven Samvittighedsfuldhed har faaet den Forestilling, at Uhret er givet ham, om jeg saa maa sige, i Overilelse. Det er det paa en Maade virkelig, for saa vidt det er givet ham i et stærkt bevæget Øjeblik, men der er ikke mindste Grund til at tro, at min Broder har fortrudt at have givet efter for denne bevægede Følelse. Desuden synes De, Hr. Kancelliraad, at være kommen bort fra det Spørgsmaal, der foreligger, om Skovfogden har benyttet sig af Deres Broders Sygdom og Død til at sætte sig i Besiddelse deraf, og dette vil kunne afgjøres, hvis det kan bevises, at Uhret har været i hans Værge, før Ulykken ramte Deres Broder. Jeg vil derfor — med Hr. Kancelliraadens Tilladelse — spørge Dem, Hr. Skovfoged, om De virkelig er ganske vis paa, at de ikke en eneste Gang i disse mange Aar har vist Uhret til Nogen. Jeg beder Dem nøje at ransage Deres Hukommelse, thi det var jo i højeste Grad ønskeligt, at der kunde tilvejebringes et fuldkomment Bevis for Deres Uskyldighed, siden det lader til, at Hr. Kancelliraaden ikke vil nøjes med mindre."

„Ja, jeg har nok vist det til Een, men han har sagtens glemt det, og er desuden saa langt borte. Det var en god Ven og Kammerat af mig, der sammen med mig var ombord paa Nyborg den 2den April. Han har for mange Aar siden seet Uhret hos mig og veed ogsaa, hvorledes jeg har

faaet det. Jeg tror nok, han er paa Færøerne. Han hedder Rasmus Lyngby.

„Rasmus Lyngby! Paa Færøerne!" raabte med een Mund Etatsraaden og Mary, „men veed De da ikke, at Rasmus Lyngby nu er her? Det er jo den ny Præst, der er kommen til Søborg."

„Er det ham, der er bleven Præst i Søborg?", udbrød Skovfogden, „det er aldrig falden mig ind —"

I dette Øjeblik svingede en Vogn hurtig op foran Døren til Thinghuset; ned sprang i en Fart den Søborg Præst, foer lige ind i Thingstuen og raabte: „Jeg kommer vel tidsnok?"

„Hvad behager?" siger Kancelliraaden med Værdighed, „hvor tør De saaledes trænge Dem ind i Retten uden at være stævnet?"

„Jeg beder meget om Forladelse, da jeg er ukjendt med Formerne. Jeg er Præsten i Søborg, Rasmus Lyngby, og jeg vidner, at jeg for ni Aar siden i Fændrike Huset her nede ved Esrom Sø har seet det Uhr, som Skovfoged Jens Madsen med Urette beskyldes for at have stjaalet, i hans Eje, og jeg veed, at han den 2den April 1801 har faaet det af en ham ubekjendt Mand paa Kjøbenhavns Toldbod, ligesom han steg i Land efter Slaget. Maa jeg faa dette mit Udsagn ført til Protokols."

„De maa i ethvert Tilfælde først godtgjøre Deres Identitet."

„Det er ikke saa vanskeligt, hvis De ellers tager Etatsraad Wejgells og Frøken Wejgells Ord for

gode, ikke at tale om min Barndomsven, Fændrike-Jens. Naa, Gud velsigne Dig, min Dreng, dengang bliver Du hverken halshugget eller kagstrøget. God Dag, Hr. Etatsraad, God Dag, Frøken, hvorledes befinder De Dem?“

Denne fuldkommen formløse Optræden i Retten var Kancelliraaden i høj Grad imod, men da Præstens Vidnesbyrd var ført til Protokols, maatte Kancelliraaden indrømme, at der ikke længer var Grund til at holde Skovfogden arresteret. Han blev derfor dimitteret og udenfor modtaget med et rungende Hurra af den stadig voxende Mængde.

Kancelliraaden tog en højst formel Afsked med Etatsraaden og Frøkenen og steg op i sin Vogn med Følelsen af, at han havde prostitueret sig; ogsaa han fik et Hurra, der dog havde en ironisk Bilyd, men da Etatsraaden kom med Mary under Armen for at begive sig tilbage til Kroen, ledsaget af Skovfogden, da fløj alle Hatte og Huer af Hovedet, og der var Fylde og Varme i de Hurraer, der lød.

XVI.

Hestene.

Siden Skovfogden var bleven frikjendt, var Alt ligesom kommen i den gamle Gænge igjen. Etatsraaden og Mary vare rejste hjem, efter at de dog først havde aflagt et Besøg baade hos Præsten i Søborg og hos Skovfogden. Det sidste skulde de dog maaske hellere have ladet være; thi de taabelige Drømme, han havde kæmpet haardt med i den sidste Tid, Mary havde boet under hans Tag, de vendte mægtigt tilbage, da hun saa dristig tog Kampen op for ham i Thinghuset, men da hun tredje Dagen derefter sammen med Onkelen kom spadserende, og hun efterat have hilst paa Skovfogden indgik en Sammensværgelse med Maren, om at de vilde blive og spise til Middag i Skovfogedhuset — Skinke med Grønærter og Tykmælk —, og da de tre saa fik en saa fornøjelig Middag, som sjælden er smagt, og Mary lagde for og agerede Husmoder, saa gik den sidste Rest af den brave Skovfogeds Forstand fuldkommen fløjten.

Skades Øje vandrede atter sin regelmæssige Gang til og fra Kighullet i Døren ind til Kjælderstuen, og Pernilles Støvekost fik sig et Hvil til Trøst og Opmuntring for Ædderkopperne, der nu atter spandt deres Garn i alle Kroge og Kanter paa Esrom Kro. Markussen sad om Eftermiddagen nede ved Kanalen med sin Medestang og saa saa uskyldig ud, at hvis Nogen var falden paa at nævne hans Navn i Forbindelse med Philips Flugt, vilde han øjeblikkelig være bleven spærret inde.

Kolde Valberg havde det med Hede, og Rikke i Stenholt Mølle sukkede som altid i Løn, og Lørdag Eftermiddag sad hun paa Bænken udenfor og spejdede efter Knapperne, og tiere og tiere spejdede hun ikke forgjæves.

Men intet Sted vare Forholdene i den Grad komne i den gamle Gænge som hjemme hos Svend Sobæk, hvor Lars Tambour igjen gik og trissede om, gravede i Haven, puslede om Rollingerne, tørrede En om Næsen og hjalp en Anden med at fiske Træskoene op af Vandhullet, sang sine Viser og hjalp Svend ved Milerne, kort sagt, gjorde Alt, hvad der behøvedes, for han kunde bruges til Alt og gjorde Alt med det samme venlige og fornøjede Ansigt.

Hvis Kancelliraaden lod søge efter Philip, saa gjorde han det fint, for Ingen mærkede Noget til det. Lars Tambour søgte ogsaa; men, som han altid plejede, drev han Forretningen paa egen Haand, for det var ham ikke nok at faa Philip

afleveret til Øvrigheden, han vilde personlig tage Del deri. Hvormeget han end sagde til sig selv, at han kun vilde have den retfærdige Straf over Morderen, saa dæmrede der dog i Baggrunden af hans Sjæl den samme Følelse, der hos alle halvvilde Folkeslag fremkalder Blodhævn. Han følte det som en Pligt mod Poul Nolsø. Men Tanken herom hindrede ham ikke i at snakke løst og fast, med hvem det skulde være, om hvad det skulde være; han var lige saa villig til at drøfte Spørgsmaalet om Sjælens Udødelighed som de formodede Grunde, til at den graa Kat ikke vilde drikke Kjærnemælk, og Svend Sobæk, der nu og da følte Trang til at faa sin Kundskabskreds noget udvidet, fandt en Fornøjelse i under deres fælles Beskjæftigelse at drage sig Lars's rige Erfaringer til Nytte, og saaledes træffe vi en Dag disse to Videnskabsmænd, medens de gik og læssede Vognen, der om Eftermiddagen skulde gaa til Kjøbenhavn med Kul, midt i en Undersøgelse om det aldrig tilstrækkelig uddebatterede Spørgsmaal, om Jorden er rund.

„Du har nu rejst farlig meget, Lars," sagde Svend Sobæk, „saa Du maa ha' seet det, hvis det da ikke er Løgn."

„Ja," svarede Lars, „rund maa den vel være, for jeg har sejlet rundt om den; rund maa den være, enten man nu kan see det eller ikke."

„Ja," sagde Svend, og saa meget dybsindig ud, „jeg kan jo ogsaa kjøre rundt om hele Grib Skov. Jeg kan kjøre ind nøre ved Kloster gjennem den

røde Port, hvis da ellers Lassen vil laane mig Nøglen, og saa rundt om Nøddebo Holt og Stenholt Vang, og saa kan jeg kjøre helt ud til Fredsborre og om ad Alsynderup, og saa kan jeg kjøre tilbage forbi Kagerup og Maarum Bumskole lige igjennem Valdby til Græsted og saa op igjennem Saltrup og Esbønderup og nør til den røde Port igjen, men derfor bliver min Salighed Gribskov ikke rund, saa man kan trille med hende henad Landevejen."

„Ja, men hvis Du var bleven ved at kjøre ligefrem, saa var Du ikke kommen tilbage til Kloster."

„Ja, det tror Fa'en. Men saa tosset er jeg da heller ikke. Her var en Student eller saadan en Fyr forgangen Aar, han sagde, at Jorden løb ligesom en Keglebos paa en Keglebane, men hvordan skulde man saa kunne passe paa altid at holde sig paa Ovensiden? Nej, lidt vind, tror jeg nok, at hun er, men at hun skulde være saadan rigtig rund, det gaar over min Forstand. Har Du seet nogen ildspruttende Bjerge?"

„Ja, nogle har jeg seet."

„Er det sandt, at der er ligesom en Tud oveni, og at man kan sætte en Kjedel Vand derover, og saa er det kogt med det samme?"

„Ja, men det maa være en farlig 'stor Kjedel, for det Hul kan være lige saa stort som hele Jer' Lod."

„Ja, Du tænker vel som saa: Vil Du ikke tro

Løgn, saa skulde Fanden fortælle Dig Noget? men lad nu det være godt. Lad os nu gaa ind og faa en Bid Mad, saa jeg kan komme afsted."

Under denne belærende Samtale vare de nemlig blevne færdige med at faa Kullene stablede og gjorte fast paa Vognen. De gik saa ind og fik den omtalte Bid Mad, fik Øgene spændt for, og Svend satte sig paa Agebrættet lige ude paa Forsmækken og lod Benene dingle udenfor. Da saa Alt var klart, siger Lars:

„Maa jeg age et Stød med, Svend?"

„Hvor vil Du hen, Lars?"

„Bare et Stykke op i Skoven, Svend, at see mig om efter et Skaft til en Møggreb, men jeg skal nok være tilbage for at gjøre rent under Grisene og faa vandet og flyttet, før det bliver mørkt."

„Ja, saa kravl op da."

Saa kravlede Lars op. „Hyp! Hyp!" sagde Svend, og saa trissede han af til Kjøbenhavn med sit Læs.

De havde kjørt et Stykke, da de saa Skovfogden gaa foran dem paa Vejen i samme Retning, i hvilken de kjørte. Da de vare ham paa Siden, sagde Svend Sobæk:

„God Dag, Jens, hvor skal Du hen?"

„Jeg skulde op og snakke lidt med gamle Erhard."

„Vil Du age med?"

„Der er nok daarlig Plads."

„Aa, vi kan nok knibe os lidt sammen. Kan

Du humme Dig lidt, Lars? Saa. Kryb nu bare op. Ja, I to kjender jo nok hverandre; det er ham, Lars Tambour, der i Foraaret hjalp Dig at tage Philip."

„Ja, nu seer jeg det jo nok," sagde Skovfogden, „men hør, Du er jo ogsaa løben bort fra Kulhytten. Hvor tør Du saadan gaa frit omkring her?"

„Aa, jeg tænker, der er Ingen, der bryder sig om at faa fat paa mig igjen, for det, jeg vilde sige Kancelliraaden, det kunde jeg nok mærke, at han ikke vilde have at vide, og da det saa ikke var til nogen Nytte mere, at jeg blev der, saa gik jeg min Vej. Men hvor mon Philip nu er henne?"

„Ja, vidste jeg det, saa kunde vi hjælpes ad en Gang endnu med at tage ham."

„Ja, han er her i Skoven," sagde Lars.

„Hvoraf veed Du det?" sagde Skovfogden og begyndte at blive opmærksom.

„Jo, hvor skulde han ellers være?"

„Ja, han kunde jo være saa mange Steder."

„Nej, ikke ret godt; han er her i Nærheden. Jeg har fulgt hans Spor fra Villingebæk til Søborg Slot. Der har han ligget i Hullerne et Par Dage, men han maatte jo ud for at bjærge Føden et Sted, og jeg tror, han har Tilhold hos Grib."

„Hos Grib?" Hvorfor tror Du det?"

„Jo, for Grib var i Søborg i Onsdags Nat, og jeg tror ogsaa, at Grib har holdt ham skjult forrige Vinter, for ellers er det ikke til at vide, hvor han

har været henne, og vist og sandt er det, at hun var i Søborg i Onsdags Nat, og hun var ogsaa ude ved Slottet, men da var Philip allerede væk derfra; men hør! hvad er det?“

„Saa,“ siger Skovfogden, „nu har vi det gamle Spektakel igjen. Der er Nogen, der er tosset nok til at jage Hestene. Der sker en Ulykke engang; i den sidste Uge har de været rent vilde, men de gjør aldrig noget Menneske Fortræd, naar man lader dem passe sig selv. Kjør til Svend, vi maa see, hvad der er i Vejen.

De kjørte til og Svend smurte dygtig paa, for man hørte alt for tydeligt, at der var noget Usædvanligt paa Færde; man hørte ikke blot Hestene vrinske og trampe, men formelige Hvin gjennemskar nu og da Luften, og idet Vejen gjorde en Krumning, inden de kjørte ud paa Ostrup Sletten, fik de Øje paa et Menneske, der lige i Udkanten af Skoven stod med Ryggen op imod et Træ og med en vældig Knippel søgte at holde sig Hestene fra Livet ved at slaa om sig til Højre og Venstre. Vrinskende og snøftende kredsede Hestene omkring ham med løftede Haler og vildt spilede Næseboer. Undertiden standsede en med Front imod ham, som om den vilde fare ind paa ham, gjorde saa pludselig omkring, satte et Stykke afsted i vild Gallop, løftede Hovedet højt og vrinskede, som om den kaldte andre til Hjælp, galloperede saa atter tilbage og løb stampende og pustende frem og tilbage foran sin Fjende.

„Er Du gal, Mand?“ raabte Skovfogden af sine Lungers fulde Kraft, saasnart de vare saa nær, at han troede, han kunde høres.

„Kast Knippelen fra Dig og kom herhen.“

„Manden vendte Hovedet om og saa efter den, der raabte.

„Philip!“ brølede Lars Tambour.

„I samme Øjeblik gjorde Manden et voldsomt Spring fremad lige mod de nærmeste Heste, slog vældige Slag til begge Sider og satte i vild Flugt ind imellem dem. De sprang et Øjeblik skræmmede til Side, men i næste Nu satte hele Flokken sig i Fart efter ham med høj Vrinsken og ildevarslende Hvin.“

„Nu er han fortabt,“ sagde Skovfogden, „af Vognen! og lige efter dem!“

„Nej, kald Du Hestene tilbage, Jens,“ sagde Svend Sobæk.

„Det er for silde — vi maa jage efter dem. Kaster han sig saa i en Grøft eller et Vandhul, kan det være, at de fare lige over ham uden at gjøre ham Fortræd. Løb til!“

Saa løb de alle tre saa hurtig de kunde, idet de raabte og skreg, for at faa Hestene i vild Fart og ikke give dem Tid til at standse, men de havde ikke løbet langt, før de fandt Philip ligge med Ansigtet nedad. De vendte ham om; han var bleg og blodig. En eller flere Heste havde knust hans Baghoved under deres Hove, og han var sandsynligvis død strax. Efterat de havde forsøgt at

rejse ham overende, lagde de ham atter i Tavshed ned; Skovfogden tog sin Hat af og bad en stille Bøn for ham, og saa gjorde de andre to det Samme.

„Ja, ja," sagde Lars Færing, „nu slap Du nemmere, end om Du var kommen ud paa Amager. Denne Gang lod vor Herre de vilde Bæster holde Dom over Dig, saa slap vi andre fri."

Dermed trak Lars et dybt Pust fra Brystet som en Mand, der har lagt en tung Byrde fra sig; nu var hans Mission endt.

Den Nat kom Svend Sobæk ikke til Kjøbenhavn med sit Læs; de læssede Kullene af ude i Skoven og kjørte med Liget op til Esbønderup Sygehus og afgave med det Samme Melding til Sognefogden.

XVII.

Slutning.

Naar Forfatteren er kommen til Ende med sin Fortælling, er det hans Haab, at det er lykkedes ham at bibringe Læserne nogen Interesse i det mindste for nogle af de Personer, han har ladet optræde, og at de som Følge heraf ikke ere blottede for Medfølelse med Hensyn til disse Personers senere Skjæbne, og han føler det da som en Pligt at give enten virkelige Oplysninger herom eller saadanne Vink, at de deraf kunne drage deres Slutninger.

Fik Informatoren nogensinde at vide, at det var hans egen kjødelige Broder, hvem han hin Nat førte fra Fængslet ud i Klosterlunden til en kortvarig Frihed, der efter faa Dages Forløb endte med hans voldsomme Død? Der er Grund til at tro det, thi der indtraadte omtrent et Aarstid efter denne Begivenhed en Forandring i hans Skjæbne, der tyder paa, at han paa ny er traadt i et personligt Forhold til Konferentsraaden og har faaet de Op-

lysninger om sine egne og Broderens Forhold, som før vare ham ubekjendte, eller som han kun har anet.

En Eftermiddag omtrent et Aar efter Philips Død, sad han paa sin sædvanlige Fiskeplads nede ved Kanalen, da Valberg med Knapperne ligesom ved en tidligere Lejlighed slog sig ned i Græsset ved Siden af ham.

„Bider det godt idag?"

„Nej, det gjør ikke," svarede Markussen.

„Jeg tror egentlig talt, at De aldrig fanger Noget."

„Det gjør jeg heller ikke."

„Men hvorfor fisker De da egentlig?"

„Jeg fisker egentlig heller ikke, men dette Sted er bleven mig det samme som Tankekrogen var for Robinson. Jeg har her en saadan dejlig, fredelig Plads til at sysle med mine egne Tanker — nej, De behøver ikke at gaa — jeg vil endogsaa gjerne tale baade med Dem og Andre her, for De har vel nok lagt Mærke til, at naar man sætter sig ned og taler med En, der sidder med en Medestang i Haanden, saa taler man saa dejlig dæmpet og sagte, og der har været Begivenheder i mit Liv, der, som De jo nok veed, ingenlunde har gjort mig menneskesky, men har gjort mig til en Fjende af Alt, hvad der volder Uro og Støj."

„Veed De, hvorfor jeg vil tale med Dem idag?"

„Nej, men jeg kan see paa Dem, at det maa være noget Glædeligt."

„Jeg vil bede Dem til Bryllup i Stenholt Mølle paa Fredag i næste Uge.“

„Naa, er det endelig bleven til Noget? Til Lykke! kjære Valberg.“

„Ja, og det skylder jeg Dem — thi den Nat, da De ifjor tog Vagten for mig, blev et Vendepunkt i mit Liv.“

„I mit ogsaa.“

„Hvad? Blev De ogsaa —“

„Nej, ikke paa den Maade, men det er nu ikke værdt at tale om. Tak skal De have for Deres Indbydelse, men jeg maa bede Dem at have mig undskyldt og ligeledes bringe Deres Kjæreste min Undskyldning og Tak. Jeg kan desværre ikke komme, for i næste Uge forlader jeg Esrom.“

„For bestandig?“

„Ja, rimeligvis. Konferentsraad Jantzen har skaffet mig en Stilling i Kjøbenhavn, som gjør mig det muligt at fortsætte mine afbrudte Studeringer, og de Grunde, der hidtil holdt mig fast her paa Esrom, ere ikke længer for Haanden. Maa jeg benytte denne Lejlighed til at sige Dem Tak for alt det Venskab, De har vist mig; jeg vil ikke gaa rundt og tage Afsked, men De er nok saa god at lade Alle vide, hvor lykkelig jeg i Grunden har følt mig herude.

Lille Valberg var nær ved at græde, da han trykkede Markussens Haand.

Næste Fredag stod Bryllupet i Stenholt Mølle

med Sang og Klang, og Informatoren tog Afsked med sine Drenge, forærede dem sine Medestænger og rejste til Kjøbenhavn.

Fem Aar senere gjenfinde vi Markussen som Præst i en Skovegn i Jylland, og der er han til Bryllup, ja, hvad mere er, han viede Skovrider Madsen paa Grev N. N.'s Gods og Frøken Mary Weigell. Mary ejede vel selv en lille Formue, men hendes Onkel, Etatsraaden, havde dog givet Udstyret, der var smukt og rigeligt efter Datidens tarvelige Fordringer, og med den skjønne og frejdige Husfrue droge rige Fremtidssyner ind i den festlig smykkede Skovridergaard. En Skuffelse var det, at Præsten fra Søborg var udebleven. Man havde ventet ham for tre eller fire Dage siden. Han var med en Fiskerbaad sejlet fra Gilleleje til Grenaa, men var bleven opholdt af Modvind. Bryllupsgjæsterne sad ved Bordet og skulde lige til at rejse sig, da Præsten kom kjørende og blev modtagen med stormende Jubel, men hvorfor blev Thora rød lige op over Ørerne? ja, det kan Ingen begribe. Gjæsterne satte sig igjen, og Sangene og Talerne begyndte saa at sige forfra. Foruden den egentlige Bryllupssang, der naturligvis var sungen, havde Markussen endnu en i sin Lomme, men som han havde holdt tilbage, fordi den Søborg Præst ikke var kommen. Den var paa Melodien: „Saa kæmpe de Helte af anden April," og var en Hilsen til Skovrideren og Pastor Lyngby, og da han derefter holdt en Tale for disse

to, der havde indgaaet Fostbroderlag hin 2den April, og lod skimte et Haab om, at de i Fremtiden vilde blive endnu nærmere knyttede sammen — hvorfor blev saa Thora igjen blussende rød? Ja, det kan heller Ingen begribe.

Skovrideren og hans Hustru levede lykkeligt i mange Aar; Uhret gik i Arv til den ældste Søn og opbevares endnu i Slægten.

Mellem Konferentsraad Jantzen og Etatsraaden indtraadte der i nogle Aar en vis Kulde, men det kom til Forklaringer imellem dem, da de engang mødtes i Markussens Præstegaard. Men Jantzen trak sig bestandig mere og mere tilbage i sin Ensomhed; han tog forholdsvis tidlig sin Afsked, ogsaa fra Klubben, og Etatsraaden var saa hans eneste Omgang. Han lod sig mere og mere kommandere af Zuschlag, og han manglede Midler til at tilbageerobre sit Herredømme, da hun efterhaanden blev stokdøv.

Svend Sobæk var en af de sidste rigtige Kulsviere, for hvem Kulsvieriet var Hovednæringsvej, ikke Bibeskjæftigelse. Om ham er at melde, at han tidlig blev Enkemand, og saa flyttede hans Moder Ingeborg hjem til ham og holdt Hus for ham i Sobækkehuset. Ingeborg kjørte ham i stramme Tøjler, lige til hun døde i en Alder af 102 Aar, og lige til sin sidste Dag kaldte hun Svend for „Drengen“. Han døde omtrent paa samme Tid som hun, henimod firsindstyve Aar gammel.

Anders Færing sang sig ind i Alles Hjærter og tilsidst sang han sig ind i Hjærtet hos Skades rødhaarede Tærne, Pernille med Støvekosten og det Hele. Hun havde Lidt til bedste, og de fik sig et Hus med en lille Jordlod oppe i Saltrup, hvor de levede lykkeligt i mange Aar og fik en stor Flok Børn, af hvilke hveranden var rødhaaret. Desværre glemte han efterhaanden sine færøiske Viser, men det glade Ansigt og det krumme Ben beholdt han til sin Død.

Fem Aar efter Bryllupet i Skovridergaarden laa Kancelliraaden en Efteraarsdag i 1821 i eller rettere ud af sit aabne Vindue i Nøddebo og røg sin Morgenpibe i Skjorteærmer, medens Valberg med de kolde Knapper, der nu var hans Fuldmægtig, passede Kontoret. Saa kom Smed Jensen gaaende. Han havde nu trukket sig tilbage fra Skolemesterembedet, men haandterede endnu sin Hammer og Tang.

„God Morgen, Mester!“ raabte Kancelliraaden, Hvad Nyt fra Fyrst Metternich?“

„Ja, spot kun De, Hr. Kancelliraad,“ svarede Jensen, men jeg kan dog idag bringe Nyt, som De ikke skal grine ad. Jeg har i Aftes læst i Statstidenden*) ude i Frederiksborg —“

„Naa, saa er det vel sandt, at St. Petersborg er sprungen i Luften?“

„Nej, det tror jeg ikke, den er, men Kejser Napoleon er død.

*) Berlingske Tidende.

„Ha, Ha, Ha,“ brølede Kancelliraaden, „har De ikke endnu glemt den gamle Historie? Det var jo Dem selv, der rendte med den.“

Ja, men det var Dem, der gav mig den at rende med, og dengang var det Løgn, men nu er det min Salighed sandt. God Morgen, Hr. Kancelliraad!“